T.C. SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

T.C. Güney Ege Kalkınma Ajansı GEKA

FETHİYE
SPOR TURİZMİ STRATEJİSİ GELİŞTİRME RAPORU

FETHİYE TİCARET ve SANAYİ ODASI

FETHİYE SPOR TURİZMİ STRATEJİSİ
GELİŞTİRME RAPORU

2022

Fethiye Spor Turizmi Stratejisi Geliştirme Raporu

Proje Koordinatörü
İrem Karacan

Raporu Hazırlayanlar
Manya Medya Ticaret Ltd. Şti.
Tuğçe Yılmaz Özbilgi
Murat Z. Özbilgi

Grafik Tasarım-Baskı
Yediveren Matbaacılık
2022

ÖNSÖZ

Günümüzde turizm tüm dünyada katma değerin arttırılmaya çalışıldığı, yüksek ziyaretçi sayısından ziyade yüksek karlılık ve kalite arayışının öne çıktığı bir sektör haline geldi. 1980'lerde yükselişe geçen ve 2000'li yıllara gelindiğinde zirve yapan kitle turizmi hareketinin tüm ülke ekonomilerine katkıda bulunduğu bir gerçek. Ancak, gerek Asya'da gerekse de kıta Avrupası'nda pek çok destinasyon artık aşırı turizmin (over-tourism) getirdiği aşırı kalabalık, çevre kirliliği, tarihi eserlerin yıpranması, pahalılık ve şehir yaşamı kalitesinin düşüşü gibi sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlarla baş etmek içinse alternatif turizm türleri geliştirilmiştir.

Ekoturizm, gastronomi turizmi, kültür turizmi gibi çeşitli deneyim odaklı turizm türlerinin yanı sıra dünyada sürdürülebilirliği desteklerken aynı zamanda destinasyonlara yüksek katma değer sağlayan turizm türlerinden biri de kuşkusuz ki spor turizmidir. Spor turizminden doğru şekilde faydalanan destinasyonlar, turizmden elde ettikleri faydayı çok daha üst seviyelere çekerken ilintili diğer sektörlerde de başarıyı sağlamaktadırlar.

Fethiye, bulunduğu konum, doğasının, denizlerinin ve ormanlarının sağladığı benzersiz olanaklar nedeniyle kendine özgü, eşsiz yere sahip. Bu konum bilhassa pek çok spor türü açısından çok değerli fırsatlar sunmaktadır. Fethiyemiz gibi turizm geleneği güçlü bir ilçenin bu spor türlerinin yarattığı turizm fırsatından doğru şekilde yararlanması kaçınılmazdır. Bu faydanın sağlanması ise ancak doğru bir stratejik planlama ve buna bağlı alınan yatırım kararlarıyla mümkündür.

Fethiye spor turizmi yönetim stratejisi geliştirme çalışmaları kapsamında, Odamızın Güney Ege Kalkınma Ajansı (GEKA) desteğiyle yürüttüğü, "Fethiye'de Spor, Turizmde Rekor" danışmanlık projesi ile bölgemizdeki mevcut spor turizmi faaliyetlerinin yanı sıra spor turizmine kazandırılabilecek diğer fırsatların da tespit edilmesi amaçlandı.

Strateji çalışmasının öncesinde gerçekleştirilen saha keşif bulguları, paydaş görüşmeleri ve literatür taramaları Fethiye'nin spor türleri açısından ne gibi fırsatlara sahip olduğunu tespit etmeye yaramıştır. Sonrasında uzman destinasyon danışmanları tarafından Fethiye spor turizmi paydaşlarıyla birlikte gerçekleştirilmiş olan değerlendirme çalışmaları ise hangi spor turizmi türünün ne gibi güçlü ve zayıf yanları olduğu, bu turizm türlerinin daha iyi bir noktaya taşınması için neler yapılması gerektiğiyle ilgili gerçekçi ve uygulanabilir bir vizyon ortaya koymuştur.

Sonraki aşamalarda oluşturularak hayata geçirilecek eylem planları sayesinde Fethiyemizin spor turizminden olabilecek en üst düzeyde faydayı sağlayacağına ve çocuklarımıza daha iyi bir doğa, daha zengin bir coğrafya ve daha sağlıklı bir gelecek sağlamamıza bu şekilde katkıda bulunacağına inancımız tamdır.

OSMAN ÇIRALI
Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası
Yönetim Kurulu Başkanı

ÇALIŞMA KAPSAMI

Bu strateji geliştirme çalışması Fethiye bölgesindeki mevcut spor turizmi türlerinin yanı sıra spor turizmine kazandırılabilecek fırsatların tespit edilmesi amacıyla Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası tarafından hazırlattırılmıştır. Strateji çalışmasının öncesinde gerçekleştirilen ön saha çalışması bulguları ile mevcut durum analizinin çıktıları bu çalışma açısından girdi niteliği taşımakta olup, çalışma bölge paydaşlarının katılımı ve alan uzmanlarının değerlendirmeleriyle uygulama önerilerini de barındırmaktadır.

HAKLAR BEYANI

Bu analiz, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, ilgilileri yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Çalışmadaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu çalışmaya dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan şahıs ve kurumlara aittir. Bu çalışmadaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı , Güney Ege Kalkınma Ajansı ve Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası sorumlu tutulamaz.

Bu çalışmanın tüm hakları Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'na aittir. Çalışmada yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İçindekiler

1.	Giriş	02
2.	Ön Saha Çalışması Keşif Bulguları	04
2.1.	Fethiye Yamaç Paraşütü Keşif Bulguları	06
2.2.	Fethiye Dalış Turizmi Keşif Bulguları	09
2.3.	Fethiye Sörf Turizmi Keşif Bulguları	12
2.4.	Fethiye Doğa Yürüyüşü Keşif Bulguları	15
2.5.	Fethiye Bisiklet Turizmi Keşif Bulguları	16
2.6.	Fethiye Yelken Turizmi Keşif Bulguları	18
2.7.	Fethiye Kürek Turizmi Keşif Bulguları	20
2.8.	Fethiye Motor Sporları Turizmi Keşif Bulguları	21
2.9.	Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Unsurlarıyla İlgili Keşif Bulguları	22
2.9.1.	Koşu	22
2.9.2.	Plaj Voleybolu	23
2.9.3.	Yüzme	23
2.9.4.	Avcılık	23
3.	Mevcut Durum Analizi	24
3.1.	Dünyada ve Türkiye'de Turizmin Genel Durumu	24
3.2.	Dünyada ve Türkiye'de Spor Turizminin Önemi	29
3.3.	Fethiye Spor Turizmi Değerlendirmesi	29
4.	Fethiye Spor Turizmi Stratejisi	35
4.1.	Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Stratejik Analizi	40
4.2.	Fethiye Dalış Turizmi Stratejik Analizi	46
4.3.	Fethiye Sörf Turizmi Stratejik Analizi	52
4.4.	Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Stratejik Analizi	58
4.5.	Fethiye Yelken Turizmi Stratejik Analizi	65
4.6.	Fethiye Kürek Turizmi Stratejik Analizi	72

4.7. Fethiye Bisiklet Turizmi Stratejik Analizi 78
4.8. Fethiye Motor Sporları Turizmi Stratejik Analizi 85
4.9. Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Türleri Stratejik Analizi 92
5. Sonuç 98
5.1. Fethiye Spor Turizmi Stratejik Analiz Sonuç Değerlendirmeleri 99
5.2. Fethiye Spor Turizmi Uygulama Önerileri 106
5.2.1. Doğrudan Turizm Faaliyetlerini Geliştirmeye Yönelik Uygulamalar 107
5.2.2. Dolaylı Turizm Faaliyetlerini Geliştirmeye Yönelik Uygulamalar 110
5.2.3. Çözüm Gerektiren Diğer Sorunlar ve Eksiklikler 114
5.3. Fethiye Spor Turizmi Eylem Planı Hedefleri 115
5.3.1. Yamaç Paraşütü Turizmi Eylem Planı Hedefleri 116
5.3.2. Dalış Turizmi Eylem Planı Hedefleri 116
5.3.3. Sörf Turizmi Eylem Planı Hedefleri 117
5.3.4. Doğa Yürüyüşü Turizmi Eylem Planı Hedefleri 118
5.3.5. Yelken Turizmi Eylem Planı Hedefleri 118
5.3.6. Bisiklet Turizmi Eylem Planı Hedefleri 119
5.3.7. Kürek Turizmi Eylem Planı Hedefleri 120
5.3.8. Motor Sporları Turizmi Eylem Planı Hedefleri 121
6. Şekil ve Tablolar Dizini 122

Muğla Fethiye

1 GİRİŞ

Muğla iline bağlı bir ilçe olan Fethiye, sahip olduğu plajları, koyları ve tarihi mekanlarıyla hali hazırda kayda değer bir turizm merkezidir. Ancak Fethiye'nin güçlü olduğu turizm türlerinin başında deniz ve güneş kaynaklı yaz turizmi gelmektedir. Kitle turizmi şeklinde gerçekleşen bu turizm türü zaman içerisinde rekabetin yükseldiği, katma değerin düştüğü, işletmecilerin karlılıklarının azaldığı bir noktaya kaçınılmaz olarak gelmiştir.

Fethiye'nin turizmden fayda sağlamaya devam etmesi ve turizmde geleceğini garanti altına alması için katma değeri yüksek alternatif turizm türlerini geliştirmesi gerekmektedir.

Mevcut durumda Fethiye kitle turizmiyle daha belirgin gibi görünmekle beraber bölgede alternatif turizm türlerinde de hem mevcut uygulamalar hem de önemli bir potansiyel vardır. Sağlık turizmi, doğa turizmi başta olmak üzere ekoturizmin çeşitli türlerinin yanı sıra Fethiye'nin belki de en yüksek potansiyele sahip olduğu alan spor turizmidir.

Özellikle Babadağ'ın yamaç paraşütü açısından dünya çapında bir merkez olması ve bundan dolayı çektiği yüksek turist sayısı, Fethiye'de spor turizmi vizyonunun oluşması için önemli bir etken olmuştur.

Fethiye'nin spor turizmi potansiyeli elbette yalnızca yamaç paraşütüyle sınırlı değildir. Müthiş güzellikte denizler, plajlar ve koylarla, Toroslar'ın Batı ucundaki dağlık ve ormanlık alanlara sahip Fethiye'de gerçekleştirilmekte olan ve gerçekleştirilebilecek spor türlerinin pek çoğu önemli turizm potansiyelleri içermektedir. Fethiye'nin bu potansiyelden faydalanması için doğru bir spor turizmi stratejisi kurgulanması gerektiği ise açıktır.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası'nın liderliği ve Fethiye turizm paydaşlarının ortaya koyduğu spor turizmi vizyonu doğrultusunda Fethiye'deki spor turizmi potansiyelinin tespiti, çeşitli spor turizmi türlerinin daha detaylı incelenmesine olanak sağlanması için bir ön saha çalışması gerçekleştirilmiş ve bu saha çalışmasının keşif bulguları, mevcut durum analiziyle birlikte bu rapor kapsamında kayıt altına alınmıştır.

Fotoğraf 1: Fethiye Babadağ Yamaç Paraşütü

Çalışmanın Amacı Ve Kapsamı

Bu çalışma Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası adına Manya Medya Ticaret Limited Şirketi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın amacı bölgedeki öncelikli spor turizmi cazibe merkezlerinin ve spor turizmi türlerinin belirlenmesinin yanı sıra, Fethiye'ye spor turizminden olabilecek en yüksek faydayı sağlayacak stratejinin oluşturulmasıdır.

Çalışma kapsamında Fethiye'de mevcut ve potansiyel spor turizm türleri incelenmiş, her bir tür için turizm stratejisi ve kısa, orta ve uzun vadeli eylem planları için hedef girdiler çıkarılmıştır.

2 ÖN SAHA ÇALIŞMA KEŞİF BULGULARI

Fethiye spor turizmi stratejisinin oluşturulması ve Fethiye'de spor turizmi fırsatlarının tespiti amacını taşıyan projenin ilk aşaması olarak Haziran-Eylül 2022 tarihleri arasında çeşitli noktalar ziyaret edilip çeşitli yetkili ve uzman kişilerle görüşerek bir saha keşif çalışması gerçekleştirilmiştir.

Fethiye spor turizmi ön saha çalışması kapsamında aşağıdaki faaliyetler yer almıştır:

- Fethiye'deki mevcut ve potansiyel spor turizmi cazibe noktalarının ve tesislerin ziyareti ve incelenmesi,
- Fethiye'de hali hazırda mevcut olan spor turizmi uygulamalarının gözlemlenmesi ve/veya deneyimlenmesi,
- Fethiye spor turizmi paydaşlarıyla görüşmeler.

Bu inceleme aşamasıyla paralel olarak gerçekleştirilen literatür taraması ve veri analizi ise Fethiye spor turizmi türleriyle ve bu spor türlerinin turizmdeki uygulamalarıyla ilgili keşif bulgularının daha etkin bir perspektife oturtulması için faydalı olmuştur.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası Turizm Varlıkları Envanteri Çalışması ve Muğla Spor Turizmi Çalıştayı ise keşif bulgularına eşlik eden ve bu çalışmaya girdi sağlayan diğer bilgi kaynaklarıdır.

Fethiye Spor Turizmi Türleri

Fethiye'de halihazırda turizm hacmi yaratan ve de turizm hacmi yaratma potansiyeline sahip spor türlerinin aşağıdaki gibi tespit edilerek, ön saha çalışmasında bu türler incelenmiştir:

Yamaç Paraşütü
-Dalış
-Sörf
-Doğa Yürüyüşü
-Koşu
-Bisiklet
-Yelken
-Kürek
-Yüzme
-Plaj Voleybolu
-Motor Sporları
-Avcılık

Bu türlerin bazıları hali hazırda Fethiye'de gelişmiş bir turizm yaratmış durumdayken, bazıları henüz turizm değeri yaratma sürecini tamamlamış değildir. Her bir turizm türü hem mevcut turizm hacmine hem de potansiyel hacmine göre değerlendirme yapılarak incelenmiştir.

Fethiye Spor Turizmi Paydaşları

Fethiye'de halihazırda turizm hacmi yaratan ve de turizm hacmi yaratma potansiyeline sahip spor türlerinin doğru incelenebilmesi amacıyla, Fethiye Spor Turizmi Strateji Geliştirme Çalışması'nın ön saha çalışması kısmında belirlenen spor turizmi türlerindeki paydaşlarla çeşitli görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Fethiye spor turizmi türlerinin güçlü ve zayıf yönlerinin yanı sıra rakip destinasyonlara göre avantaj ve dezavantajları gibi yönleriyle ilgili bilgi ve görüş alınan Fethiye spor turizmi paydaşlarıyla aynı zamanda mevcut durumda yaşanan sorunlar, ön görülen riskler ve sorunların çözümüne yönelik öneriler konusunda da değerlendirmeler yapılmıştır.

Ön saha çalışması kapsamında görüşülen Fethiye spor turizmi paydaşları şu şekilde belirlenmiştir:

-Yerel idari kurumlar,
-Kamu kuruluşlarının, il ve ilçe düzeyinde temsilcilikleri,
-Turizm ve spor örgütleri ile sivil toplum kuruluşları,
-Turizm işletmeleri, sportif faaliyette bulunan özel sektör kuruluşları,
-Akademisyenler,
-Alan uzmanları.

KURUM	GÖREV
Muğla İl Kültür Turizm Müdürlüğü	Fethiye Turizm Danışma Bürosu Yöneticisi
Fethiye İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğü	Müdür
Fethiye Turizm Derneği	Başkan
Fethiye Güç Birliği	Yamaç Paraşütü Eğitmeni / Yönetici
Türkiye Seyahat Acentaları Birliği	Batı Akdeniz BTK Başkanı
Best Dalış Okulu	Dalış Okulu Sahibi/Eğitmen
Fethiye Otelciler Birliği	Birlik Başkanı
Fethiye Sörf ve Yelken Kulübü	Sörf Okulu Sahibi
Fethiye Belediye Yelken Kulübü	Yelken Kulübü İşletmecisi
Mor Tırnaklar Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü	Başkan
Mor Tırnaklar Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü	Başkan Yardımcısı
Fethiye Bisiklet ve Doğa Sporları Derneği	Başkan
Fethiye Sualtı Derneği	Başkan
Zirve Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü	Başkan
Zirve Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü	Başkan Yardımcısı
Ölüdeniz Pilot Kooperatifi	Yönetici
Fethiye Orman Spor Kulübü	Motor Sporları Yöneticisi

Bu görüşmeler sonucunda gerçekleştirilen değerlendirmeler ve keşif bulgularının sonuçları raporun Bölüm 2 ve Bölüm 3 kısımlarında yer almaktadır.

2.1.Fethiye Yamaç Paraşütü Keşif Bulguları

Fotoğraf 2: Yamaç paraşütçüleri

Türkiye'de yamaç paraşütünün ilk yapılmaya başlandığı yer olan Fethiye Ölüdeniz'in güneyindeki Babadağ'dır. Hem ülkede ilk olması, hem yamaç paraşütü sporuna uygunluğu, hem de bu sporun tüm dünyada en iyi bilinen ve en etkileyici yerlerinden biri olması nedeniyle yamaç paraşütü açısından Fethiye'nin yurt çapında, hatta dünya çapında önemli bir destinasyon olduğu rahatlıkla söylenebilir.

1969 metre yükseklikteki Babadağ, yamaç paraşütü konusunda üst düzey sporcular için dünyadaki önemli ve çok talep gören sayılı atlayış noktalarından biridir.

1700-1900 metre arasındaki bir rakımdan yaklaşık 20 dakika gibi bir sürede deniz seviyesine müthiş manzaralar eşliğinde inilebilen bir yamaç paraşütü deneyimi, tüm dünyadan bu sporun meraklılarını kendisine çekmektedir.

Özellikle tandem atlayışlarında dünyanın en çok tercih edilen yamaç paraşütü noktası olduğu için aslında profesyonel sporcular dışındaki atlayışlar düşünüldüğünde oldukça yüksek bir turizm hacmi ortaya çıkarmaktadır.

Babadağ'da bulunan pistlerden 1700 metre rakımdaki güney pisti en yoğun kullanılan ve kalkış için çoğunlukla müsait olan pisttir.

1200 metredeki pist daha alçak irtifadan çıkışlara uygun, 1800 metredeki pist görece daha küçükken, 1900 metredeki iki pistin biri kuzey yönüne bakmaktadır ve daha geniş bir alana yayılmış durumdadır, diğeri ise güney-güneydoğu yönüne bakan Patara pistidir. Pilotlar rüzgâr durumuna göre pistler arasında seçim yapabilecek durumdadır ancak genelde rüzgar Güney yönünden estiği için 1700 metredeki pist daha sık kullanılmaktadır.

Kapadokya Üniversite iş birliğiyle geliştirilmiş bir uçuş kayıt ve takip sistemi Shmfethiye.kapadokya.edu.tr adresi üzerinden faaliyet göstermektedir. Bu sistem üzerinden hem sporcular pistlerin durumunu takip edebilmekte, hem de uçuş izni alabilmektedir. Yetkililer ise bu sistem üzerinden atlayışları denetleyip izleyebilmekte, istatistiklerini de tutabilmektedir.

Fotoğraf 3: Babadağ 1700 metre pisti

Yamaç Paraşütünün Fethiye Turizmine Sağladığı Katma Değer

Fethiye turizmi açısından yamaç paraşütü sporu oldukça önemli bir noktadadır. Yalnızca bu sporun tutkunları arasında değil, yurt içi ve yurt dışında genel halk arasında da Fethiye'nin ve hatta Türkiye'nin son yıllarda en iyi bilinen sahnelerinden bir tanesi Ölüdeniz'in yamaç paraşütünden çekilmiş kuşbakışı görüntüsüdür.

Son yıllarda alternatif turizm türlerine ve özellikle macera ve doğa sporlarına ülkemizde ve tüm dünyada giderek artan bir ilgi vardır. Yamaç paraşütü sporu da bu ilgiden payına düşeni aldığı için, gitgide daha popüler hale gelmektedir. Her sene Fethiye'de düzenlenen Hava Oyunları Festivali ise hem bu ilgiyi Babadağ'a çekmekte hem de tanıtım ve turizm gelişmesi açısından Fethiye'ye önemli bir katkıda bulunmaktadır.

Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası tarafından 2018 yılında Babadağ'a özellikle yamaç paraşütü amaçlı çıkışları kolaylaştırmak için inşa edilen teleferik ve çeşitli irtifalarda yapılan atlayış pistlerini de kapsayan tesisler ise yamaç sporu turizminin Fethiye'deki gelişimi açısından önemli bir faktör olmuştur.Babadağ'dan gerçekleştirilen yamaç paraşütü atlayış sayıları sıkça rekor kırarak 2022 yılında ortalama 200bin atlayışa ulaşacak hacme gelmiştir.

YAMAÇ PARAŞÜTÜ UÇUŞ İSTATİSLİKLERİ

YILI	TANDEM	SİNGLE	Hava Oyunları	TOPLAM
2011	41.123	16.823	Dahil	57.946
2012	44.289	17.844	Dahil	62.133
2013	54.852	19.932	Dahil	74.784
2014	82.329	20.165	Dahil	92.484
2015	99.530	22.055	Dahil	121.585
2016	78.263	17.594	Dahil	95.857
2017	101.480	15.812	Dahil	117.292
2018	141.151	21.625	Dahil	162.776
2019	141.390	25.423	Dahil	166.813
2020	63.481	10.766	Yapılmadı	74.247
2021	124.158	38.185	4.830	167.173 (%25)
2022	116.755	74.319	7.650	198.724
1-Türkiye (%39) - 63.490	2-Rusya (%14) - 21.819	3-Ukrayna (%13) - 21.191	4-İngiltere (%2) - 3.284	5-Almanya (%0,9) - 1.469	6-Pakistan (%0,6) - 1.032

Yamaç paraşütü sporunun Fethiye turizmine mevcut katkısının yanı sıra, henüz tam olarak faydalanılmayan bir eğitim potansiyelinden de söz etmek mümkündür. Yaz ayları profesyonel ve amatör sporcuların atlayışlarının yanı sıra tandem atlayışların yarattığı turizmle geçerken, sezon dışı Babadağ rahatlıkla yamaç paraşütü için eğitim alanı olarak kullanılabilecek potansiyele sahiptir. Alternatif pistlerle yılda 300 günün üzerinde uçuş yapılabilecek bir iklime sahip olan Babadağ, doğru yatırımlar yapıldığı taktirde tüm dünyadan yamaç paraşütü eğitimi talebi toplayarak Fethiye'ye sezon dışında da turizm hacmi kazandırabilir. Oldukça yüksek maliyetlerle düzenlenen yamaç paraşütü eğitimleri kendi başına Fethiye'ye gelir sağlayacağı gibi, beraberinde getirdiği turizm geliri ise kış aylarında atıl duruma geçen Fethiye açısından değerli olabilir. Hali hazırda Rus, Ukraynalı ve İngiliz pilotlar Babadağ'da yılda 200 kadar öğrenci eğitmektedir. Münferit çabalarla oluşan bu sayı, kapsamlı bir planlama ve uygulamayla çok daha yüksek hacimlere ulaştırılabilir.

Fethiye'de Yamaç Paraşütünün Önündeki Güçlükler

2011 yılında Fethiye Ticaret Sanayi Odası tarafından yaptırılarak 2017 yılında işletmesi Kır Tur'a 2040 yılına kadar sürecek bir sözleşmeyle verilen Babadağ Teleferiği'nin yamaç paraşütü amaçlı kullanılmasında halihazırda birtakım güçlükler gözlemlenmektedir.

Bu güçlüklerin bir kısmı altyapısal veya tasarımsal güçlüklerken, diğer bir kısmı ise işletme sorunlarıdır.

Fotoğraf 4: Fethiye Babadağ Teleferik

Teleferik projesinin her mevsimde dağa çıkış sürecini kolaylaştırdığı, ancak 1700-1900 üzerinde yer alan telesiyej hattının tandem yamaçparaşütü organizasyonu icrasında rantabl kullanılamadığı gözlemlenmiştir.

Teleferik fiyatlandırmasında yamaç paraşütü sporcularına uygulanan indirimler bu sporun profesyonelleri, eğitmenler ve uçuş okulu pilotları tarafından yetersiz bulunmakta ve bu durum teleferik dışındaki ulaşım yöntemlerine yönelinmesine yol açmaktadır. Karayoluyla istasyonlara ulaşımda ise otoparkların yetersiz olması ve otoparktan piste yürüyüş parkurunun yeteri kadar iyi ve verimli düzenlenmemiş olması gibi başka bazı güçlükler gözlemlenmiştir.

Babadağ'ın bir yamaç paraşütü eğitim merkezi olmasının önünde diğer bir takım engeller bulunmaktadır. Öncelikle kış aylarında gerçekleştirilmesi gereken bu faaliyet sırasında Fethiye ve Ölüdeniz'de konuklama imkanları, turizm sezonu dışına çıkıldığı için, oldukça kısıtlı hale gelmektedir. Ayrıca eğitim için gerekli alçak tepeler Babadağ'da mevcut değildir. Ve/veya buna yönelik pist altyapısı hazırlanmamıştır. Eğitim merkezi için gereken tesis altyapısının yanı sıra, bütünleşik eğitim verilebilmesi için daha giriş seviyesine yönelik pist hazırlıklarının da yapılması da önemlidir.

Son olarak Babadağ'ın bir eğitim merkezi olması için gerekli altyapı ve tanıtım çalışmalarının kapsamlı bir plan doğrultusunda gerçekleştirilmesi gereklidir. Babadağ hali hazırda İngiltere, Rusya ve Ukrayna dışındaki pazarları kendisine çekememektedir. Bunun en önemli nedeni tanıtım eksikliğidir.

2.2. Fethiye Dalış Turizmi Keşif Bulguları

Fethiye, kıyılarının berrak suları, uzun yaz sezonu ve çeşitli sualtı zenginlikleriyle tüplü (scuba) dalış için son derece uygun bir noktadır. Fethiye'de dalış sporu mevcut durumda turizmin bir parçası haline gelmiş durumda olsa da, ilçenin bu spordan elde edebileceği çok daha yüksek bir potansiyel olduğunu söylemek mümkündür. Komşu sayılabilecek yakınlıktaki Kaş'ın dalış turizmi konusundaki başarısı göz önüne alındığında, Fethiye dalış imkanlarının daha iyi değerlendirilerek bu potansiyelden daha iyi faydalanılması gerektiği açıktır.

Fotoğraf 5: Fethiye Dalış Tecrübesi

Fethiye çevresinde 35 civarı dalış noktası bulunmaktadır. Bunların 20-25 tanesi daha ön planda olup, bu noktaların çoğu deneyimli dalıcılar için oldukça çekici unsurlar içermektedir. Sığ kayalık ve resifler, etkileyici mağaralar, tüneller ve Milattan öncesine tarihlenen batıklara sahip bu dalış noktalarının yanı sıra Fethiye'de bir de Sualtı Tarih Parkı projesi planlanmaktadır.

Akvaryum Koyu, Tüneller, Dalyan Koyu, Kızılada Feneri, Barracuda Resifi, Üç Tüneller, Afkule, Piramit, Soğuk Mağara, Fok Mağarası, Amfora, Şahin Burnu, Karides Kovuğu, Balaban Adası, İblis Burnu, Aqua Point, Sarıyarlar, Turgut'un Yeri ve Kızıl Ada Kanyonu, dalış noktalarının başlıcaları ve en popüler olanlarıdır.

Bu dalış noktalarının tamamına yakını Fethiye merkezden yaklaşık 1 saatlik bir tekne yolculuğuyla erişilebilecek konumda olup, bazı istisnalar dışında Fethiye bölgesinde kıyıdan scuba dalışı yapılmamaktadır.

Fethiye'de sualtı dalış alanında faaliyet gösteren 17 dalış okulu/merkezi bulunmaktadır.

Fethiye'den tura çıkan dalış tekneleri çoğunlukla öğle yemeği de verdikleri, tüm gün süren bir dalış ürünü sunarken, Ölüdeniz'deki tekneler ise sabah ve öğleden sonra olmak üzere günde 2 kısa sefer yapabilmektedir.

Fethiye bölgesindeki dalış turlarının çoğu deneme dalışları şeklinde organize edilmiş durumda olup, ilk kez dalış denemesi yapacak kişilerin deneyimli dalıcılara oranı oldukça yüksektir.

Bu nedenden dolayı dalış tekneleri daha yüksek hacim gördükleri bu turistik ürüne yoğunlaşmış olup sayıları fazla olmadığı için deneyimli dalışçılara yönelik turlar düzenleme konusunda gönülsüz davranmaktadır.

Dalışın Fethiye Turizmine Sağladığı Katma Değer

Fethiye turizmi açısından tüplü dalış, önemli bir spor turizmi kalemidir. Mevcut durumdaki turizm tamamlayıcısı niteliğinde olan ve ağırlığı deneme dalışlarından oluşan hacim, 2021 yılında yaklaşık 21bin dalış, 2022 yılında ise yaklaşık 25 bin dalış olarak kayıtlara geçmiştir. (Fethiye Turizm Danışma Bürosu,2022)

Daha etkin tanıtımla bu rakam daha yukarı çekilebileceği gibi dalış sporunun tecrübeli dalıcılara yönelik geliştirilmesi için atılacak adımlar da hem toplam dalıcı sayısını artıracak, hem de Fethiye dalış ekosisteminin bu spor turizmi türünden daha fazla kar etmesini sağlayacaktır.

Fotoğraf 6: Deneme dalışları

Deneme dalışlarındaki hacmi kaybetmeden tecrübeli dalıcılara da hitap edecek şekilde geliştirildiği taktirde dalış sporu Fethiye turizmi açısından sürükleyici bir güce ve yüksek katma değer üretecek bir öneme sahip olacaktır.

Fethiye'de Dalış Turizminin Önündeki Güçlükler

Fotoğraf 7: Dalışta su altı canlılığı

Fethiye'deki mevcut dalış turizmi yapılanmasının önemli sorunlarından bir tanesi katma değeri ve karlılığı düşük turistik ürünlerin satışına yoğunlaşılmış olması ve destinasyondaki dalış turizminin bu şekilde gelişmiş olmasıdır.

Fethiye, pek çok dalış noktasına ve ileri seviye dalıcıları tatmin edecek önemli sualtı zenginliklerine sahip olmasına karşın, bölgede gelişmiş olan dalış turizmi yalnızca deneme dalışı denen, dalış sertifikası sahibi olmayan kişilere yaptırılan dalış turlarının satışı üzerine kurgulanmıştır. Bu tip turistik ürünlerin en büyük problemi de düşük karlı olması ve ileri seviye dalıcıların bölgeye çekilmesinin önünde engel oluşturmasıdır.

Sualtı canlılığının korunması dalış turizmi için olduğu kadar çevre korunması açısından da önemli bir konu olduğu için, bu alanda adımlar atılması için Fethiye'nin farkındalık çalışması yapması, başta dalış sporu olmak üzere Fethiye'nin pek çok spor dalı için de faydalı bir adım olacaktır.

Dalış sporunun gelişmesi açısından bir diğer güçlük ise sezon dışı konaklama ihtiyacını karşılamaktaki güçlüklerdir. Deneme dalıcılarının önemli bir bölümü deniz sezonunda Fethiye'ye rağbet ediyor olsa da tecrübeli dalıcılar sezon dışı dalışları da tercih etmekte, ancak bu dönemlerde Fethiye'de açık otel bulmakta zorlanmaktadırlar.

Son olarak Fethiye'deki hastanelerde basınç odası ve acil müdahale merkezi bulunmamakta, Ölüdeniz'de ise personel bulunmamaktadır. Bu durum ise dalış sporunun ve buna bağlı turizmin gelişmesi için iyileştirilmesi gereken alanlardan biridir.

2.3. Fethiye Sörf Turizmi Keşif Bulguları

Fotoğraf 8: Fethiye Çalış Plajı'nda Uçurtma Sörfçüleri

2006'dan beri düzenlenen üniversite yaz kampları da Fethiye'ye hem turist çekmenin yolu olarak, hem de sörfün yaygınlaşmasına hizmet ettiği için Fethiye'deki spor turizmine katkı sağlamaktadır. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi başta olmak üzere İstanbul, Ankara, İzmir, Konya gibi illerden gelen gençlerin Fethiye'de sörf öğrenmesi, Fethiye spor turizmi açısından olumlu bir turizm uygulamasıdır.

Hali hazırda Çalış Plajı'nda ve Koca Çalış'ta yürütülmekte olan bu spor, Fethiye ziyaretçileri tarafından ilgi görmekteyse de, tıpkı dalış turizminde olduğu gibi henüz potansiyelinin altında seyretmektedir. Çalış Plajı'nda 5 tane sörf ve yelken okulu bulunmaktadır ve bu okullar hem başlangıç düzeyi, hem de ileri düzeyde eğitimler vermekte ve sörfçülerin bu sporu yapabilmesi için ekipman kiralama, tesis kullanımı ve danışmanlık/rehberlik gibi hizmetler sağlamaktadır.

Sörf sporunun son dönemde kazandığı popülerlikle birlikte bu sporun yarattığı veya desteklediği turizm uygulamaları dünyada ve Türkiye'de pek çok destinasyona büyük faydalar sağlamış ve bu noktaların çehresini değiştirecek kadar etkin bir turizm faydası sağlamışlardır.

Yurt içindeki en yakın örnekler Alaçatı'nın sörf turizmi sayesinde tanınırlığını arttırması ve Akyaka'nın uçurtma sörfü sayesinde tüm Türkiye'de daha popüler hale gelmesidir. Bu beldelerin her ikisi de sörf sporu yoluyla turizmde oldukça ileri gitmişlerdir ve Fethiye'nin önünde de aynı potansiyelin olduğunu söylemek mümkündür.

Fotoğraf 9: Fethiye Sörf Tecrübesi

Sörf sporu doğası gereği oldukça yüksek bir turist profilini çekmektedir. Fethiye'nin hali hazırda cezbetmekte olduğu deniz-güneş turizmi ziyaretçilerinin çok daha üst profile çekilmesinde itici güç oynama şansı olan bir spor olduğunu söylemek mümkündür.

Fethiye'de sörf sporunun gelişmesinin önündeki en önemli engel vizyon ve sahiplenme eksikliği olarak göze çarpmaktadır. Gerek turistik işletme sahiplerinde, gerekse de yerel halkta sörf sporuna bir sahiplenme olmadığı gözlemlenmektedir. Sörf turizminin faydaları konusunda bilinç eksikliğinin bu konuda önemli bir etkin olduğu söylenebilir.

Turistik işletmelerin sörfü daha fazla ön plana çıkarıp turizm uygulamalarında önceliklendirerek bu spora yer vermesi, tanıtımını sağlayıp desteklemesi sporun gelişmesi açısından oldukça önemlidir. Yerel halkın ise mevcut durumda sörf sporuna destek yerine engel olmaya çalıştığı, kimi durumlarda ise saldırgan tavırlar gösterdiği resmi kayıtlara da geçmiş bilinen bir gerçektir.

Çalış Plajı'nda sörf alanı resmi olarak tanımlanmamış olduğu ve bu tanımlamanın yalnızca resmi kurumlardan alınan izinler düzeyinde kalması nedeniyle, sörf profesyonelleri sportif ve turistik faaliyetlerini gerçekleştirmekte zorlanır durumdadır. Sörf alanlarının tanımlanarak işaretlenmesi ve plajı kullanan halkın bu konuda bilinçlendirilmesi bu sporun ve bu spora bağlı turizmin gelişmesi için öncelikli bir gerekliliktir.

Suda gerçekleştirilen diğer sporlarda olduğu gibi sörf için de Fethiye Körfezi'nde deniz kirliliği önemli bir sorun olarak göze çarpmaktadır. Şehrin arıtma sistemindeki yetersizliklerin yanı sıra tur teknelerinin sintine bırakması nedeniyle körfezdeki su kirliliği rahatsız edici düzeye ulaşmış durumdadır. Bu durum ise sörfün gelişmesinin önünde önemli bir engel olup acilen önlem alınması gerektiği açıktır.

Sörf turizminin gelişmesi için yalnızca bu spora yeni başlayanlar değil, sporu orta ve ileri düzeyde yapanların da bölgeye çekilmesi ve Fethiye'nin bir sörf destinasyonları olarak algılanması sağlanmalıdır. Bunun için ise bölgede düzenlenecek sörf etkinliklerinin önemi büyüktür. Bu açıdan sponsor desteği şart olmasına karşın hali hazırda Fethiye'deki turistik tesisler veya diğer işletme ve kurumlardan bu spora yönelik bir sponsorluk desteği görülmemektedir.

Son olarak Fethiye sörf turizminin gelişmesi için en büyük eksiklik tanıtım tarafındadır. Bölgedeki deniz ve plajın uygunluğu, rüzgarların istenen şekilde olması ve uzun sezon gibi büyük avantajlarına rağmen Fethiye'nin bir sörf merkezi olarak algısı Alaçatı, Akyaka, Bodrum ve Gökçeada gibi sörfle tanınan merkezlere göre çok geridedir. Fethiye'nin sörf turizminden faydalanması için bu yönde tanıtım yapılması ve Fethiye'nin sörf merkezi olarak algısının yükseltilmesi şarttır.

2.4. Fethiye Doğa Yürüyüşü Keşif Bulguları

Fethiye bölgesinin doğası ve kültür mirası, Torosların eteklerinden berrak sularıyla nefis koylara kadar uzanan yürüyüş yollarını doğa yürüyüşçüleri için çok cazip kılmaktadır.

Fotoğraf 10: Likya Yolu haritası

Yalnızca Türkiye'de değil, uluslararası ölçekte de oldukça yüksek bir popülerliğe sahip olan Likya Yolu'nun başlangıç noktasının Fethiye'de olması da doğa yürüyüşü açısından önemli bir avantajdır. 1999 yılında faaliyete açılan ve 2019'da Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın himayesine geçen Likya Yolu'nun toplam 540 km parkurunun 96 kilometresi Fethiye ve Seydikemer sınırları içerisinde yer almaktadır.

İşte bu yönleriyle Fethiye için doğa yürüyüşü ve paralelindeki doğa sporları önemli bir spor turizmi fırsatıdır.

Fethiye'de hali hazırda aktif olan doğa yürüyüşü grupları bu sporun ana sürükleyici ve belirleyicileri konumunda olsalar da, özellikle Likya Yolu'nu yürümeye gelen bireysel doğa yürüyüşçüleri ile grup halinde gelen spor meraklıları da azımsanmayacak bir kitledir.

Fethiye'de bulunan doğa yürüyüşü gruplarının çoğu yalnızca Fethiye'de yaşayan kendi üyelerini gezdirmeye yönelik hobi grupları olup, turizm açısından organize, eğitimli ve sistematik hizmet verir durumda değillerdir. Bu klüplerdeki lisanslı yürüyüş sporcusu sayısı yaklaşık 150 civarındayken, 2022 yılı itibarıyla Fethiye'de yaz yürüyüşü ve dağcılık lisanslı yürüyüş rehberi sayısı ise 10-15 arasındadır. Bu kişilerin tamamına yakını amatör yürüyüş gruplarında faaliyet göstermekte olup, turizm faaliyetlerinde doğrudan faal durumda değillerdir.

Doğa Yürüyüşünün Fethiye Turizmine Sağladığı Katma Değer

Likya Yolu'nun dünya çapında bilinirliği ve yüksek cazibe gücü, Fethiye açısından başlı başına bir doğa yürüyüşü temelli spor turizmi fırsatıdır. Yalnızca doğa sporcularını değil, yürüyüş yapma konusunda gönüllü sıradan turistleri dahi cezbeden Likya Yolu, Fethiye özelinde daha iyi tanıtıldığı ve bu noktadan çıkışlar daha organize turizm uygulamalarıyla sistematiğe oturtulduğu taktirde Fethiye turizmine sağlayacağı potansiyel katkı çok büyüktür.

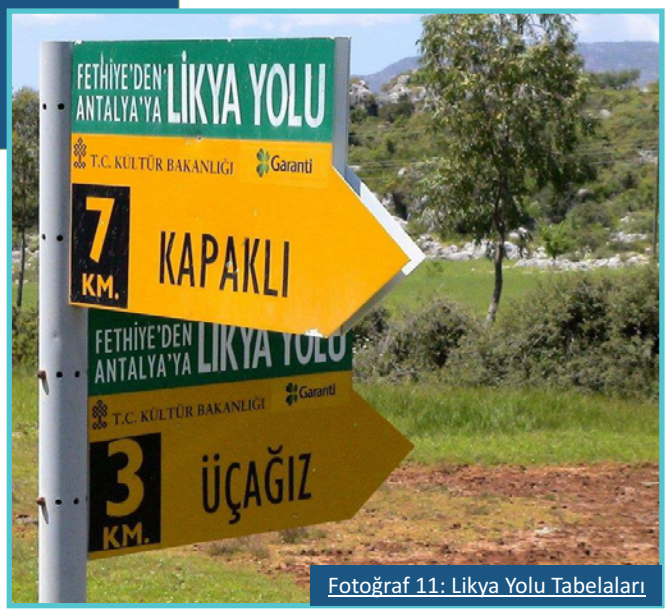

Fotoğraf 11: Likya Yolu Tabelaları

Likya Yolu'nu yürüyen veya Fethiye'nin değişik noktalarında doğa yürüyüşü gerçekleştiren kişilerin kaydı resmi olarak tutulmadığı için doğa yürüyüşü yapan kişi sayısı ve turizm hacmi konusunda net bir rakamdan söz etmek güçtür. Ancak İlçe Kültür ve Turizm Müdürlüğü yetkililerinin baz aldığı jandarma kayıtları ile köylülerin kabaca yaptıkları ölçüm ve tahminlere bakılarak her yıl Fethiye'den Likya Yolu'nu yürümek üzere yaklaşık 10 bin kişinin yola çıktığı söylenebilir.

Son dönemde çıkan orman yangınları nedeniyle sıkılaştırılan önlemler sonucu 1 Haziran-15 Eylül tarihleri arasında Likya Yolu'na girişler kapalıdır. Bu durum ise doğa yürüyüşü turizmi hacmini de daha başka pek çok alanda olduğu gibi güvenlik amaçlı kısıtlamaktadır.

2.5. Fethiye Bisiklet Turizmi Keşif Bulguları

Gerek dağ bisikleti, gerek yarış bisikleti, gerekse de tur bisikleti sporları için Fethiye yüksek bir turizm hacmi barındırmaktadır. Tur bisikletleriyle bölgenin doğal güzelliklerini görmek için gezen bisiklet meraklıları, dağ bisikletiyle daha zor ve teknik parkurları geçen veya daha amatör ancak doğa içindeki noktalara gitmek isteyen bisiklet sporu tutkunlarını ve yarış bisikletiyle kondisyon ağırlıklı sürüş yapan sporcuları cezbedecek pek çok parkura sahip olan Fethiye'nin bu turizm potansiyelinden tam olarak faydalandığını söylemek ise oldukça güçtür.

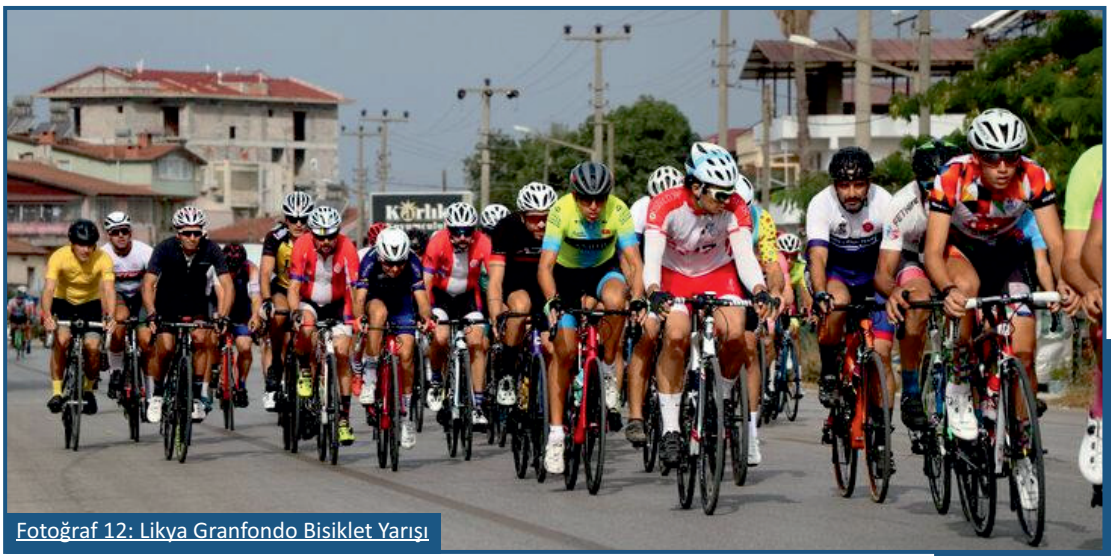
Fotoğraf 12: Likya Granfondo Bisiklet Yarışı

Fethiye Bisiklet ve Doğa Sporları Derneği de bölgede aktif bir spor grubudur. 2500 fahri üyesi ve bisiklet ve triatlon sporlarıyla ilgilenen 35 lisanslı sporcusu bulunan bu klüp, beraberindeki diğer hobi gruplarıyla beraber Fethiye 'deki bisiklet sporu meraklılarının sivil toplum kısmını oluşturmaktadır.

İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğü bünyesinde bisiklet antrenörü bulunmaktadır ve kurum da bu branşta aktif durumdadır.

Fotoğraf 13: Fethiye Bisiklet Tecrübesi

Son dönemde oldukça fazla ilgi görmeye başlayan ve kitlesi gitgide genişleyen bir spor olduğu için bisiklet üzerine yapılacak tüm planlama ve hazırlık çalışmalarının Fethiye'ye spor aracılığıyla turizm katma değeri sağlayacağı açıktır.

Fethiye'nin Bisiklet Sporuyla İlgili Turizmi Açısından 4 Farklı Model Düşünülmelidir:

1. Kitle turizmi amacıyla Fethiye'ye gelen kişilerin bisikletle gezinti yapmak amacıyla gerçekleştirdikleri rekreasyonel faaliyetlerden kaynaklı turizm,
2. Dağ bisikleti meraklılarının Fethiye'deki doğal alanları gezmek için kendi bisikletleriyle gelerek veya Fethiye'den bisiklet kiralayarak gezintilerini içeren turizm,
3. Fethiye bölgesinde yarış veya kondisyon bisikletiyle tur, antrenman veya yarış yapmak isteyen amatör veya profesyonel bisiklet sporcularının yarattığı turizm,
4. Fethiye'de gerçekleştirilen spor etkinliklerine katılmak üzere Fethiye'ye gelen amatör ve profesyonel sporcuların yarattığı turizm.

Bu türlerden ilki olan kitle turizminin yan faaliyeti niteliğindeki bisiklet turizmi türü acentelerin ve otellerin tanıtım ve ürün satışıyla doğrudan paralellik göstermektedir. Bu açıdan birer turizm süreci olarak incelenmeli ve bu spor turizmi türünün gelişimi bir turizm süreci olarak ele alınmalıdır.

Dağ bisikleti, tur bisikleti veya yarış bisikletiyle gerçekleştirilen spor amaçlı Fethiye ziyaretleri ise hem bireysel olarak hem de bisiklet klüpleri nezdinde düzenleneceği için bu konudaki organizasyon, tanıtım ve süreç yönetiminde yalnızca seyahat acenteleri ve otellerin dahil olması yeterli olmayacaktır.

Fethiye'de bisiklet sporunun yarattığı turizmin gelişmesi için bölgedeki STK'lar ve hobi gruplarıyla entegre şekilde bu dört modelin tamamında başarılı olunması gerektiği açıktır.

2.6. Fethiye Yelken Turizmi Keşif Bulguları

Fethiye tıpkı sörf gibi yelken sporu için de son derece uygun bir noktadır. Fethiye'nin sörf sporundaki avantajları olan geniş plaj alanı, rüzgar yönü ve stabilitesi, deniz sığlığı, suların güvenli olması aynı şekilde yelken sporu için de oldukça pozitif etkenlerdir.

Çalış Plajı'nda denizden karaya doğru esen rüzgar bu noktayı yelken için oldukça güvenli yapmaktadır. Ayrıca rüzgarın doğası sabah saatlerinde yeni başlayanlar için düşük şiddette, öğleden sonra ise daha ileri seviyenin yelken yapabileceği gibi yüksek seviyede olduğu için Çalış Plajı yelken sporu açısından önemli bir rüzgar avantajına sahiptir denebilir.

Fotoğraf 14: Fethiye Yelken Tecrübesi

Tıpkı sörf gibi yelken sporu da Fethiye'nin turizm başarısı için azımsanmayacak bir potansiyel taşımaktadır. Gerek kitle turizmi için Fethiye'ye gelmiş kişilerin yelken sporu deneyimleri şeklinde olsun, gerekse de yelken sporunu yapmak amacıyla Fethiye'ye gelmiş kişilere hitap etsin, yelken sporunun Fethiye açısından hem daha fazla ziyaretçi sayısı, hem de daha üst profilli ziyaretçiler ve daha yüksek katma değerli bir turizm ifade ettiği açıktır.

Yelken sporu turizmini gezi yelkenciliği ve yarış yelkenciliği olarak iki ayrı kategoride ele almak gereklidir. Gezi yelkenciliği daha çok Fethiye'nin tekne turlarıyla ilintili kitle turizmi özelinde incelenmelidir. Yarış yelkenciliği ise hem amatör, hem de profesyonel sporcuların turizmini esas almakta, ancak kitle turizmine de değmektedir.

Fethiye Körfezi'nde yapılan yelken yarışları Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü yaz trofesi 4. Ayak optimist yarışmaları olarak organize edilmektedir. Yarışmalara Fethiye Belediyesi, Göcek Yat Klubü'nün yanı sıra Marmaris, Gökova, Bodrum'dan çeşitli yelken klüpleri de katılmaktadır.

Fotoğraf 15: Fethiye Körfezi yelken yarışları

Hali hazırdaki sörf okullarında da yelken eğitimi verilmekle beraber Fethiye Belediyesi çatısı altındaki Fethiye Belediyesi Yelken Klubü'nün Çalış Plajı'ndaki faaliyetleri Fethiye'deki yelken turizmi açısından esas belirleyici ürün ve deneyimi işaret etmektedir.

Fethiye Belediyesi Yelken Klubü yıllık 150 kişiye yelken yaptırmakta olan, 3 tane lazer, 10 tane de optimist tekneye sahip bir klüptür. Yelken derslerinin teorik kısımları bu spora destek veren Çalış Turizm ve Tanıtma Derneği (Çalış-der) binasında gerçekleştirilmektedir.

Fethiye Belediyesi Yelken Klubü'nün karşılaştığı bazı güçlükler ve yelken sporu turizmi açısından olumsuz sayılabilecek bir tablodan bahsetmek mümkündür.

Her şeyden önce Çalış Plajı'nda yelken sporunun daha rahat yapılabilmesi için ekipman ve altyapı açısından eksikler vardır.

Mevcut durumda eski ve yıpranmış lazer ve optimist tekneler kullanılırken, karadan yelkene çıkışı kolaylaştırılacak duba iskele gibi bir ihtiyaç açıkça görülmektedir.

Karadan çıkış yapan bir yelkenci dümeni takmakta zorlanmaktayken, buraya kurulacak bir yüzer plastik iskele sporun yapılmasını çok kolaylaştıracak ve fazla maliyetli olmayan küçük bir yatırımdır.

Çalış Plajı ve çevresindeki oteller ve acenteler tarafından yelken sporu önemli bir turizm fırsatı olarak algılanmamakta, bir miktar daha opsiyonel bir aktivite olarak görülmemektedir.

Bu sporun Fethiye'ye turizm yönünden katma değer sağlayabilmesi için bölge halkı, turistik işletmeler ve kurumlar tarafından daha fazla sahiplenilerek altyapı eksiklerinin tamamlanması ve tanıtım yönünde çalışmalar yapılması şarttır.

Çalış'taki yelken sporu turizminin önündeki diğer güçlükler ve engeller ise tıpkı sörfte olduğu gibi deniz kirliliği ve körfezdeki tekne trafiğidir. Fethiye Körfezi'ne karışan şehir atıkları bu sporun deneyiminden oldukça büyük olumsuzluklara neden olup sporun geleceğini çok olumsuz etkilemektedir.

Çalış Plajı haricinde Göcek'te de daha üst seviyede ve daha profesyonel düzeyde yelken sporu icra edilmektedir. Ancak bu faaliyetler daha çok Göcek'teki yatçılık klüpleri ve yat kiralama acenteleri tarafından organize edilmekte olup, spor turizmi açısından oldukça önemli, fakat kendi iç dinamikleriyle ilerleyen bir noktadadır. Burada gerçekleştirilen yelken sporu faaliyetleri daha çok büyük yelkenli teknelerle ve daha yetişkin amatör ve profesyonel sporculara yönelik olup, genelde Fethiye'ye, özelde ise Göcek'e oldukça büyük bir turizm katma değeri sağlamaktadır.

2.7. Fethiye Kürek Turizmi Keşif Bulguları

Fotoğraf 16: Fethiye Körfezi'nde Kürek Takımları

Doğal bir liman olması, olumlu hava koşullarıyla iklimi ve kürek yapılacak noktanın konaklama tesislerine yakın olması gibi büyük avantajlara sahip olan Fethiye, kürek sporu için oldukça elverişli ve yüksek potansiyele sahip bir merkezdir.

Fethiye Belediyesi tarafından yaptırılan kürek yarış alanı ve kayıkhane, Fethiye'ye gelen kürek takımlarına bu sporu gerçekleştirmesi için imkan sağlamaktadır. Bu sayede bölgeye çeşitli kürek takımlara gelerek kamplar yapmakta ve bu durumda Fethiye'nin turizmine kürek sporu kanalıyla katma değer sağlamaktadır.Fethiye İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğü gözetiminde Fethiye Ticaret ve Sanayi Odası destekli yapılan Fethiye Uluslararası Spor Festivali (Fethiye Spor Fest) kapsamında Rowing Beach Sprint isimli bir kategori yer almakta, burada deniz küreği yarışmacıları katılım göstererek yarışmaktadır. Fethiye her yıl ulusal ve uluslararası düzeyde kürek yarışlarına ev sahipliği yapmaktadır. Her bir ulusal yarışta 700-800 kişilik bir sporcu ve yakınları grubu Fethiye'ye gelmekte ve turizm hacmi yaratmaktadır. Fethiye Belediyespor Kürek Takımı da bu yarışlara katılarak ilçede spora olan ilgi ve tutkuyu canlı tutmaya katkıda bulunmaktadır.

2018 yılından itibaren ise kürek takımlarının ağırlanması konusunda önemli sorunlar olmaktadır. Fethiye Körfezi'ndeki tekne trafiğinin çok artmış olması ve kontrolsüz doğası, kürek sporcularının konforsuz ve güvensiz hissetmesine yol açtığı için bu kamplar iptal edilmeye ve takımlar Fethiye'dense ağırlıkla Köyceğiz'i tercih etmeye başlamıştır.

Fethiye Körfezi'ndeki deniz kirliliği de tıpkı sörf ve yelken sporlarında olduğu gibi kürek sporu açısından da büyük olumsuzluk yaratmakta, yetersiz arıtma tesisleri nedeniyle kirlenen Çalış Plajı suları kürek sporcularının Fethiye'yi tercih etmemesi için bir neden olmaktadır.

2.8. Fethiye Motor Sporları Turizmi Keşif Bulguları

Fotoğraf 17: Fethiye Esenköy Motokros Yarışları

Esenköy'de özel olarak hazırlanan bir doğal pistte 2012 yılından bu yana ülkesel boyutta motosiklet enduro ve kros yarışmaları düzenlenmektedir. Türkiye Motosiklet Federasyonun yıllık yarışlar takviminde yer alan Esenköy parkuru orta zorlukta değerlendirilmekte ve yörede bu spora meraklı kişilerce eğitim alanı olarak da kullanılmaktadır.

Fethiye'de gerçekleşen enduro ve kros yarışmaları maalesef Fethiye turizmine yaptığı katkı açısından genel kabul görülüp desteklenmiş durumda değildir. Yereldeki turistik tesislerin, kurumların ve genel olarak da halkın dikkati bu etkinliğe ve motor sporlarına daha fazla çekilip Fethiye'nin bu spor turizmi türünden daha fazla faydalanması sağlanabilir. Fethiyeli sporculardan Serkan Özdemir'in ulusal ve uluslararası düzeyde başarılara imza atarak hem Fethiye'de motor sporlarıyla ilgili farkındalığı arttırmış olması, hem de Fethiye'nin bu spor dalında adını yurt içi ve yurt dışında duyurmuş olması Fethiye motor sporları turizmi açısından oldukça olumludur.

Fethiye motor sporları turizminin bir diğer boyutu ise motosikletli gezginlerin ürettiği turizm katma değeridir. Kendi doğal cazibe noktalarının yanı sıra çevresindeki Kaş, Kalkan, Köyceğiz gibi yakın ve Marmaris, Datça, Kemer, Antalya gibi orta uzaklıktaki merkezlerin de bulunduğu Fethiye, pek çok motosikletli gezgin için en güzel ve önemli Ege ve Akdeniz rotalarının üzerinde yer almaktadır. Yerli ve yabancı bu gezginler, orta ve üst gelir profilinden ve katma değer üreten bir turizm türüne hizmet ettiği için Fethiye turizmi açısından değerlidir.

2.9. Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Unsurlarıyla İlgili Keşif Bulguları

Fethiye, hem mevcutta gelişmiş durumda olan sporlar, hem de gelecekte gelişme potansiyeli olan sporların bütünüyle ele alındığında önemli bir spor turizmi destinasyonu olma şansına sahiptir. Yukarıda sayılan yamaç paraşütü, dalış, sörf, yelken, bisiklet, doğa yürüyüşü ve kürek sporlarının yanı sıra daha pek çok spor türünü Fethiye'de gerçekleştirmek mümkündür. Bu türlerden bazıları ise yukarıdakiler kadar yerleşik ve yüksek hacimde olmasa dahi yine de hatırı sayılır bir turizm hacmi üretme potansiyeline sahiptir.

Fethiye'de incelenen spor türleri arasında azımsanmayacak oranda spor turizmi fırsatı yaratacak spor türleri şu şekilde tespit edilmiştir:

1. Koşu
2. Motor sporları
3. Play voleybolu
4. Yüzme
5. Avcılık

2.9.1. Koşu

Türkiye'nin ve dünyanın pek çok yerinde koşu sporu da diğer bazı sporlar gibi popülerlik kazanmaya başlamış, sosyal medya üzerinden örgütlenen koşu grupları aktiviteler düzenlemekte ve akıllı telefonların sağladığı teknolojik imkanlar amatör koşucuların kendilerini izlemesini ve geliştirmesini kolaylaştırmaya başlamış durumdadır.

Düzenlenen maraton tarzı yarışlara her yıl her kesimden daha fazla insan katılım göstermeye başlamıştır ve özellikle büyük şehirlerde bu konuda yükselen bir trend izlenmektedir.

Fethiye'de de koşu grupları ve spor klüplerinin bu alanda aktif olarak amatör ve profesyonel faaliyetlerde bulunduğu tespit edilmiştir. Bir kısmı şehir yaşantısını ilgilendiren bu faaliyetlerin spor turizmi faydasına dönüştürülmek üzere örgütlenmesinin sağlanması da mümkün ve kolaydır.

Ancak Fethiye sınırları dahilinde koşuyla ilgili gerçekleştirilen etkinliklerin sayısının arttırılıp kapsamının genişletilebileceği de söylenebilir. FETAV tarafından düzenlenen ve kansere dikkat çekmeyi amaçlayan “Yaşam İçin Yarış” 5 kilometrelik koşusu, İstanbul'daki Uzun etap grubu tarafından düzenlenen Likya Yolu Ultra Maratonu ve bir

spor malzemeleri markası tarafından düzenlenen Babadağ Epic Ultra Maratonu gibi etkinlikler bu açıdan olumludur. Ancak daha geniş kapsamda, halktan amatör sporcuların yanı sıra yurt içi ve yurt dışından amatör ve profesyonel koşuculara da hitap edecek maraton tarzı daha fazla koşu etkinliğinin düzenlenmesinde fayda vardır.

2.9.2. Plaj Voleybolu

Son yıllarda gitgide popülerlik kazanan ve Fethiye'nin doğası ve iklimiyle çok müsait olduğu bir diğer spor da plaj voleyboludur. Uluslararası Fethiye Spor Festivali (Fethiye SporFest) kapsamında bu sene üçüncü kez plaj voleybolu yarışmaları düzenlenecektir.

Ölüdeniz'de Belcekız Plajı'nda yamaç paraşütü iniş pistlerinin yanında plaj voleybolu için kullanılan bir alan mevcuttur. Halen amatör ve profesyonel plaj voleybolcularının rağbet ettiği alana bir de 200 kişilik ahşap tribün yaptırılmaktadır.

Play voleybolunun Fethiye'de bir geleceği olduğundan söz edilebilir. Yine diğer spor dallarında olduğu gibi genel halk arasında daha geniş kabul görmesi ve turistik işletmeler tarafından turizmin geliştirilmesi için bir spor turizmi fırsatı olarak ele alınmasında ve düzenlenen etkinliklerin sayısının arttırılıp tanıtımlara hız verilmesinde fayda olduğu muhakkaktır.

2.9.3. Yüzme

Fethiye'de olimpik kapalı yüzme havuzu bulunmadığı için olimpik yüzme branşında sportif bir faaliyet olmasından söz etmek güçtür. Ancak açık deniz yüzme yarışları düzenlenmesi için çok ideal koşullara sahip olan Fethiye'de bu durum aynı zamanda triatlon gibi branşlar için de uygundur.

Fethiye SporFest kapsamında açık deniz yüzme yarışı yapılmakta olup, bu etkinlik dışında yıl içerisinde dikkate değer başka bir açık deniz yüzme faaliyeti bulunmamaktadır.

Yüzme müsabakalarına genel olarak yoğun katılım olduğu bilinmekte, bir yüzme yarışında ilçeye 800-1000 civarı sporcu ve sporcu yakını çok rahat gelebilmektedir. Bu sayı daha kapsamlı etkinlik ve projelerle daha da yukarıya çekilebilir. Dolayısıyla bu alan da Fethiye turizmi açısından üzerinde durulması ve geliştirilmesi gereken bir spor turizmi fırsatıdır.

2.9.4. Avcılık

Fethiye ve Seydikemer bölgelerinde ve özellikle de Toroslar'da avcılık sporuyla ilgili önemli fırsatlar ve cazibe alanları olduğundan söz etmek mümkündür. Ancak Fethiye'de dikkate değer ve organize bir avcılık etkinliğine rastlanamamıştır.

Fethiye SporFest kapsamında trap atışları yapılmaktadır ve avcılıkla en yakından ilgili olabilecek branş budur.

3 MEVCUT DURUM ANALİZİ

Fethiye'nin turizmine spor turizmi yoluyla katma değer sağlayabilmek için mevcut durumu etkileyen iç ve dış, merkezi ve çevresel faktörleri tek tek ele alarak incelemek gereklidir. Dünyada ve Türkiye'de turizmin içinde bulunduğu durum ile spor turizminin son dönemdeki gidişatı ve gelecek beklentileri çevresel faktörler olarak Fethiye spor turizminin durumunun makro ölçekteki belirleyicileridir. Fethiye'de hali hazırda yapılmakta olan veya yapılmasa da önemli bir potansiyel taşıyan spor türlerindeki görünüm ise Fethiye'nin spor turizmi stratejisini belirlemekte önemli bir diğer faktör olarak incelenmelidir.

3.1. Dünyada ve Türkiye'de Turizmin Genel Durumu

Turizm Dünya ekonomik refahına büyük katkı sağlayan ve sürdürülebilir gelişme için kritik rol oynayan bir sektördür. Birleşmiş Milletler'in 1980 yılında ortaya koyduğu sürdürülebilir gelişim vizyonu çerçevesinde 2030 yılı için belirlenmiş olan 17 tane sürdürülebilir gelişim hedefinin 4 tanesi turizmle ilintilidir. Bundan dolayı hem Dünya Turizm Örgütü, hem de Birleşmiş Milletler üyesi devletler, turizmin küresel gelişimde itici bir güç olarak kullanılması konusunda fikir birliği ve iş birliği içindedir.

Dünya turizminin günümüzdeki ve gelecekteki durumu spor turizmi gibi alternatif turizm türlerinin hızla yükselişe geçtiği bir dönemi işaret etmektedir. Bu eğilimin sebeplerini doğru değerlendirebilmek için, turizmdeki gelişmeleri Covid-19 salgını öncesi ve sonrası olmak üzere iki ayrı dönemde incelemek gerekir. 2019 yılının son aylarında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkan ve 2020 yılından itibaren pek çok sektörde önemli etkiler bırakan Covid-19 salgınının en çok etkilediği sektörlerden biri turizm olmuştur. Bu etkiler ortaya çıkmadan önceki dönemde, 2019 yılına kadar Dünya turizmi güçlü bir ivmeyle büyüme göstermekteydi.

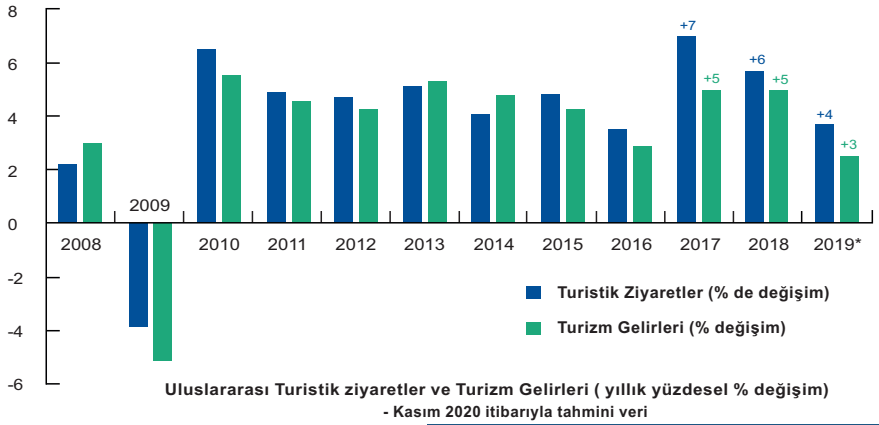

Şekil 1: Uluslararası Turist Sayısı-Yıllık Değişim, Dünya Turizm Örgütü, 2020

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) verilerine göre Covid-19 salgınından önceki son 10 yılda Dünya turizmi her yıl %3 - %7 arası büyüme göstererek 2019 yılında 1 milyar 481 milyon turist ve 1 trilyon 460 milyar dolar turizm geliri hacmine ulaşmıştır.

Covid-19 salgınının turizm üzerindeki etkilerinin ilk kez görülmeye başlandığı 2020 yılının ilk aylarından itibaren ülkeler seyahat yasaklarını ve sınır kapanma kararlarını uygulamaya almıştır. Bu durum son yıllarda hızla büyümekte olan dünya turizmi için uzun süredir ilk kez ve sert bir oranda düşüş anlamına gelmiştir. 2020 yılında turistik amaçla seyahat edenlerin sayısı 2019'a göre %74 oranında azalarak 1990'lardaki seviyelerine geri dönmüştür.

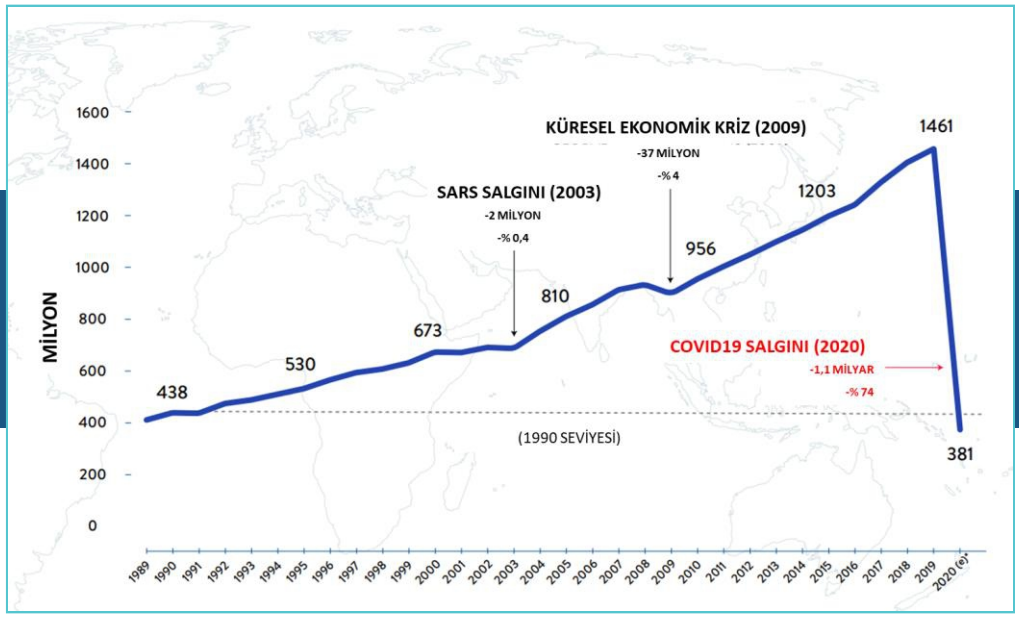

Şekil 2: Uluslararası Turist Sayısı-Turizm Gelirleri, Dünya Turizm Örgütü, 2020

2021 süresince devam eden yeni virüs varyantları ve aşılama kampanyaları tam bir toparlanma görülememesine neden olmuş, 2022 yılı ise turizmin tekrar artış göstermeye başladığı yıl olarak kayıtlara geçmeye başlamıştır.

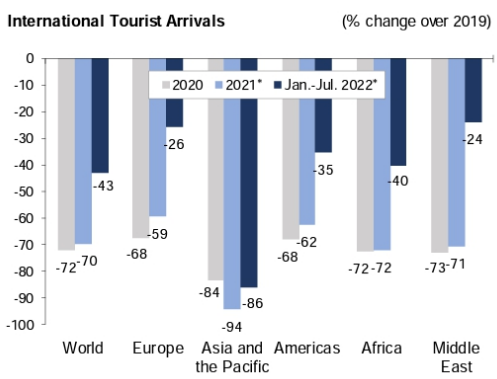

Dünya Turizm Örgütü'nün 2022 Barometre Raporu'na göre 2022 yılının ilk 9 ayında turizmdeki toparlanma tarihi zirve olan 2019'un %57'si seviyesine gelerek Covid19 salgını başladığından beri ilk kez gerçek bir turizm toparlanması olarak görülmüştür.

Şekil 3: Uluslararası Turist Sayısı-2019'a göre Değişim Oranları, Dünya Turizm Örgütü, 2022

Dünya Turizminde Covid-19 Salgını Sonrası Yeni Trendler

Covid-19 salgını sonrası turizmde Dünya çapında bazı değişimler ve yeni eğilimler gözlenmektedir. Pandemi koşulları seyahat edenlerin gezme alışkanlıkları üzerinde geçici veya kalıcı etkiler göstermekte olup, turizm işletmeleri ve destinasyonlar bu yeni turizm eğilimlerini hızla adreslemeye başlamıştır.

Dünya Turizm Örgütü'nün 2020 yılında yayınladığı Covid-19 Etki Raporu'na göre, Covid-19 salgını sonrası tespit edilen seyahat eğilimleri şunlardır:

Yeni Karar Kriterleri: Pandemi ardından seyahat edenler artık hijyen, maske ve mesafe kurallarına daha fazla dikkat etmekte, kalabalıktan uzak durabilecekleri tesisleri tercih etmektedirler. Bunun yanı sıra rezervasyon iptal esnekliğinin önemsendiği ve son dakikada seyahat kararı veya iptal kararı verilebilmesinin önemli olduğu da dikkat çekmektedir.

Yakın Destinasyonlar: Pandemi sonrası yakın destinasyonlara, kısa süreli gerçekleştirilen geziler eskiye oranla artış göstermiştir. Seyahat edenlerin evlerinden çok uzaklaşmadıkları, bölgesel turizm destinasyonlarını uzaklara göre daha fazla tercih ettikleri gözlemlenmektedir.

Doğaya Kaçış: Seyahat kısıtlamaları, kapanmalar ve açık havada bulunma isteği nedeniyle doğa, kırsal alanlar ve yolda zaman geçirilerek gerçekleştirilen konaklama türlerini içeren seyahat tipleri eskiye oranla çok daha fazla ilgi görmeye başlamıştır.

Demografi değişimi: Genç kitlelerin daha yüksek yaş gruplarına göre daha fazla gezdiği gözlemlenmektedir. Yüksek yaş grubunu hedefleyen turizm türleri, pandemiden en çok etkilenen ve en geç toparlanma beklenen türlerdir.

Artan Sorumluluk Anlayışı: Seyahat edenlerin yerel topluluklara katkıda bulunma ve doğayı koruma konusunda daha olumlu davrandığı gözlemlenmektedir.

Covid-19 sonrası gözlemlenen eğilimlerin pek çoğu, sürdürülebilir turizm hedefleri doğrultusunda ve alternatif turizm türlerinin gelişimine fırsat sağlayacak bir ortam yaratmaktadır.

Türkiye Turizminde Mevcut Durum

Coğrafi konumu, doğal güzellikleri ve tarihi mirasıyla Türkiye, Dünya çapında önemli ve güçlü bir turizm ülkesidir. 8300 kilometrenin üzerinde sahil hattı, 519 mavi bayraklı plajı, Unesco Dünya Kültür Mirası Listesi'ne girmiş 19 kültür ve doğa alanı ve dört mevsimin yaşandığı iklimiyle turistler açısından pek çok cazibe unsurunu barındıran Türkiye, aynı zamanda bazı altyapısal ve teknik avantajlara da sahiptir.

Türkiye'nin son yıllarda yaptığı yatırımlarla gitgide genişleyen konaklama kapasitesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Mart 2021 verilerine göre bakanlık tarafından işletme belgeli ve yatırım belgeli tesisler ile belediye belgeli tesislerin toplamı dikkate alındığında 13.959 tesiste, toplam 955.333 oda ve 2.058.212 yatak sayısına ulaşmıştır. (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2021)

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre 2016 sonrasında her yıl artış gösteren Türkiye ziyaretçi sayısı, pandemi öncesi 51,2 milyon kişiye ulaşarak Türkiye'yi Dünya'nın en çok turist çeken 6. Ülkesi yapmıştır. Turizmden elde edilen gelir baz alındığında ise Türkiye 2019 yılı rakamlarına göre Dünya'da 17. sırada yer almaktadır. (UNWTO, World Tourism Barometer & Statistical Annex, 2021)

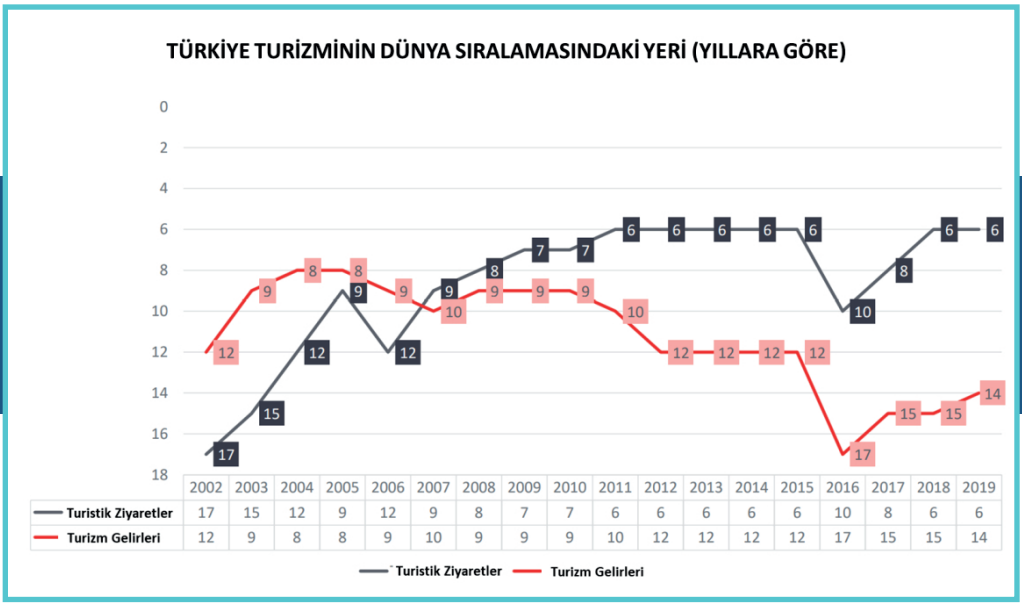

Şekil 4: Türkiye'nin Dünya Turizmindeki Sıralaması, Dünya Turizm Örgütü, 2020

Türkiye'nin ziyaretçi sayısı açısından Dünya'nın 6. ülkesi olmasına karşın gelir bazında ancak 17. sırada olmasının nedeni ülkede yüksek oranda kitle turizmi gerçekleştiriliyor olması ve alternatif turizm türlerinin katma değerlerinden yeteri kadar faydalanamıyor oluşudur. Bu durum ise spor turizmi gibi katma değeri yüksek alternatif turizm türlerinin Türkiye turizmi için önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Sürdürülebilir Turizm ve Spor Turizmi

Dünya ölçeğinde son yıllarda oldukça önemli bir konu olarak makro planlarda önemli bir yer edinen sürdürülebilir kalkınma, turizm de dahil olmak üzere pek çok sektörü değiştirmekte olan küresel bir bakış açısıdır.

Birleşmiş Milletler üye ülke liderleri 2015 yılında BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nde bir araya gelerek, 2030 yılına kadar Dünya'nın tüm nüfus için daha yaşanabilir olması amacıyla 17 adet sürdürülebilir kalkınma amacı (SKA) belirlemiştir. (Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Programı, 2021)

Şekil 5: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, UNDP 2021

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın 3 tanesi sürdürülebilir turizmle doğrudan ilişkilidir:

Amaç 8: İnsana yakışır iş ve ekonomik büyüme

Amaç 12: Sorumlu üretim ve tüketim

Amaç 14: Sudaki yaşam

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün öne sürdüğü sürdürülebilir turizm anlayışına göre;

1 ■ Turizm gelişiminde çevresel kaynaklar optimal oranda kullanılmalı ve ekolojik süreçler ile doğal kaynaklar ve biyoçeşitlilik korunmalı,

2 ■ Destinasyonlardaki toplumların sosyokültürel özgünlüğüne saygılı, kültürel miraslarına ve geleneksel değerlerini korumaya ve kültürlerarası anlayışı inşa etmeye yönelik bir yaklaşım izlenmeli,

3 ■ Uzun vadede tüm turizm paydaşları için kârlı olacak ve her paydaşın adil şekilde faydalandığı, istihdam sağlayan ve yerel topluma ekonomik ve sosyal faydalar sağlayan bir şekilde turizm yapılmalıdır.

Sürdürülebilir turizm anlayışı turizmin mevcut bütün uygulamalarını etkileyen bir kavram olup, kitle turizmi gibi tüm Dünya'da ve ülkemizde yaygın turizm türlerinden daha az yaygın olan alternatif turizm uygulamalarına kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır.

Bu alternatif turizm uygulamalarına özel bir örnek olan spor turizmi, özellikle de doğada gerçekleştirilen sporlarla yapılan turizm, Birleşmiş Milletler'in sürdürülebilir kalkınma amaçlarına uyumlu, bölgeye faydalı ve doğayı koruyan bir turizm türünün gerçekleşmesini sağlamaktadır.

3.2. Dünyada ve Türkiye'de Spor Turizminin Önemi

Spor organizasyonlarının ve sportif faaliyetlerin turizmin kalkınmasında ve turistik destinasyonların markalaşmasında pek çok olumlu etkisi bulunmaktadır. Spor turizminin kişi başı yüksek turizm karı getirmesi, iş alanlarının çoğalması ve destinasyonlar arası sosyal ve iş ilişkilerinin artması gibi pek çok olumlu etkisi vardır.

Dünya Turizm Örgütü verilerine göre 2016 yılında spor turizminin tüm dünyada 1.41 Trilyon $ boyutunda bir endüstri haline geldiği bilinmektedir. Yine aynı kaynak, Covid-19 salgını öncesi spor turizminin 2021 yılına kadarki büyüme beklentisinin 5.72 Trilyon $ boyutunda olduğunu ifade etmiştir. Covid-19 etkisiyle büyük spor etkinlikleri düşüş yaşamış olsa da 2022 ile birlikte tüm turizm dünyası gibi spor turizmi de toparlanma sürecine girmiştir.

Spot turizminin önemi uluslararası arenada ilk kez 2004 Olimpiyat Komitesi'nin resmi deklarasyonu ve kurumlara işbirliği çağrısıyla belirginleşmiştir. Buradaki ifade şu şekildedir: “Turizm ve spor birbiriyle ilintili ve birbirini tamamlar niteliktedir. Her ikisi de gelişmenin ve havalimanı, yol, stadyum, spor tesisi ve restoranlar gibi altyapı yatırımlarından en iyi sonuçları almanın etkin birer yoludur.”

Türkiye ise spor turizmi konusunda hem önemli bir ülke hem de bu turizm türünden yüksek fayda sağlayabilme potansiyeline sahip bir ekonomidir. Büyük spor etkinliklerine ev sahipliği yapmasının yanı sıra sahip olduğu doğal güzelliğe sahip alanları nedeniyle de Türkiye doğa sporları açısından çok yüksek potansiyele sahiptir.

TÜRSAB'ın raporuna göre 2014 yılında 550binin üzerinde yabancı turist Türkiye'ye sportif faaliyet amaçlı gelmiş ve 900 milyon doların üzerinde gelir bırakmıştır. Bu rakam Türkiye'ye gelen spor turistinin bıraktığı ortalama karın 1648$ seviyesinde olduğunu göstermektedir. Mevcut durumdaki kişi başına düşen ortalama turizm cirosunun yıllara göre 650-700 arası değiştiği düşünülürse spor turizminin Türkiye için önemi bir kez daha anlaşılabilir.

3.3. Fethiye Spor Turizmi Değerlendirmesi

Yapılan ön saha çalışması ve bağlantılı incelemeler kapsamında, Fethiye turizmi için hali hazırda değer yaratan ve değer yaratma potansiyeline sahip spor türleri incelenmiş ve kimi türlerin oldukça iyi durumda olduğu görülürken, kimi türlerin ise önünde bazı güçlükler olduğu tespit edilmiştir.

Her bir sporun Fethiye turizmine katkısı incelenirken Şekil 1'deki Delpy spor turizmi kategorizasyonundan faydalanılmıştır.

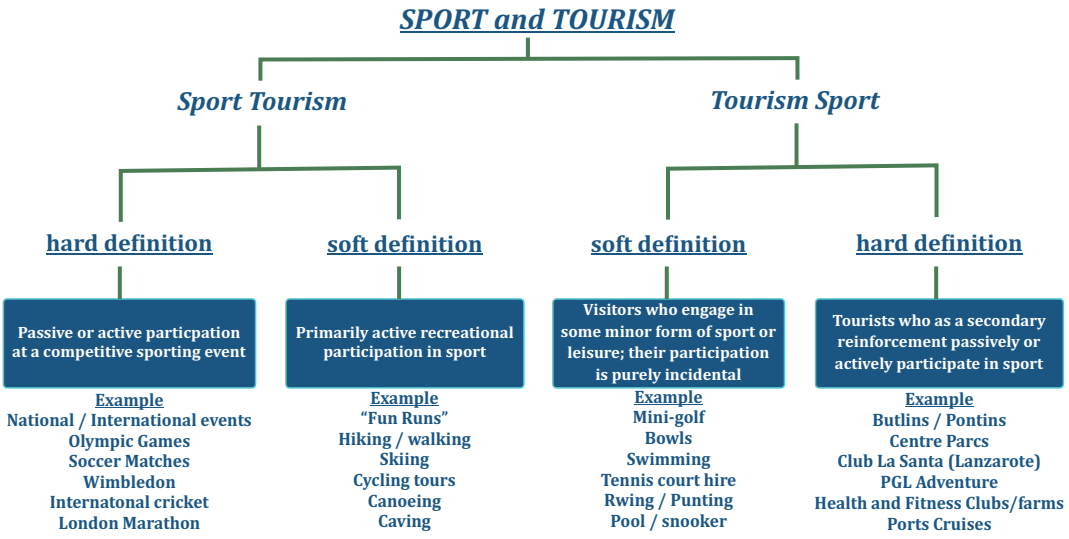

Şekil 6: Spor turizmi kategorizasyonu, Delpy (1988)

Delpy modelini baz alarak Fethiye spor turizmi türleri ve uygulamaları incelendiğinde her bir uygulamadan sağlanan ve sağlanacak faydanın doğru perspektife oturtulması mümkündür.

Bu kategorizasyonun doğru tanımlanması için Tablo 3'te turizm uygulamalarının ziyaretçi kitlesi ve aktivite tipleri açıklanmış, her biri için ise Fethiye'ye uygun örnekler verilmiştir.

	A. Spor Turizmi		B. Turizm Sporu	
	1. Spor Etkinlikleri	2. Aktif Spor Katılımı	1. Keyfi Spor Katılımı	2. Spor Destekli Tatil
Ziyaretçi Kitlesi	Spor organizasyonlarına aktif katılanlar, yakınları veya izleyici olarak gelenler	Aktif olarak spor yapmak üzere destinasyona gelen kişiler	Tatil sırasında ikincil keyfi aktivite olarak spor yapan kişiler	Sporu yan fayda olarak hedefleyerek destinasyona gelen kişiler
Aktivite Tipleri	- Spor festivalleri - Maratonlar - Sporcu kampları	Amatör/profesyonel sporcuların etkinlik harici spor faaliyetleri	- Turistik tesislerdeki keyfi spor faaliyetleri - Deneme veya tanıtıcı nitelikteki sportif turizm ürünleri - Kısa süreli, hafif gezinti niteliğindeki sportif aktiviteler	Seyahatinde spor da yapmayı hedefleyen kişilerin tatil organizasyonları
Örnek Aktiviteler	- Hava Oyunları Festivali - Fethiye SporFest - Sporcu kampları	- Deneyimli dalıcıların dalışları - Yamaç paraşütü atlayışları (profesyonel/amatör) - Sörf amaçlı bireysel ziyaretler	Deneme (scuba) dalışları	- Yoga kampları - Fitness/iyi yaşam amaçlı tatiller

Tablo 3:Fethiye'de spor turizmine Delpy yaklaşımı

Bu yaklaşıma göre, spordan sağlanan turizm faydası temel olarak iki kategoride incelenebilir:

A. Spor Turizmi B. Turizm Sporu

Spor turizmi bir destinasyona belli bir sporu yapmak için gelen kişilerin yarattığı turizmi işaret ederken turizm sporu ise spor dışında bir nedenden dolayı destinasyonu ziyaret eden kişilerin ikincil bir aktivite olarak spor yapması durumunu ifade etmektedir.

Bu kategorilerin her biri de kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Spor turizmi, belli bir sporu icra etmek için destinasyonu ziyaret eden kişileri ziyaret etmesindeki spor amacına göre ikiye ayırmaktadır:

A.1. Spor Etkinlikleri Turizmi	A.2. Aktif Spor Katılımı Turizmi

Destinasyonda düzenlenen ulusal veya uluslararası düzeydeki spor organizasyonlarına katılmak için destinasyona gelmiş ve aktif spor yapan kişiler ile beraberindekilerin oluşturduğu turizm A.1. kategorisindeki spor etkinlikleri turizmi ile ifade edilmektedir.

Buna örnek olarak Fethiye'de düzenlenen spor festivallerine veya sporcu kamplarına katılan sporcular, aileleri ve izleyici olarak gelen kişilerin yarattığı turizm gösterilebilir.

A.2.'deki aktif spor katılımı turizmi ise spor etkinlikleri haricinde, bireysel sportif amaçlarla destinasyonu ziyaret eden kişilerin yarattığı turizmi işaret etmektedir.

Bu tip spor turizminin Fethiye'deki örneği ise belli bir spor türünü, örneğin yamaç paraşütünü, icra etmek için tek başına veya beraberindekilerle birlikte, spor etkinliği kapsamında olmaksızın Fethiye'ye gelerek turizm değeri yaratan kişiler gösterilebilir.

Modelin B. Turizm Sporu kısmında ise destinasyona öncelikli olarak spor dışındaki amaçlarla gelen kişiler yine kendi aralarında aşağıdaki gibi ayrılmaktadır:

B.1. Keyfi Spor Katılımı	B.2. Spor Destekli Tatil

Destinasyonda tatilini gerçekleştiren kişilerin, çoğunlukla rastlantısal olarak ve temelde opsiyonel ve keyfi şekilde bir sporu icra etmesi, o turizm türünü zenginleştiren ve katma değerini arttıran bir durumdur. Bu şekilde oluşan turizm, B.1. keyfi spor katılımı şeklinde ifade edilmiştir.

Fethiye'ye deniz turizmi amaçlı ziyarete gelen kişilerin gelmişken ilgi duydukları sporu da icra etmeleri bu duruma örnek teşkil edebilir. Örneğin bir otelde deniz tatili yapan kişilerin, zaman yaratarak dalışa gitmesi bu duruma iyi bir örnektir.

B.2. Spor Destekli Tatil ise sporu ana amaç değil ama destekleyici amaç olarak ele alarak organize edilmiş tatillerin yarattığı kategoridir.

Fitness, iyi yaşam veya kondisyon amacı da gütmesine rağmen sırf spor amaçlı olmayan, temelde daha farklı bir konseptte (örneğin deniz turizmi) gerçekleştirilen tatiller bu kategoriye girmektedir.

Fethiye'deki spor turizmi türlerinin bu modele göre incelenmesi sonucu Bölüm 2'de belirtilen yapılan değerlendirmeler bir tabloya döküldüğünde Tablo 4'teki sonuç görülmektedir.

	A. Spor Turizmi		B. Turizm Sporu	
	1. Spor Etkinlikleri	2. Aktif Spor Katılımı	1. Keyfi Spor Katılımı	2. Spor Destekli Tatil
Yamaç Paraşütü	Hava Oyunları Festivali	Bireysel sporcu atlayışları	Tandem atlayışları	-
Dalış	Dalış eğitim kampları	Deneyimli dalıcıların dalışları	Deneme dalışları	-
Sörf	Sörf şampiyonaları Üniversite eğitim kampları	Windsurf ve kitesurf tutkunlarının faaliyetleri	Deneme ve öğrenme amaçlı kısa sörf deneyimleri	-
Yelken	Yelken şampiyonaları	Yelken tutkunlarının deneyimi	Deneme ve öğrenme amaçlı kısa yelken deneyimleri	-
Doğa Yürüyüşü	Likya Ultra Maraton Babadağ Epic	Likya Yolu'nu yürümeye hazırlıklı gelenler	Fethiye'ye gelmişken yürüyüş turuna çıkmak isteyenler	-
Bisiklet	Fethiye SporFest (Likya Granfondo)	Bisikletle gezmeye veya kondisyon antremanına bireysel gelenler	Fethiye'ye gelmişken bisiklet gezintisine çıkmak isteyenler	-
Kürek	Kürek takımı kampları	Açık deniz küreği yapan bireysel sporcular	Tatilde eğlence amaçlı açık deniz küreği yapmak isteyenler	-
Koşu	Likya Ultra Maraton Fethiye SporFest	Fethiye'ye koşu veya kondisyon antremanına bireysel gelenler	Fethiye'ye gelmişken koşuya çıkmak isteyenler	-
Motor Sporları	TMF Enduro & ATV Şampiyonası	Fethiye'ye motosikletle gezmeye veya enduro parkuruna gelenler	Fethiye'ye gelmişken ATV veya motosiklet kiralayanlar	-
Plaj Voleybolu	Fethiye SporFest	Fethiye'ye plaj voleybolu amaçlı bireysel gelenler	Fethiye'ye gelmişken plaj voleybolu oynayanlar	-
Yüzme	Fethiye SporFest Açıkdeniz Yüzme Yarışması	Fethiye'ye yüzme amaçlı bireysel gelenler	Fethiye'ye gelmişken yüzmek isteyenler	-
Avcılık	Fethiye SporFest Trap Musabakası	Fethiye'ye avcılık amaçlı bireysel gelenler	Fethiye'ye gelmişken ava çıkmak isteyenler	-

Tablo 4: Fethiye spor turizmi türleri mevcut durum skor tablosu

Tabloda spor turizmi türlerinin Fethiye'deki durumu aşağıdaki gösterim şekliyle ifade edilmiştir:

(Olumlu Durum): Turizm türünün ilgili kategoride iyi durumda olduğunu ve çeşitli zorluklar ve geliştirilecek alanlar olsa dahi Fethiye'nin bu spordan iyi bir düzeyde turizm faydası elde ettiğini göstermektedir.

(Orta Derece Durum): Turizm türünün Fethiye'de bazı güçlüklerle karşılaştığı, genel durumun olumsuz olmadığı ancak yeterli düzeyde turizm faydası sağlanabilmesi için bir takım iyileştirmeler yapılması gerektiğini göstermektedir.

(Olumsuz Durum): Turizm türünün yaşadığı olumsuzlukların Fethiye'nin bu spordan turizm faydası sağlamasının önünde ciddi bir engel teşkil ettiğini ve bu tablonun olumluya düzeltilmesinin önemli olduğu göstermektedir.

Buna göre Fethiye'deki spor türlerinin turizm faydalarına bakıldığında aşağıdaki değerlendirmeleri yapmak mümkündür;

- Yamaç paraşütü, Fethiye için hali hazırda en yüksek fayda sağlamakta olan spor turizmi türüdür. Bu spor Fethiye açısından bir itici güç ve spor turizmi türleri arasında da armada niteliğindedir. Uygulamalarda bazı iyileştirmeler, altyapısal bazı düzenlemeler ve tanıtımda bazı hamleler yapılarak bu mevcut olumlu durum daha da iyiye götürülerek geliştirilebilir.

- Dalış turizmi ise Fethiye'nin iddialı olduğu ve gelecek vadeden bir diğer spor turizmi türüdür. Bu spor turizmi türünden faydalanmak için Fethiye'de bazı olumsuzlukların bertaraf edilerek bazı iyileştirmelerin yapılması gerektiği görülmektedir. Dalış eğitimleri ve çeşitli organizasyonlarla ilgili bir problem görülmemekteyse de bu tarz etkinlikler henüz çok kısıtlı düzeydedir.

- Aktif olarak dalış sporu yapan kişilerin Fethiye'deki dalış noktalarından daha yüksek sportif deneyim elde etmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Kitle turizmi için Fethiye'yi ziyaret eden kişilerin yarattığı turizm sporu faydası ise deneme dalışlarının oluşturduğu bir uygulamadır ve hali hazırda Fethiye'de dalış turizmi büyük ölçüde bu kategori üzerine yapılanmış durumdadır. Yine bu kategoride bazı uygulama iyileştirmeleri olması gerektiği açıktır.

- Sörf sporunda ise oldukça yüksek bir potansiyel olmasına karşın görece olumsuz bir gidişat göze çarpmaktadır. Sörf şampiyonaları ve yarışları gibi etkinlikler kurumlar tarafından sahiplenilmediği ve sponsor bulunmakta zorlanıldığı için etkinlik bazlı turizm kısıtlı kalmaktadır.

Sporun Fethiye halkı ve turistik işletme sahipleri tarafından sahiplenilmesinde görülen eksiklik ise bu spordan sağlanacak diğer faydaları da kısıtlamaktadır. Son olarak deniz kirliliği gibi bazı altyapısal çözüm bekleyen konular da bu spordan fayda sağlanmasını kısıtlayan bir durumdur.

- Yelken sporunda da yine benzeri bir durum göze çarpmaktadır. Göcek'teki yat yarışları oldukça olumlu bir tablo ortaya koysa da, Fethiye merkezde yelken sporunun etkinlik bazlı turizm faydası çok kısıtlıdır. Yelken sporunu yapmak için Fethiye'ye gelen kişilerle, deniz turizmi için geldiğinde yelken yapmak isteyen turistlerin yarattığı turizm hacmi ise yine bazı güçlükler nedeniyle istenen düzeyde değildir. Özellikle Fethiye halkı ve turistik işletmeler tarafından sporun benimsenerek bu konuda bir vizyon ortaya koyulması, yelken sporundan Fethiye'ye spor turizmi faydası sağlanması için elzemdir.

- Başta Likya Yolu olmak üzere doğa yürüyüşü açısından Fethiye'nin çok şanslı bir durumu olduğu açıktır. Çoğunlukla yerel gruplar tarafından organize edilen yürüyüş etkinliklerinin yanı sıra Likya Yolu'nu yürümek üzere bireysel olarak Fethiye'ye gelen kişiler de olumlu bir spor turizmi tablosu çizmektedir. Ancak burada organizasyon açısından bazı düzenlemeler yapmakta fayda olduğu da görülmektedir. Bazı yönlendirme, turistik ürün tanımı, tanıtım gibi hamleler yapılarak hali hazırda hacim yaratma potansiyeli ve bilinirliği çok yüksek olan bu üründen Fethiye'nin daha yüksek spor turizmi değeri elde etmesi sağlanabilir.

- Bisiklet sporu için de tablo genel olarak olumlu görünse de, bu sporun potansiyelinden de tam olarak faydalanıldığını söylemek güçtür. Fethiye SporFest kapsamında bisiklet yarışı (Likya Granfondo) düzenlenmektedir ve bu durum etkinlik bazında gelenler açısından bir fayda sağlamaktadır. Bu fayda hem bu etkinliğin geliştirilmesi, hem de başka etkinlikler de düzenlenmesiyle kesinlikle arttırılabilir. Ancak bireysel olarak gelen bisiklet sporcuları ve kitle turizmi amaçlı gelen kişilerin bisiklet sporu tecrübeleri açısından bazı iyileştirmelere ihtiyaç olduğu da açıktır.

- Kürek sporu açısından ise bir miktar daha olumsuz bir tablo göze çarpmaktadır. Tekne turizminin yarattığı yoğunluk nedeniyle kürek sporu turizmi Fethiye'de olumsuz bir seyre girmiş durumdadır. Fethiye Körfezi'ndeki kontrolsüz trafik, deniz kirliliği gibi sorunlar kürek takımlarının artık Fethiye'de kamp yapmayı tercih etmemesiyle sonuçlanmıştır ve bu durum oldukça olumsuz bir görüntü vermektedir. Aynı sorunlar, çoğunluğu açık deniz küreği ile uğraşan bireysel sporcular ve kitle turizmi ziyaretçilerinin spor deneyimlerinde de görülmektedir.

-Koşu sporu iklim koşulları nedeniyle Fethiye'de istenilen düzeyde değildir. Maraton, şehir koşusu gibi sportif faaliyetler görece kısıtlıdır. Ancak Likya Ultramaratonu, Babadağ Epic Ultra gibi Fethiye dışından organizatörlerin düzenlediği etkinlikler elbette olumlu bir spor turizmi faydası yaratmaktadır. Bireysel koşucularda ise sezon dışı konaklama imkanlarının kısıtlanması gibi bazı olumsuz tecrübeler kısıtlayıcı olmaktadır.

- Motor sporlarında Türkiye Motosiklet Federasyonu'nun düzenlediği enduro ve atv yarışlarının bir etabının Fethiye'de yapılması önemli bir fayda sağlasa da etkinlik turizmi bununla sınırlı kalmaktadır. Bireysel sporcular ve kitle turizmi ziyaretçilerinin özellikle atv kiralayarak yaptıkları sportif faaliyetlerde ise olumlu bir tablo göze çarpmaktadır.

- Plaj voleybolu yine Fethiye açısından ümit verici ve gelişmekte olan bir diğer türdür ve bu spor turizmi türünün görüntüsü olumlu sayılabilir. Ölüdeniz'de düzenlenen organizasyonların sayısının arttırılması buradan sağlanacak faydayı olumlu şekilde etkileyecektir. Bireysel sporcular ve kitle turizmi sporcuları açısından ise spor turizmi faydasının artırılması için yerel halkın ve turistik işletmelerin bu sporu daha fazla sahiplenmesi ve tanıtıma ağırlık verilmesi gerekmektedir.

- Yüzme açısından Fethiye'de hem olumlu hem de olumsuz bir tablodan söz etmek mümkündür. Fethiye'de bir kapalı olimpik havuz bulunmadığı için bu kategorideki yüzme sporu turizminden bahsetmek güçtür.Ancak açık deniz yüzme yarışları açısından mevcut ve potansiyel turizm faydası azımsanmayacak ölçüdedir. Fethiye Sporfest kapsamında gerçekleştirilen Fethiye Açıkdeniz Yüzme Yarışı gibi faaliyetlerin sayısı artırılarak Fethiye'nin bu spordan sağladığı etkinlik turizmi faydası da yükseltilebilir.Bunun dışında bireysel ziyaret eden sporcuların yine sezon dışı konaklama kısıtından etkilendiği gözlemlenmektedir.

- Avcılık sporu açısından potansiyele sahip olsa da Fethiye'de bu konuda proaktif bir yaklaşım görülmemekte, Fethiye Sporfest kapsamındaki trap yarışları bu spor turizmine en yakın uygulama olarak göze çarpmaktadır.

4 FETHİYE SPOR TURİZMİ STRATEJİSİ

Fethiye'nin spor turizminden olabilecek en yüksek katma değeri elde ederek başarıya ulaşması için Fethiye spor turizmi stratejisini iki boyutta ele almak gereklidir:

1. Bütünsel Fethiye Spor Turizmi Stratejisi, Fethiye'nin genel olarak spordan faydalanarak elde edeceği turizm faydasını arttırmak için ortaya koyulması gereken destinasyon yönetimi vizyonunu belirler.

2. Spor Türleri Özelinde Stratejik yaklaşım ise her bir spor turizmi türünün Fethiye'ye katma değer sağlamak için nasıl organize edilmesi gerektiğini belirler. Spor türleri özelindeki stratejik yaklaşım doğal olarak bütünsel stratejiye hizmet etmesi ve bu iki parçanın birbiri ile uyumlu kurgulanması gereklidir.

Bu çalışma kapsamında Fethiye spor turizmi, hem Fethiye genelinde bütünsel bir açıdan incelenerek bir yaklaşım geliştirilmiş, hem de her bir odak spor turizmi türü için detaylı incelemeler sonucu birer spor turizmi stratejisi geliştirilmiştir.

Bütünsel Fethiye Spor Turizmi Stratejisi

Geniş plajları, berrak suları ve nefis doğasıyla Fethiye, uzun yıllardır deniz ve güneş temelli yaz turizmi açısından önemli bir tatil beldesi olagelmiştir. Hali hazırda Fethiye ekonomisinin itici güçlerinden olan bu turizm türü, geniş kitleleri çekiyor olsa da kendi sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Artan rekabet nedeniyle turizm karlılığının azalması, deniz ve doğanın aşırı turizm (over tourism) nedeniyle kirlenmeye başlaması gibi ciddi sorunların yanı sıra turizmin yalnızca deniz sezonuyla kısıtlı kalması gibi uzun yıllardır aşılamayan ve Fethiye'nin turizmden elde ettiği ekonomik faydayı çok yüksek oranda etkileyen bir engel daha ortadadır.

Pek çok spor açısından çok avantajlı bir konumda olan Fethiye'nin önünde spor turizmi açısından önemli bir katma değer arttırma fırsatı olduğu ise bir gerçektir. Fethiye turizminin önündeki sezonsallık sorununa olduğu kadar azalan karlılık ve aşırı turizm kaynaklı çevre kirliliği sorunlarının da önemli çözüm yollarından bir tanesinin spor turizmi olduğu açıktır.

Sorun İfadesi:

Fethiye'nin geleneksel turizminin yalnızca deniz ve güneş turizmi ekseninde gelişmiş olması, hem deniz sezonunun dışında ekonomik katkıyı sınırlamakta, hem kitle turizminin getirdiği rekabet sonucu karlılığı düşürmekte, hem de aşırı yüksek ziyaretçi sayısı nedeniyle çevre ve doğanın kirlenmesine neden olmaktadır.

Çözüm Önerisi:

Fethiye, merkezi ve çevresindeki spor turizmi fırsatlarını değerlendirerek katma değeri yüksek ve yılın tamamına yayılmış, daha yüksek kar getirecek bir turizm yapılandırabilir.

Çözüm Yöntemi:

1. Fethiye'nin hali hazırda güçlü durumda olduğu spor turizmi türlerinde daha ileri gitmek için vizyon geliştirme, altyapı planlama ve uygulama,

2. Fethiye'nin yüksek potansiyele sahip olmasına karşın potansiyelinin altında kalmış spor turizmi türlerinde gerekli iyileştirme ve altyapı çalışmaları,

3. Fethiye'de hayata geçirilebilecek spor turizmi türleri için pilot uygulamalar ve denemeler yoluyla, geleceğin spor turizmi türlerine hazırlık.

Sorun İfadesi:

Fethiye'nin geleneksel turizminin **yalnızca deniz ve güneş turizmi** ekseninde gelişmiş olması, hem deniz sezonunun dışında **ekonomik katkıyı sınırlamakta**, hem kitle turizminin getirdiği rekabet sonucu **karlılığı düşürmekte**, hem de aşırı yüksek ziyaretçi sayısı nedeniyle çevre ve **doğanın kirlenmesi**ne neden olmaktadır.

Çözüm:

Fethiye, merkezi ve çevresindeki spor turizmi fırsatlarını değerlendirerek katma değeri yüksek ve yılın tamamına yayılmış, daha yüksek kar getiren bir turizm yapılanmasına geçmek.

Yöntem:

1. Fethiye'nin hali hazırda güçlü durumda olduğu spor turizmi türlerinde daha ileri gitmek için vizyon geliştirme, altyapı planlama ve uygulama,
2. Fethiye'nin yüksek potansiyele sahip olmasına karşın potansiyelinin altında kalmış spor turizmi türlerinde gerekli iyileştirme ve altyapı çalışmaları,
3. Fethiye'de hayata geçirilebilecek spor turizmi türleri için pilot uygulamalar ve denemeler yoluyla, geleceğin spor turizmi türlerine hazırlık.

Şekil 7: Fethiye spor turizmi stratejisi

Türler Özelinde Fethiye Spor Turizmi Stratejisi

Fethiye'nin bütünsel spor turizmi stratejisinin;

- Sezonsallığı düzeltme,
- Karlılığı arttırma,
- Çevreyi ve doğal kaynakları koruma

Hedeflerine ulaşabilmesi için izlenecek stratejik yöntemlerin en önemli bacağı, odaklanılan her bir spor turizmi türünde başarının yakalanmasıdır.

Bunun için ise her bir spor turizmi türünün kendi dinamikleri içinde stratejisinin belirlenmesi gereklidir.

Bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen ön saha çalışması ve mevcut durum analizinde belirlenen ve Bölüm 3.4'te skorlanarak özetlenen odak spor turizmi türlerinin her biri Bölüm 4.1-4.7 arasında detaylı şekilde incelenmiş ve her bir spor turizmi türünün başarıya ulaşması için gerekli çıkarımlar yapılarak geliştirme stratejileri belirlenmiştir.

Odak spor turizmi türleri için strateji oluşturulurken;

-Her bir odak spor turizm türünde Fethiye'nin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenip bu spor turizmi türünde Fethiye'nin önündeki fırsatları ve karşısındaki tehditleri ortaya

Şekil 8: SWOT Analizi

koyarak Fethiye'nin bu alandaki rekabetçiliğini belirlemek için GZFT analizi gerçekleştirilmiştir.

GZFT (diğer adıyla SWOT) analizi bir iş dalının/bir ürünün/Fethiye özelinde bir spor turizmi türünün Güçlü Yönlerini, Zayıf Yönlerini ve önündeki Fırsatları ve Tehditleri inceleyen bir stratejik analiz aracıdır.

GZFT analizi ilgili odak spor turizmi türü için Fethiye'nin içinde bulunduğu durumu ve gelecekte varmak istenen noktayı belirlemekte önemli ilk adımdır.

Ancak mevcut durumdan istenen noktaya nasıl ulaşılacağını belirlemek de spor turizmi türü için stratejinin ikinci ve en önemli bacağıdır.

GZFT analizi ile ortaya koyulan mevcut durumdan varılmak istenen noktaya ulaşabilmek için her bir odak spor turizmi türünün karşılaştığı güçlükler aşılmalı ve önündeki fırsatlar değerlendirilmelidir.

Bunun gerçekleştirilmesi için her bir odak spor turizmi türündeki faaliyetlerin Fethiye'ye nasıl bir katma değer sağladığını incelemek ve bu katma değeri sağlayan unsurları tek tek ele almak gereklidir.

Bunu gerçekleştirmek için her bir Fethiye spor turizmi türü için turizm değer zinciri analizi kullanılmıştır.

Buna göre ilgili odak spor turizminin başarısının ve dolayısıyla Fethiye'ye sağladığı katma değerin belirleyicileri olan doğrudan ve dolaylı turizm faaliyetleri ayrı ayrı incelenmiştir.

Şekil 9: Değer Zinciri Analizi

Dolaylı faaliyetler Fethiye'nin daha makro ölçekte, uzun vadeli ve birden fazla turizm türünü ilgilendiren unsurlarken, doğrudan faaliyetler her bir odak spor turizmi türünün Fethiye'deki uygulamalarını mercek altına almaktadır.

Doğrudan faaliyetler potansiyel hedef kitlenin turizm deneyimine karar verme noktasından Fethiye'yi bu turizm türü için ziyaret edip de Fethiye'ye turizm katkısı sağladığı ana kadarki tüm aşamaları bir süreç halinde ele almakta ve her bir aşamayı bir değer zincirinin halkaları olarak incelemektedir.

Doğrudan ve dolaylı turizm faaliyetlerinin birlikte ortaya koydukları başarı Fethiye'ye ilgili odak spor turizm türünün sağladığı katma değer olarak ortaya koyulacaktır. Bunun sağlanması için değer zincirinin her bir halkası ile tamamını etkileyen dolaylı faaliyetler konusunda doğru stratejik adımların atılması elzemdir.

Tüm spor turizm türlerinin değer zinciri analizleri tamamlandığında, bunların toplamı ayrıca Fethiye'nin bütünsel spor turizmi stratejisi için genel görünümü verecek ve özelde spor turizmi türlerinin, genelde ise Fethiye spor turizminin geliştirilmesi için atılması gereken adımlar için yol gösterici olacaktır.

Bölüm 4.1-4.9, Fethiye'nin her bir spor turizmi türü için stratejik analizler olan GZFT ve değer zinciri analizlerini içermektedir. Bölüm 5'te ise bu analizlerden çıkan sonuçlar değerlendirilerek Fethiye spor turizmi stratejisi doğrultusunda sonuç ve öneriler yer almaktadır.

4.1. Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Stratejik Analizi

Yamaç paraşütü Fethiye'nin hali hazırda en güçlü olduğu spor turizmi türü olup Fethiye'yi bir spor turizmi markası haline getiren Babadağ ve Ölüdeniz'in verdiği rekabetçi güçle tüm Fethiye spor turizmi türleri arasında en önemli yere sahiptir.

Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi GZFT Analizi

Fethiye'deki yamaç paraşütü turizmi incelendiğinde Şekil 10'daki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 10: Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin yamaç paraşütü turizmi açısından güçlü yönleri şöyledir:

- Fethiye'nin sahip olduğu, dünyanın en iyi yamaç paraşütü merkezlerinden biri olan Babadağ, Fethiye'nin yalnızca yamaç paraşütü turizmi değil, tüm spor turizmi alanındaki en önemli gücüdür.

Tandem atlayışlarında dünya lideri olan Babadağ'dan çekilen ve arka planda Ölüdeniz'i kuşbakışı gösteren yamaç paraşütü fotoğrafları,

yalnızca Fethiye'nin değil, tüm Türkiye'nin ikonik görüntülerinden biri haline gelerek markalaşmıştır.

- Babadağ'ın uzun sezonu, 1200, 1700, 1800 ve 1900 olmak üzere birden fazla rakımdan atlayış yapılabilme imkanı ve Ölüdeniz manzarasında keyifli ve fotojenik bir uçuş tecrübesi sunması gibi oldukça güçlü yönleri de vardır.

- Babadağ Teleferik ise yamaç paraşütü yapmak isteyenlere yarattığı kolaylık açısından önemli bir diğer güçlü yandır.

Fethiye'nin yamaç paraşütü turizmi açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Yüksek ücreti nedeniyle yamaç paraşütü sporunun yerli turistler için erişilebilirliğinin düşük olması,

- Babadağ teleferiğin yamaç paraşütü profesyoneller için yüksek ücretlendirilmesi nedeniyle tercih edilmiyor oluşu,

- Atlayış pistlerine özel araçla gelenler için otopark ve piste yürüyüş alanlarının yetersiz ve zor ulaşımlı noktalar olması,

- İniş pistlerindeki güvenlik zaafları,

- Olası kazalar için her an hazır bir kurtarma timi ve sağlık ekibi bulunmamasıdır.

Fırsatlar tarafında görülenler:

- Dünyada ve Türkiye'de yamaç paraşütü sporunun her geçen gün daha fazla ilgi görmesi,

- Covid19 salgınından sonra ise özellikle doğa sporlarının kitle turizmine oranla daha hızlı ilgi görmeye başlaması,

- Her yıl Fethiye Babadağ'da düzenlenen Hava Oyunları Festivali'nin Fethiye'ye yönelik yarattığı çekim gücü,

- Göcek Marina ve Dalaman'daki golf sahalarında yamaç paraşütü için uygun potansiyel turistlerin kolay erişilebilir şekilde olmasıdır.

Fethiye yamaç paraşütü turizminin önündeki tehditler ise:

- İniş alanında tahsisli bir bölge olmamasından dolayı yoldan geçen yayalarla iniş yapan pilotların çarpışma riski gibi güvenlik ve denetim eksiklikleri nedeniyle meydana gelebilecek kazalar,

- Teleferik ve yolcu trafiğinden dolayı Babadağ'daki endemik flora ve faunanın zarar görme ihtimali,

- Günübirlik turizmin yarattığı genel çevre kirliliği, yoğunluk ve gürültü,

- Kitle turizmi nedeniyle oluşan düşük katma değerli yoğunluğun spor turizminin gelişimine olumsuz etkisi

Olarak özetlenebilir.

Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Değer Zinciri Analizi

Fethiye'deki yamaç paraşütü turizminin değer zinciri analizi, Şekil 11'deki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 11: Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Değer Zinciri Analizi

Buna göre, Fethiye yamaç paraşütü turizmi dolaylı faaliyetleri incelenirse;

- Teleferiğin yarattığı kolaylık önemli bir altyapı avantajı olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Yamaç paraşütü için eğitim kabiliyetinin Fethiye'de bulunması ise eğitim ve beceri geliştirme alanından kaynaklı önemli bir avantajdır.

- Kapadokya Üniversitesi ortaklığıyla kurulmuş olan sivil havacılık izleme sistemiyle yamaç paraşütçülerinin uçuşlarının kayıt altına alınarak izlenmesini sağlayan teknoloji altyapısı ise yine dolaylı faaliyetlerin çok olumlu yönlerindendir.

Bunun yanı sıra,

- Telesiyejin pistler ile arasında bulunan mesafe, yandem yamaç paraşütü malzemesi ve yolcu taşıma zorlukları, ücretlendirme, otopark plansızlığı gibi bazı sorunlar altyapısal açıdan turizm türünün gelişimine engel teşkil eden olumsuzluklardır.

- Her ne kadar eğitim açısından doğru ekip ve potansiyel mevcutsa da Babadağ'da istenen miktar ve düzeyde yamaç paraşütü eğitimi verilememekte ve burada önemli bir fırsat kaçırılmaktadır.

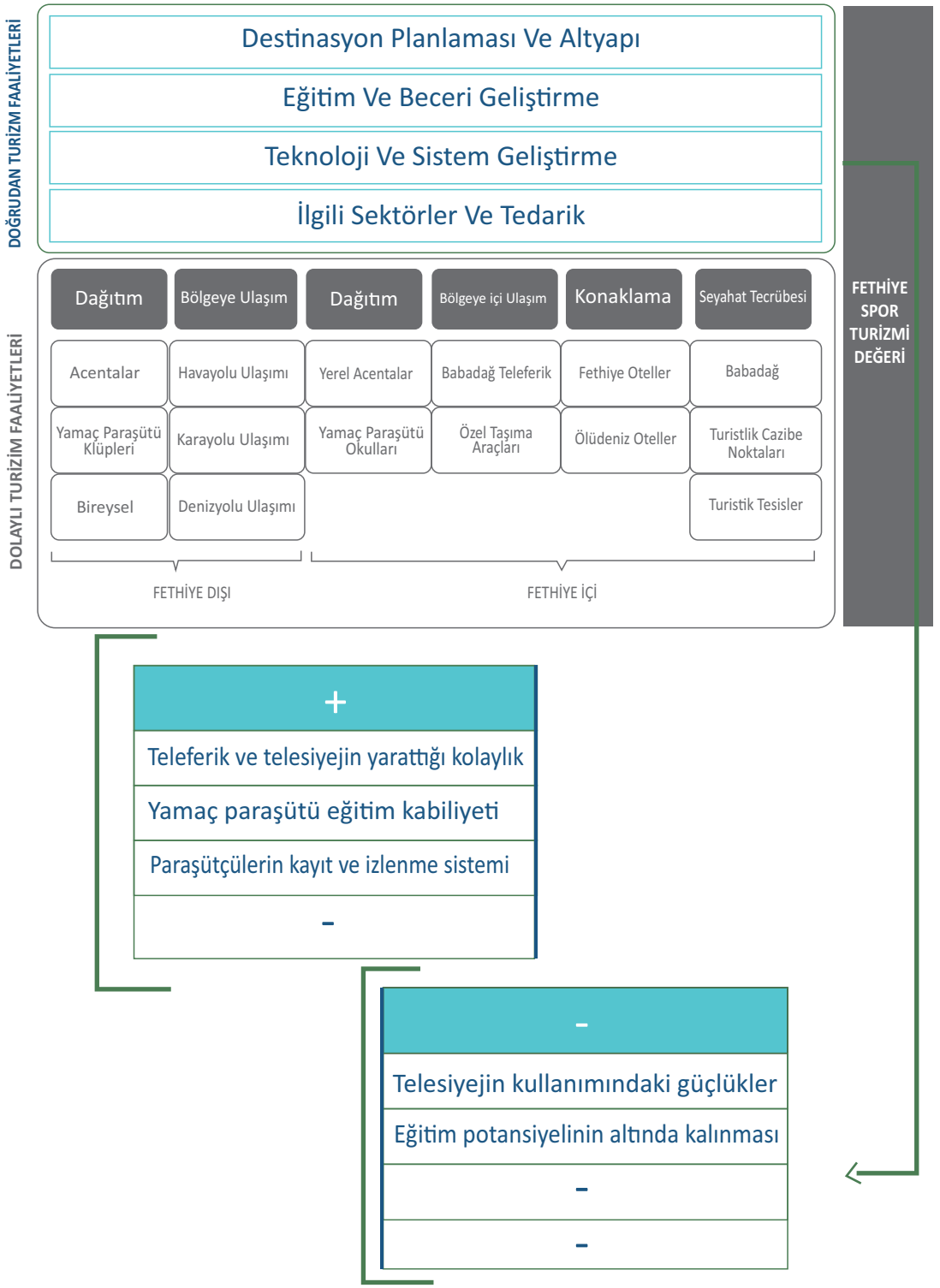

Şekil 12: Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye yamaç paraşütü turizmi değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 13'teki gibidir:

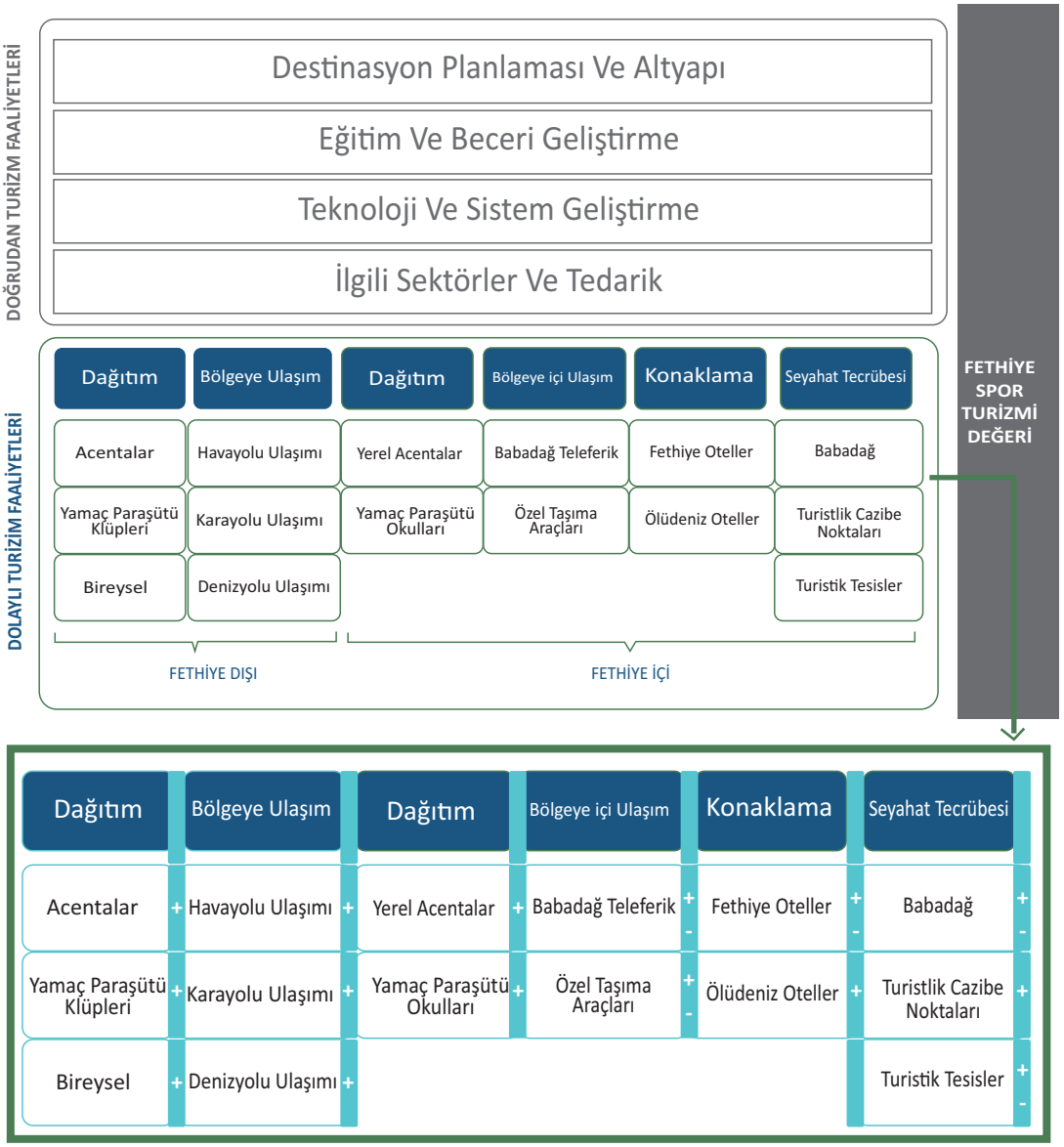

Şekil 13: Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre;

Destinasyon Dışı Dağıtım:

- Fethiye dışı dağıtım tarafında acentalar olsun, yamaç paraşütü kulüpleri olsun Babadağ'a yeterli düzeyde ilgi olduğu ve gerektiğinde yeteri kadar turistik ürün oluştuğu söylenebilir.

- Bireysel düzeyde ise yine Babadağ'ın bilinirlik düzeyinin yüksek olması nedeniyle turistik ürünün hedef kitleye ulaşmasında bir problem olmayıp, süreç oldukça olumlu görülebilir.

Bölgeye Ulaşım:

- Dalaman Havalimanı nedeniyle Babadağ'a havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir.

- Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

- Fethiye ve Ölüdeniz'deki seyahat acenteleri Babadağ tandem atlayışı deneyimini oldukça yüksek talep gören bir turistik ürün olarak satmakta herhangi bir problem yaşamamaktadır.

- Aynı şekilde yamaç paraşütü okulları da turistlere ulaşmakta veya turistik deneyimi ürünleştirmekte bir güçlük yaşamadığı için bu açıdan da görünüm epey olumludur.

Bölge İçi Ulaşım:

- Babadağ Teleferik'in varlığı yamaç paraşütü turizminin gerçekleştiği atlayış alanına ulaşım açısından oldukça olumlu bir tablo çizmektedir.

- Teleferiğin ve pistlerin kullanımında yaşanan pilotlara yüksek ücretlendirme, otopark alanlarından ulaşım zorluğu gibi konular ise olumsuzluk yaratan konulardır.

Konaklama:

- Yamaç paraşütünün yapıldığı atlama noktası olan Babadağ'ın Fethiye ve Ölüdeniz gibi kitle turizmi açısından çok güçlü iki merkeze yakınlığı, değer zincirinin konaklama bacağı açısından önemli bir avantajdır.

- Özellikle Fethiye'deki otellerin pek çoğunun deniz sezonunun bitişiyle birlikte kapanması ise konaklama alanında olumsuzluk olarak dikkat çekmektedir.

Seyahat Tecrübesi:

- Babadağ'dan gerçekleştirilen hem tandem hem de single atlayışların deneyimi oldukça etkileyici olduğu için değer zincirinin bu halkasında olumlu bir durum olduğu açıktır.

- Ancak gerek kalkış, gerekse de iniş noktalarında bazı güvenlik zafiyetleri bulunması bu duruma bir karşıtlık ortaya koymaktadır.

Kalkış alanındaki 1900 metreye çıkan telesiyejin pilotlara yarattığı güvenlik tehdidinin yanı sıra Belcekız'daki iniş alanında ise tanımlı ve tahsisli bir alan olmayışı, pilotları plajdaki turistlerin yaya olarak geçtiği bir noktaya inmek zorunda bırakmaktadır.

- Bunların yanı sıra teleferiğin kullanımında yukarıda belirtilen güçlükler, pistler arası ve otoparktan piste ulaşım kısımlarındaki aksaklıklar da değer zincirinin bu halkasında istenmeyen bir olumsuzluğa işaret etmektedir.

- Turistik cazibe noktaları açısından ise olumlu bir tablo görülmektedir. Yamaç paraşütü haricinde bölgede görülecek çok nokta ve yapılacak çok faaliyet bulunduğu için bunlar seyahat tecrübesi halkasına olumlu yansıyan unsurlardır.

- Turistik tesisler açısından ise hem olumlu hem de olumsuz bir tablodan bahsedilebilir. Hem Fethiye hem de Ölüdeniz'de pek çok restoran, cafe, alışveriş noktası ve otel gibi konaklama tesisleri mevcutsa da bu tesislerin fiyat/kalite oranları zaman zaman sorgulanabilecek noktadadır. Özellikle üst profilden ziyaretçilerin seyahat deneyimleri açısından hem olumlu hem de olumsuz bir tablo görüldüğü söylenebilir.

4.2. Fethiye Dalış Turizmi Stratejik Analizi

Yamaç paraşütünden sonra Fethiye'nin hali hazırda en güçlü olduğu spor turizmi türünün dalış olduğunu söylemek mümkündür.

Pek çok önemli dalış noktasına sahip olan Fethiye'de dalış sporunun ve dalış turizminin önünde bazı engeller olduğu da ön saha çalışması ve mevcut durum analizi sırasında belirlenen bir gerçektir. Bu durumun stratejik analizlere nasıl yansıdığı ise aşağıda görülmektedir.

Fethiye Dalış Turizmi GZFT Analizi

Fethiye'deki dalış turizmi incelendiğinde Şekil 14'teki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 14: Fethiye Dalış Turizmi GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin dalış turizmi açısından güçlü yönleri şöyledir:

- Fethiye'den ulaşılabilen çok sayıda, farklı özelliklerde ve yüksek cazibe gücüne sahip dalış noktalarının olması

- Bölgedeki zengin kültür mirası nedeniyle dalış sırasında antik kalıntılar ve amforalar gibi tarihsel varlıkların görülebilmesi

- İklim koşulları nedeniyle uzun turizm ve dalış sezonu

- Sarı denizatı balığı gibi özel türlerin bulunması

Fethiye'nin dalış turizmi açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Dalış noktalarının tekneyle en az 1 saat mesafede bulunması

- Sualtı canlılığının zarar görmüş olması

- Dalış için uygun bazı koyların özel sektöre kiralanmış olması nedeniyle dalıcıların kullanımına kapalı olması

- Fethiye'de basınç odası ve acil müdahale merkezlerinin bulunmaması

- Ölüdeniz'deki acil müdahale merkezinde yeterli personel bulunmaması

Fırsatlar tarafında görülenler:

- Dünyada ve Türkiye'de aletli dalış (scuba) sporuna ilginin giderek artması

- Sualtı müzesi ve batıklar gibi projelerin yaratmakta olduğu çekim

Fethiye yamaç paraşütü turizminin önündeki tehditler ise:

- Deneme dalışlarının yarattığı yoğunluğun ve dalış teknelerinde yarattığı ekonomik etkinin profesyonel dalış turizmine engel olması

- Fethiye bölgesinde artan deniz kirliliğinin sualtı canlılığı başta olmak üzere dalış değerlerine zarar vermesi

- Şehir atık sularının arıtılmadan denize verilmesi

- İzinsiz avlanma nedeniyle balık popülasyonunun azalması

- Koylardaki yapılaşmanın doğal güzellikleri azaltarak denizlerin cazibesini kısıtlaması

Olarak özetlenebilir.

Fethiye Dalış Turizmi Değer Zinciri Analizi

Fethiye'deki dalış turizminin değer zinciri analizi, Şekil 15'teki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 15: Fethiye Dalış Turizmi Değer Zinciri Analizi

Buna göre, Fethiye dalış turizmi dolaylı faaliyetleri incelenirse;

- Dalış okulu ve eğitmen sayısının altyapısal olarak bir avantaj olduğu görülmektedir.

Bunun yanı sıra,

- Dalış noktalarına ulaşım süresi destinasyon planlaması ve altyapısı anlamında önemli bir dezavantaj olarak göze çarpmaktadır.

- Fethiye'nin genel olarak dalış destinasyonu olarak algılanmaması ise yine destinasyon yönetimi/tanıtımı açısından bir eksikliktir.

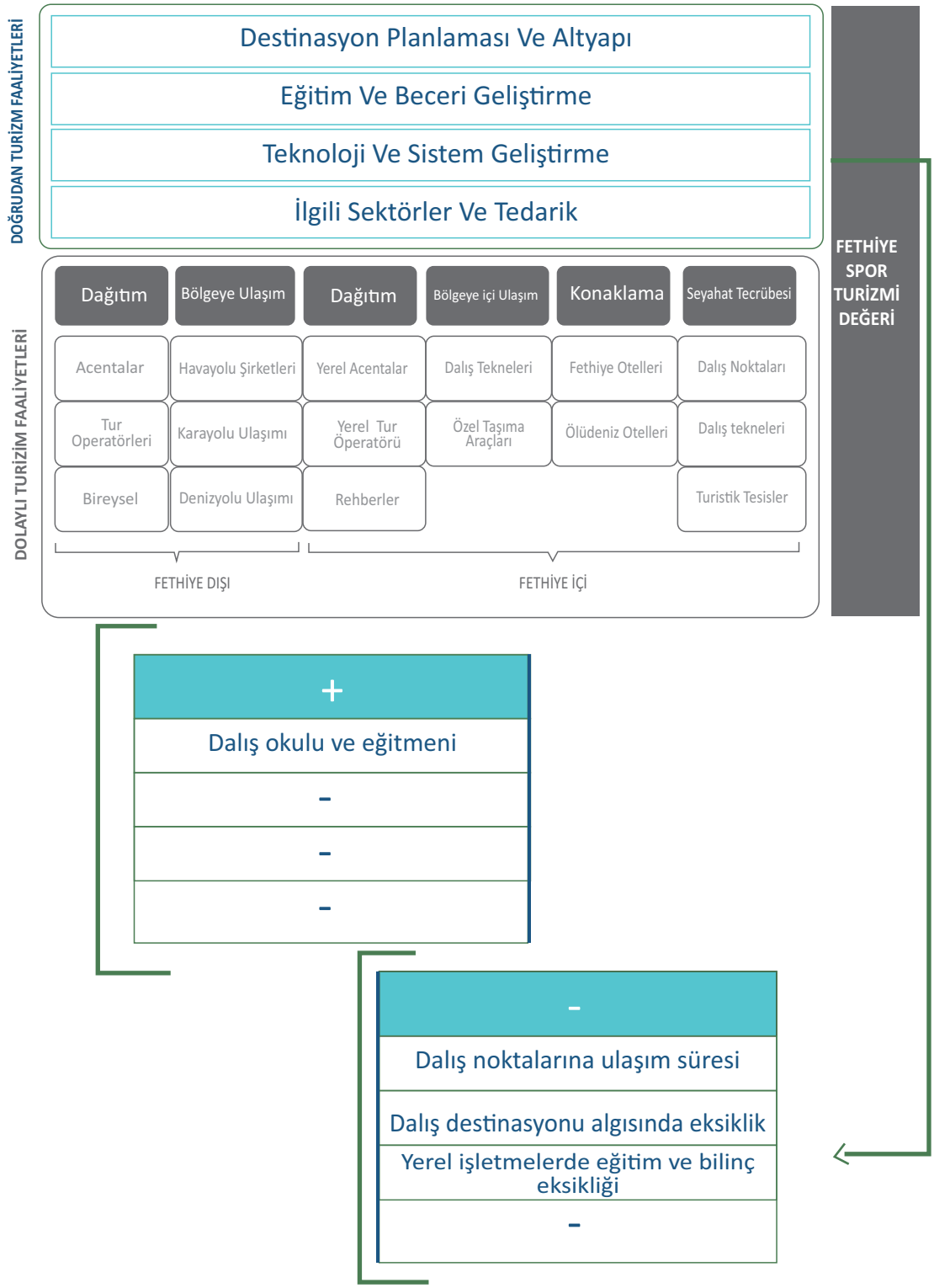

Şekil 16: Fethiye Dalış Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye dalış turizmi değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 17'deki gibidir:

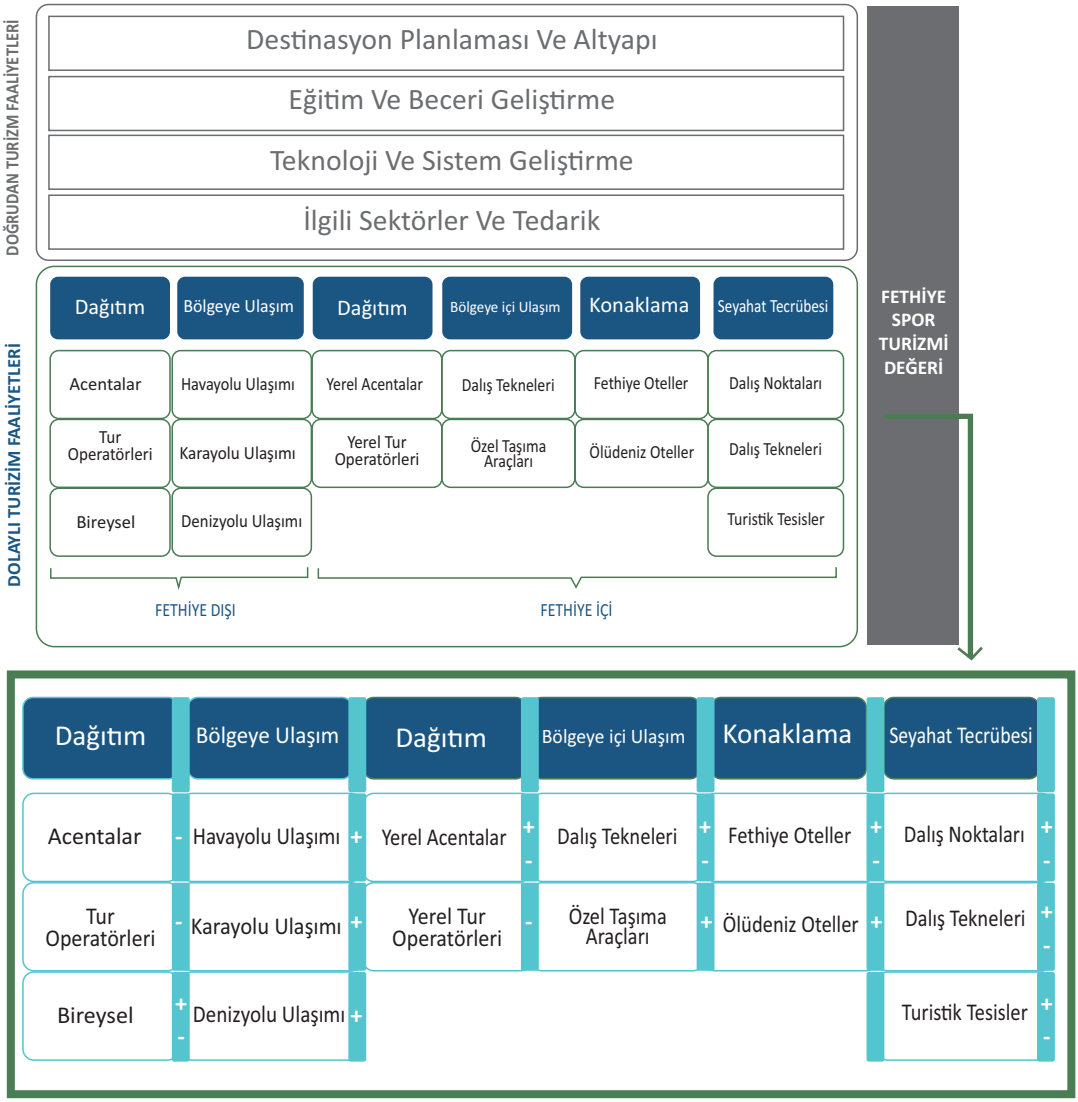

Şekil 17: Fethiye Dalış Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre;

Destinasyon Dışı Dağıtım:

- Fethiye dışı dağıtım tarafında gerek acenteler, gerekse de tur operatörleri arasında Fethiye dalış ürünlerinin satılmadığı, hatta pek de bilinmediği bir gerçektir. Dolayısıyla değer zincirinin daha ilk halkasında Fethiye dalış turizmiyle ilgili bir olumsuzluk başlamaktadır.

- Bireysel tarafta hem olumlu hem de olumsuz yönlerden bahsetmek mümkündür. Bireylerin Fethiye'deki dalışla ilgili Google aramalarından ve sosyal medyadan bilgi alma imkanı çok güçlü değilse de vardır. Ancak bireysel olarak turistik ürün satışı veya dalış ürünlerinin proaktif olarak hedef pazarlarda yaşayan dalıcı potansiyel turistlere ulaştırıldığını söylemek doğru olmaz.

Bölgeye Ulaşım:

- Dalaman Havalimanı nedeniyle Fethiye ve Ölüdeniz'e havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir.

- Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

- Fethiye dalış turizmiyle ilgili belki en fazla olumsuzluğun yaşandığı bacaklardan biri Fethiye içi dağıtımdır. Acenteler ile dalış tekneleri arasındaki ticaret ve sektör içi rekabet konuları dalış teknelerinin düşük karlılıktan şikayet etmeleriyle sonuçlanmaktadır.

- Bölgede dalış ürünü satan çokça acente olması olumlu bir durumsa da acentelerin çoğunlukla deneme dalışı gibi katma değeri düşük ürünlere yoğunlaşıyor olması, olumsuz bir durumdur.

- Yerel tur operatörü konumundaki dalış okullarında da bir miktar olumsuzluklar olduğundan bahsedilebilir. Genelde düşük karla deneme dalıcısı gezdiren tekneler profesyonel dalıcılara hizmet vermekte gönülsüz davranmakta ve buna göre ekipman ve eğitmen bulundurmamaktadır.

Bölge İçi Ulaşım:

- Bölgede 8 tane dalış teknesi bulunması olumlu bir durumken, bu teknelerin dalış noktalarına en az 1 saatte ulaşıyor olması olumsuz bir durumdur.

- Dalış teknelerine Fethiye içi ulaşım ise gayet kolay olup, burada bir olumsuzluktan söz edilmesi mümkün değildir.

Konaklama:

- Fethiye ve Ölüdeniz'in kitle turizmi açısından çok güçlü iki merkez olması, değer zincirinin konaklama bacağı açısından önemli bir avantajdır.

- Özellikle Fethiye'deki otellerin pek çoğunun deniz sezonunun bitişiyle birlikte kapanması ise konaklama alanında olumsuzluk olarak dikkat çekmektedir.

- Ölüdeniz'deki otellerin Fethiye'dekine oranla dalış noktalarına yakınlığı bir avantaj olarak görünmektedir.

Seyahat Tecrübesi:

- Fethiye dalış turizmi açısından sorunlu diğer bacak ise dalış tecrübesinin kendisidir.

- Dalış noktalarının pek çoğunun güzel ve cezbedici noktalar olması bu alandaki en büyük olumlu unsurdur. 36 dalış noktasının 6-7 tanesi yurt içi ve yurt dışından gelecek dalıcılar açısından çok etkileyici noktalardır. Batık, mağara, amfora gibi başka cazibe unsurlarının bulunması ve sualtı tarih parkı gibi projelerin konuşuluyor olması da Fethiye'yi dalış açısından avantajlı konuma getirmektedir.

- Dalış noktalarının uzak olması ve bu noktalara ulaşımın olumsuzluğunun yanı sıra deniz altı canlılığının kirlilik ve tekne turizmi yoğunluğu nedeniyle azalmış ve yok olmaya yüz tutmuş olması Fethiye dalış turizmi açısından çok olumsuzdur.

4.3. Fethiye Sörf Turizmi Stratejik Analizi

Fethiye Körfezi'nin, özellikle de Çalış Plajı'nın bazı özellikleri nedeniyle Fethiye, sörf sporu için son derece uygun bir merkezdir. Plajın genişliği, rüzgar karakteristiği, denizin güvenli olması gibi avantajlara uzun sezon ve Fethiye'de gelişmiş olan deniz turizmi de eklendiğinde sörf turizmi için Fethiye'nin önünde önemli bir fırsat olduğu açıktır.

Fethiye Sörf Turizmi GZFT Analizi

Fethiye'deki sörf turizmi incelendiğinde Şekil 18'deki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 18: Fethiye Sörf Turizmi GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin sörf turizmi açısından güçlü yönleri şöyledir:

- Çalış Plajı'nda hali hazırda yerleşik ve kurulu durumda 5 tane sörf (ve yelken) okulu bulunması, bu okulların tecrübeli eğitmenler bulundurması,

- Çalış Plajı ve Fethiye Körfezi'nin sörf sporunu yapmaya uygun rüzgar, deniz ve kıyı nitelikleri, hava durumu gibi avantajlara sahip olması

- Söz konusu plajlarda sörf sporunun gerektirdiği ölçüde geniş ve rahat harekete imkan sağlayacak alanlar bulunması

- Nisan ayından Kasım ayına kadar epey uzun sayılabilecek bir sezon boyunca hava ve deniz sıcaklığı ile rüzgar kalitesinin sörf sporunu yapmaya uygun olması

Fethiye'nin sörf turizmi açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Fethiye halkında genelde sporla ve özelde de sörfle ilgili eğitim ve bilinç eksikliği olması

- Sörf için Çalış ve Koca Çalış plajlarında tahsis edilmiş alanların çevredeki halkın tepkileri ve ilgili kurumların uygulamadaki eksikleri nedeniyle kullanılamıyor olması

- Sörf okullarının yeterince sponsorluk ve finans desteği alamaması dolayısıyla eksik imkanlarla çalışması

- Sörf alanında eğitimli ve nitelikli eleman eksikliği

Fırsatlar tarafında görülenler:

- Dünyada ve Türkiye'de sörf, özellikle de uçurtma sörfü (kitesurf) sporuna ilginin giderek artması

- Fethiye'nin diğer sörf merkezlerine göre daha ekonomik bir turizm merkezi olması

- Dalaman havalimanına yakın olması

Fethiye sörf turizminin önündeki tehditler ise:

- Fethiye bölgesinde artan deniz suyu kirliliği

- Fethiye'nin atık sularının yeterince arıtılmadan denize karıştırılıyor olması

- Sörfün pahalı bir spor olması nedeniyle oluşan finansal güçlüklerin işletmeciliği giderek zorlaştırması

- Koylardaki yapılaşmanın doğal güzellikleri azaltarak denizlerin cazibesini kısıtlaması

Olarak özetlenebilir.

Fethiye Sörf Turizmi Değer Zinciri Analizi

Fethiye'deki sörf turizminin değer zinciri analizi, Şekil 19'daki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 19: Fethiye Sörf Turizmi Değer Zinciri Analizi

Buna göre, Fethiye sörf turizmi dolaylı faaliyetleri incelenirse;

- Sörf okulu ve okullardaki eğitmenlerin yetkinlik ve tecrübesinin, eğitim ve beceri geliştirme açısından bir avantaj olduğu görülmektedir.

Bunun yanı sıra,

- Sörf alanı düzenlemelerindeki eksikliğin bir destinasyon planlaması ve altyapı yönetimi bağlantılı dolaylı turizm faaliyeti problemi olduğu göze çarpmaktadır.

- Yerel halkta ve işletmelerdeki bilinç ve sahiplenme eksikliği ise eğitim alanındaki açığı işaret etmektedir.

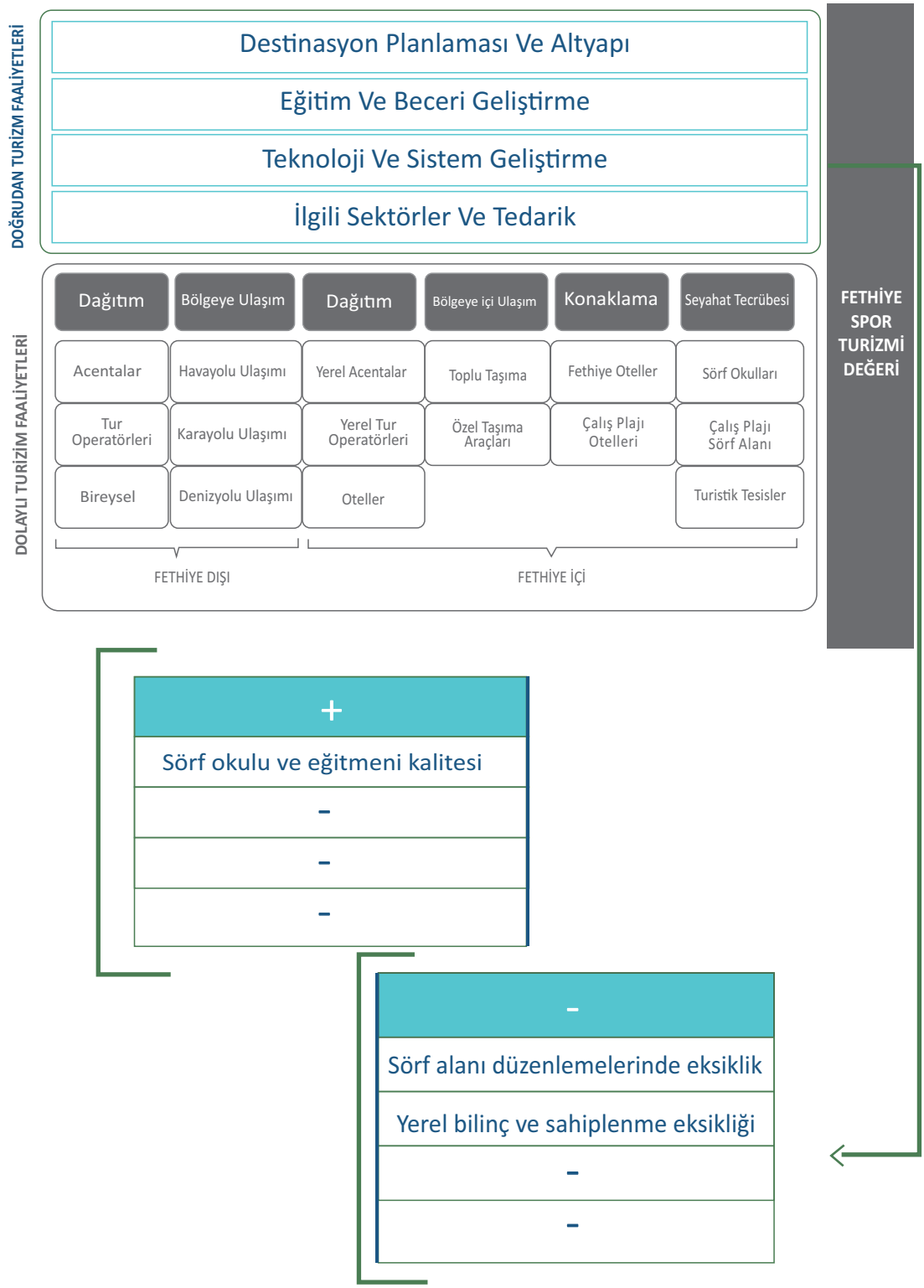

Şekil 20: Fethiye Sörf Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye sörf turizmi değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 21'deki gibidir:

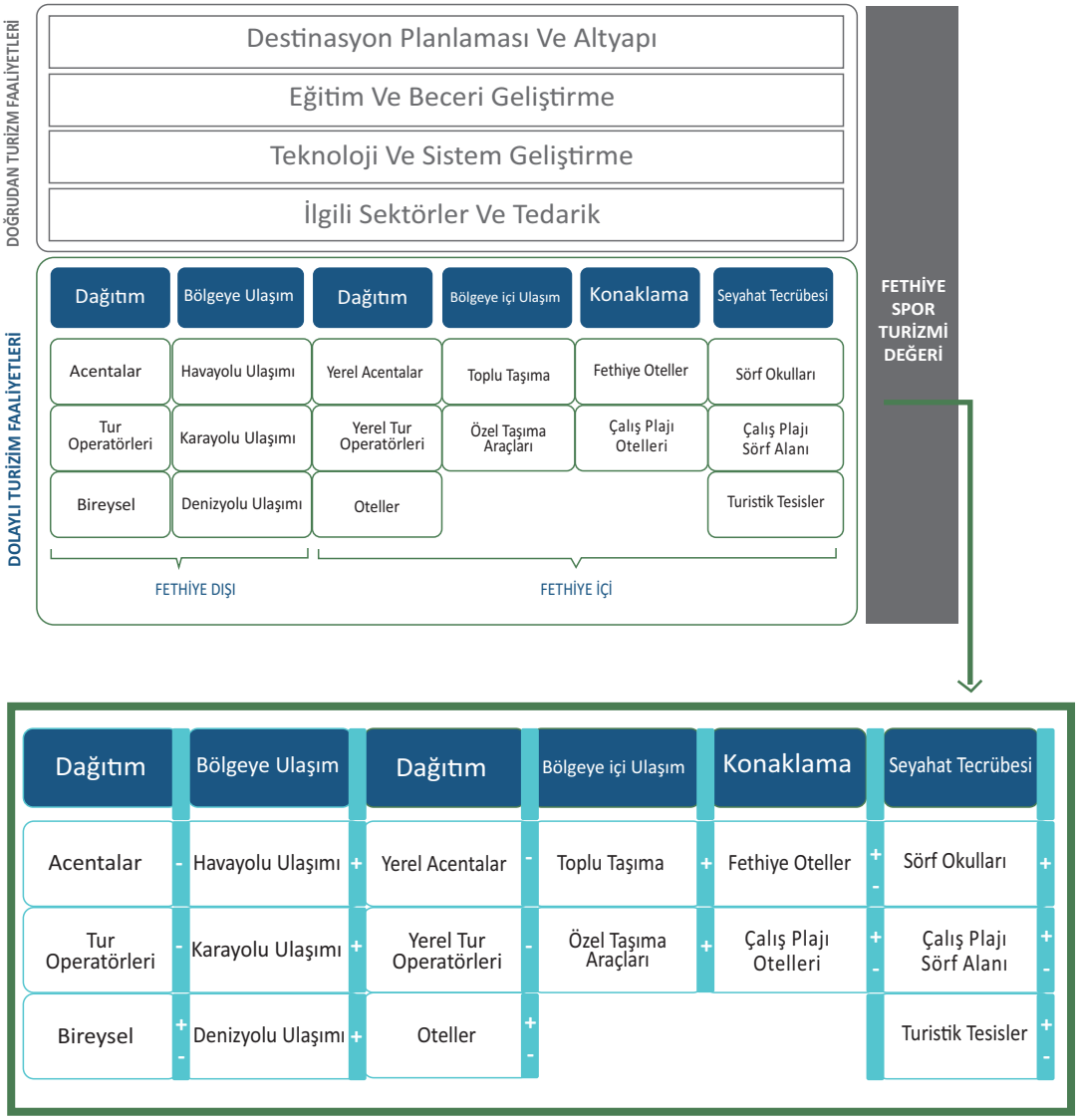

Şekil 21: Fethiye Sörf Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre; Destinasyon Dışı Dağıtım:

- Fethiye dışı dağıtım için acenteler veya tur operatörlerinin Fethiye sörf ürünlerine bir ilgisi olmadığı, bu ürünlerin yurt içi ve yurt dışındaki acenteler tarafından müşterilerine aktif olarak satılmadığı, hatta pek de bilinmediği bir gerçektir. Dolayısıyla değer zincirinin daha ilk halkasında Fethiye sörf turizmiyle ilgili bir olumsuzluk başlamaktadır. Bireysel tarafta ise tıpkı dalışta olduğu gibi hem olumlu hem de olumsuz yönlerden bahsetmek mümkündür. Bireylerin Fethiye'de sörf tecrübesiyle ilgili Google aramalarından ve sosyal medyadan bilgi alma imkanı varsa da bu konuda proaktif bir çalışma olmadığı için Fethiye'deki sörfün bilinirliği oldukça düşük kalmakta ve bireysel sörfçülerin aklına ilk gelen destinasyonlar arasında Fethiye geçmemektedir.

Bölgeye Ulaşım:

- Dalaman Havalimanı nedeniyle Fethiye ve Ölüdeniz'e havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir.

- Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

- Sörf turizmi Fethiye'deki acentalar açısından çok fazla bilinen ve satılan bir turistik ürün değildir. Dalış, jeep safari, yamaç paraşütü gibi spor ürünlerini proaktif olarak satıyor olan acentalar dahi sörfü bir ürün olarak yeterince iyi tanır ve satar durumda değildir.

- Tur operatörleri açısından da durum benzer şekildedir. Bölgede tur düzenleyen, macera turizmi yapan acentalar arasında dahi sörf ürünleri önemli bir gündem konusu maalesef değildir.

- Oteller ise hem olumlu hem de olumsuz bir tablo çizmektedir. Özellikle Çalış bölgesindeki otellerde sörf turizmiyle ilgili bilgilendirme ve yönlendirmeden söz edilebilir.

Ancak bu durum kendi plajında sörf okulu olan veya anlaşması olan birkaç otelle sınırlı olup, genel olarak Fethiye otelleri arasında sörfün turistik ürün olarak dikkate değer bir yer kaplamadığı görülmektedir.

Bölge İçi Ulaşım:

- Bölgede 17 tane dalış teknesi bulunması olumlu bir durumken, bu teknelerin dalış noktalarına en az 1 saatte ulaşıyor olması olumsuz bir durumdur.

- Dalış teknelerine Fethiye içi ulaşım ise gayet kolay olup, burada bir olumsuzluktan söz edilmesi mümkün değildir.

Konaklama:

- Fethiye'nin kitle turizmi açısından çok güçlü bir merkez olması ve özellikle sörfün yapıldığı Çalış Plajı'nda oteller bulunması değer zincirinin konaklama bacağı açısından önemli bir avantajdır.

- Ancak otellerde sörf sporuna dair bilinç ve inisiyatif eksikliği, bu sporun tanıtılması ve hayata geçirilmesinde negatifliklere de neden olmaktadır.

Seyahat Tecrübesi:

- Sörf turizminin hayata geçmesi için sörf tecrübesinin en kritik bacağı olan sörf okulları açısından Fethiye'deki tablo epey olumludur.

Birden fazla sörf ve yelken okulunda bu sporu yaptırabilecek ve deneyimlemek veya öğrenmek isteyenlere yardımcı olacak ekip ve imkanlar bulunmaktadır.

- Çalış Plajı'nın varlığı Fethiye sörf turizmi için başlı başına olumlu bir durum ve önemli bir avantajdır.

- Çalış Plajı sörf alanında yaşanan olumsuzluklar ise bu spor turizmi türünün geleceği açısından kritik bir durum oluşturmuş durumdadır.

Yetkili kurumlar tarafından tahsis edilmiş alanların bölge sakinlerinden bir grubun tepkileri ve engelleyici tutumları nedeniyle kullanılamıyor olması, yaşanmakta olan en önemli olumsuzluktur.

- Turistik tesisler açısından ise hem olumlu, hem de olumsuz bir tablo göze çarpmaktadır.

Fethiye önemli bir turizm merkezi olduğu için sörf amaçlı bölgeye gelen kişilerin yapabileceği pek çok aktivite ve kullanabileceği pek çok turistik tesis vardır.

Ancak olumsuz taraftan bakıldığında ise bu tesislerin pek çoğunun altyapı ve hizmet kaliteleri ancak giriş seviyesi bir deniz turizmini karşılayacak düzeyde olup, sörf turisti gibi üst profil turistleri tatmin etmekten uzak durumdadır.

4.4. Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Stratejik Analizi

Başta Likya Yolu olmak üzere doğa yürüyüşü açısından pek çok cazibe noktasına sahip olan Fethiye'nin doğa yürüyüşü turizminden en yüksek faydayı sağlaması için yine bu alandaki olumlu ve olumsuz unsurları, avantajları ve dezavantajlarını göz önüne almakla başlamak, bunun için de GZFT analizini gerçekleştirmek gereklidir.

Fethiye doğa yürüyüşünün değer zinciri analizi ise Fethiye'nin bu turizm türünden olabilecek en yüksek katma değeri sağlayabilmesi için turizm sürecinin tüm adımlarını inceleyerek doğa yürüyüşü turizmi stratejisi için done sağlayacaktır.

Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi GZFT Analizi

Fethiye'deki doğa yürüyüşü turizmi incelendiğinde Şekil 22'deki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 22: Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin doğa yürüyüşü turizmi açısından güçlü yönleri şöyledir:

- Likya Yolu'nun batı kısmının Fethiye ilçe sınırlarından başlıyor olması

- Likya Yolu ve onun haricinde kalan Torosların üzerindeki enfes doğanın içindeki yürüyüş yollarının güzelliği

- Başta Likya Yolu olmak üzere doğal yürüyüş parkurlarında bolca tarihi eser ve kültür miras noktası bulunması

- Yeni başlayanlardan tecrübeli doğa yürüyüşçülerine kadar hemen her seviyeden sporcuya yönelik parkurların bulunması

Fethiye'nin doğa yürüyüşü turizmi açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Hem Likya Yolu'nda hem de diğer doğa yürüyüşü parkurlarındaki yönlendirme, bilgilendirme ve uyarı tabelalarının yetersizliği

- Yürüyüşçülerin kayıt altına alınmaması nedeniyle acil durumlarda müdahalelerin yapılamıyor olması

- Parkurların özellikle başlangıç ve bitiş noktalarında doğa yürüyüşçülerinin faydalanabileceği sosyal tesislerin bulunmaması

- Parkurlardaki yön işaretlerinin zaman kaybolarak güvenlik tehlikesi ve kaybolma riskine yol açması

Fırsatlar tarafında görülenler

- Likya Yolu'nun dünya çapında yüksek bilinirliğe sahip olması

- Dünyada ve Türkiye'de son yıllarda doğa yürüyüşü sporuna ilginin giderek artıyor olması,

- Özellikle Covid19 salgınından sonra büyük şehirlerden yaşayanların doğal alanlara ve doğada yapılan aktivitelere daha fazla ilgi duymaya başlaması.

Fethiye doğa yürüyüşü turizminin önündeki tehditler ise:

- Likya Yolu da dahil olmak üzere doğa yürüyüşü parkurlarına girişlerin kayıtsız yapılıyor olması nedeniyle başta orman yangınları olmak üzere doğaya zarar verilmesi riski

- Likya Yolu'nun önemli bir kısmının özel mülkiyette olması nedeniyle parkurlar üzerinde yapılaşma olması

- Gerek doğa yürüyüşçüleri, gerekse de diğer sebeplerden kaynaklanan ve doğal güzelliklerin bozulmasına neden olan çevre kirliliği Olarak özetlenebilir.

Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Değer Zinciri Analizi

Şekil 23: Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Değer Zinciri Analizi

- Likya Yolu bilinirliğinin destinasyon yönetim ve planlamasında büyük bir avantaj olduğu,

- Likya Yolu'nun düzenlenmiş ve yürüyüşe açılmış olmasının ise altyapı anlamında yine önemli bir olumlu unsur olarak göze çarptığı görülmektedir.

Bunun yanı sıra,

- Likya Yolu'nu yürüyen kişilerin kayıt altına alınamaması ise hem ölçüm yeteneğinin olmaması nedeniyle bir destinasyon yönetimi eksikliği, hem de teknoloji ve sistem geliştirme açısından bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır.

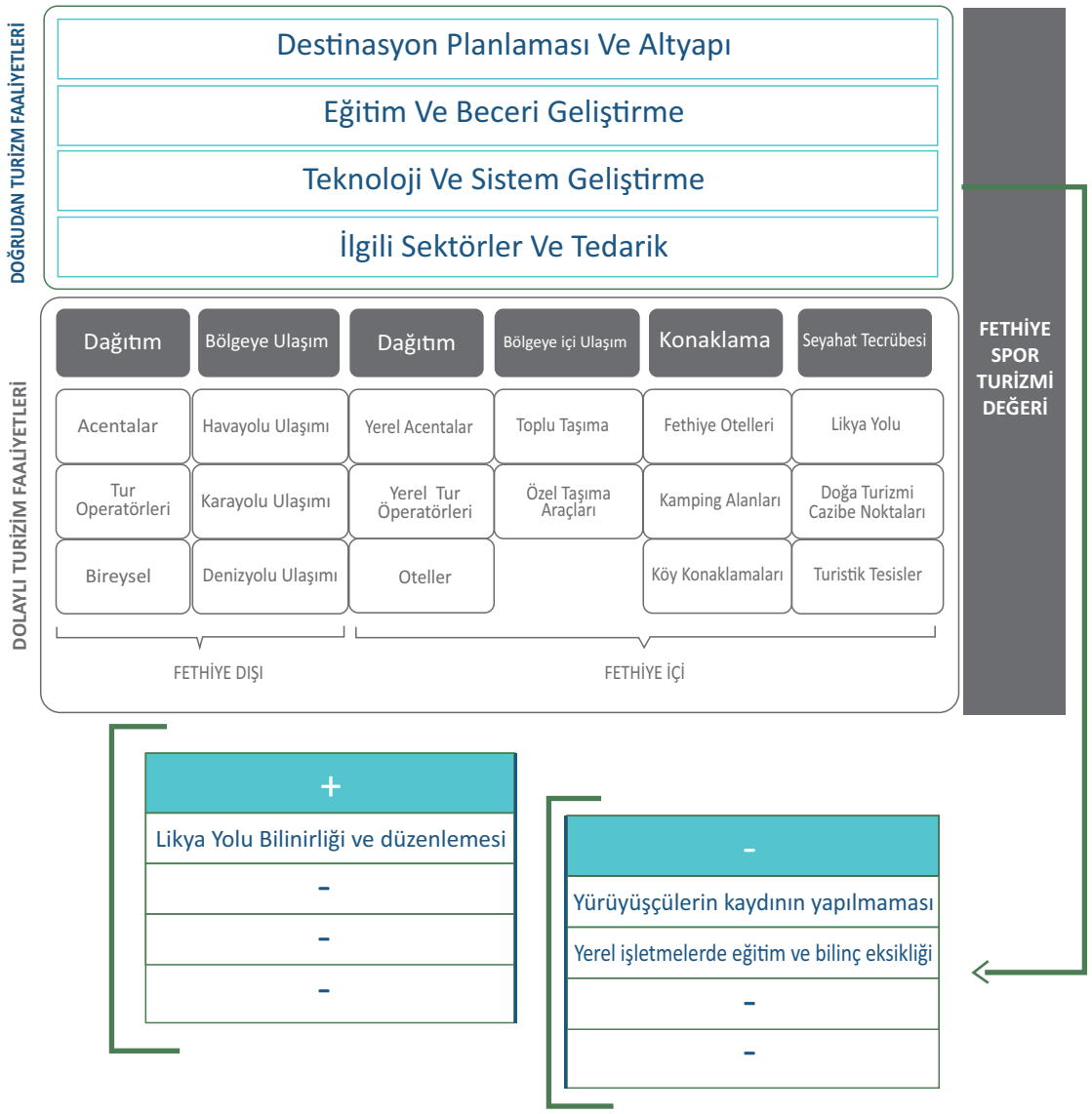

Şekil 24: Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye doğa yürüyüşü turizmi değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 25'teki gibidir:

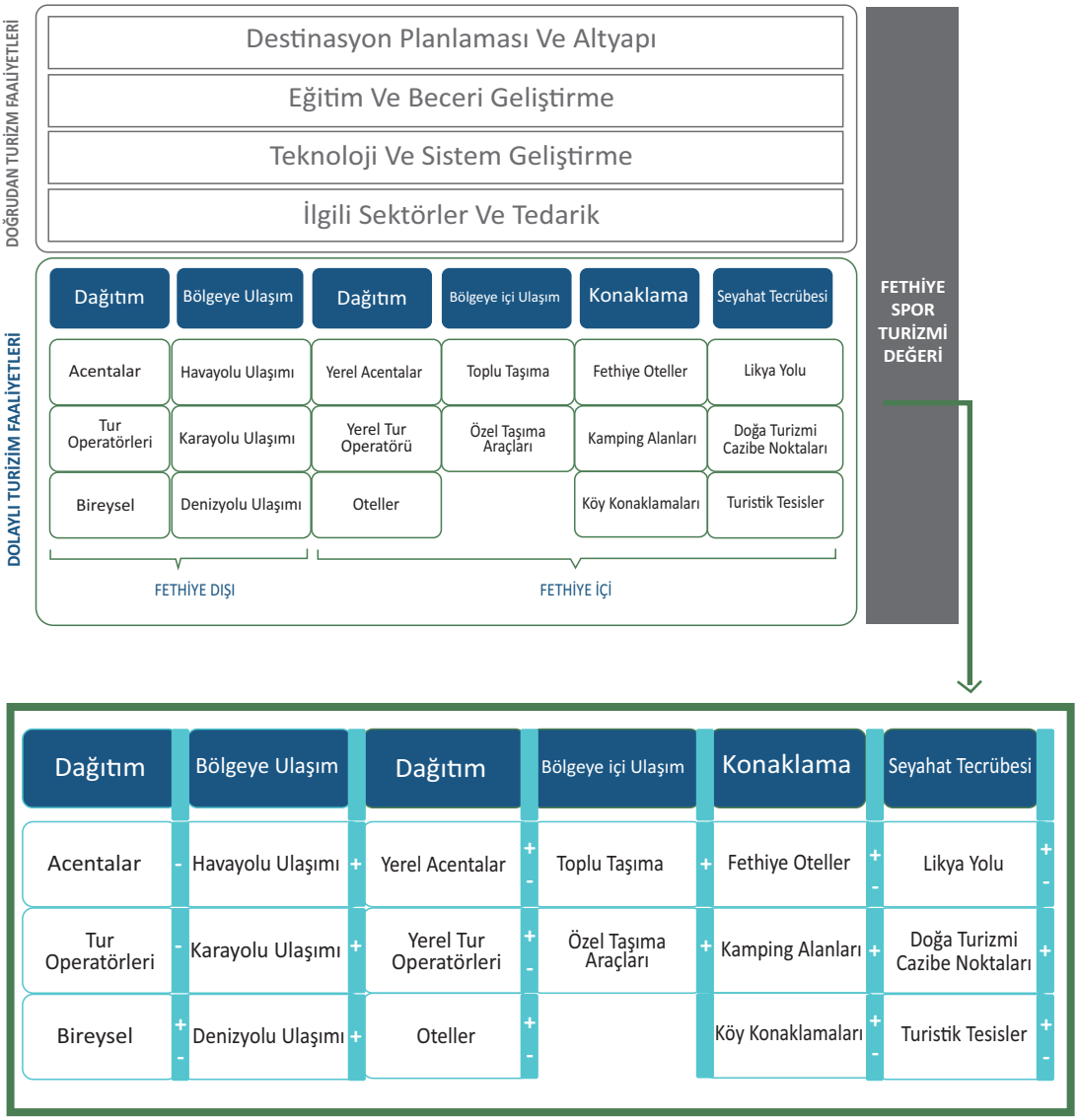

Şekil 25: Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre;

Destinasyon Dışı Dağıtım:

- Fethiye dışı dağıtım konusunda yamaç paraşütüyle birlikte Fethiye'deki en avantajlı spor turizmi türü doğa yürüyüşüdür.

- Gerek acenteler, gerekse de tur operatörleri Likya Yolu'nun yarattığı cazibe nedeniyle Fethiye'ye turistik ürün oluşturma konusunda geri durmamaktadır.

- Yürüyüşçülerin çoğu ise bireysel inisiyatif ve bireysel turizm düzenlemeleriyle gelerek Likya Yolu'nu yürümektedir. Bu noktada da Internet'te bolca bilgilendirme ve günümüzdeki çevrimiçi rezervasyon imkanları sayesinde bireylerin Fethiye'ye doğa yürüyüşü amaçlı gelebilmesi, bu turistik ürünün bilinirliği anlamında bir sorun görülmemektedir.

Bölgeye Ulaşım:

- Aynı diğer spor turizmi türlerinde olduğu için doğa yürüyüşü açısından da Dalaman Havalimanı nedeniyle Fethiye ve Ölüdeniz'e havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir.

- Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

- Yerel acentelerde ve tur düzenleyen şirketlerde doğa yürüyüşüyle ilgili, özellikle de Likya Yolu etrafında yüksek bir ilgi ve odak olması değer zincirinin Fethiye içi dağıtımı açısından oldukça olumludur.

- Ancak yerel acente ve tur operatörlerinin doğa yürüyüşü konusunda yetkin ve eğitimli rehberler bulundurmuyor olması, bölgedeki doğa yürüyüşü ve dağcılık kulüplerindeki deneyimli yürüyüş liderlerinin ise turizm rehberliği kokartı olmaması bu konuda hem mevzuatsal hem de uygulama yönünde bir soruna işaret etmektedir. Hali hazırda yürüyüşçülere çoğunlukla ya yetkin olmayan rehberler veya turizm rehberi kokartı olmayan yürüyüş liderleri rehberlik etmektedir.

- Yine otellerde de doğa yürüyüşü açısından hem olumlu hem de olumsuz bir tabloya rastlanmaktadır. Oteller Likya Yolu başta olmak üzere doğa yürüyüşünün turizmde önemli bir itici güç olduğunun farkında oldukları için bu turistik ürüne yönlendirme yapmaktadır. Ancak otellerde de gerçek anlamda doğa yürüyüşü konusunda bilinçli ve eğitimli personel bulunmadığı için Fethiye içi dağıtımda yaşanan doğa yürüyüşü turizmi problemi devam etmektedir.

Bölge İçi Ulaşım:

- Bölge içi ulaşım da yine Fethiye doğa yürüyüşü turizmini değer zincirinin olumlu halkalarından biridir. Likya Yolu başta olmak üzere doğa yürüyüşü noktalarına ulaşımda gerek toplu taşıma gerekse de özel araçla ulaşım konusunda herhangi bir sorun yaşanmamaktadır.

- Doğa yürüyüşü noktaları Fethiye ilçe merkezine ve Ölüdeniz/Babadağ noktalarına yakın olduğu için bölge içi ulaşımın durumunun olumlu olduğundan söz edilebilir.

Konaklama:

- Konaklama adımında ise hem olumlu hem de olumsuz bir tablo göze çarpmaktadır. Fethiye ve Ölüdeniz birer deniz kitle turizmi merkezi oldukları için bu noktalarda yeteri kadar fazla sayıda ve kalitede otel ve diğer konaklama tesisi olanakları bulunması olumlu bir durumdur.

- Ancak Fethiye ve Ölüdeniz otelleri deniz turizmi sezonuyla paralel faaliyet gösterdiği için ve doğa yürüyüşü ise deniz sezonunun dışındaki aylarda gerçekleştirildiği için konaklama yeri bulmak doğa yürüyüşçüleri açısından sorun olmaktadır.

- Bölgede çokça kamp yapmaya müsait nokta olduğu için bu eksiklik bir nebze giderilmektedir.

- Doğa yürüyüşçülerinin köy evlerinde konaklama yapma gibi bir diğer seçeneği daha vardır ki bu da Fethiye'nin doğa yürüyüşü turizmi açısından olumludur. Ancak köy evlerindeki konaklama imkanları geniş veya örgütlü şekilde değil, daha ziyade köylülerin kendi inisiyatiflerinde ve kısıtlı oranda uygulama bulmaktadır.

Seyahat Tecrübesi:

- Likya Yolu'nun doğa yürüyüşçüleri için müthiş bir deneyim olduğu ve uluslararası bir üne sahip olduğu bilinen bir gerçek ve Fethiye doğa yürüyüşü açısından olumlu bir durumdur.

Aynı şekilde Likya Yolu haricindeki bölgedeki doğa yürüyüşü parkurları da oldukça güzel ve zengin bir yürüyüş deneyimi sunmaktadır.

- Olumsuz tarafta ise Likya Yolu'nu yürürken rastlanan yol bozulmaları, tabela ve işaretleme eksiklikleri gibi engeller sayılabilir.

- Ayrıca doğa yürüyüşü rehberliği yapan kişilerin deneyimsiz ve eğitimsiz olması, deneyimli yürüyüş liderlerinin ise turizm rehberliği kokartı sahibi olmaması, doğa yürüyüşçülerinin rehberlik anlamında sorun yaşamasına neden olduğu için yine bir olumsuzluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

- Doğa turizmi cazibe noktaları açısından ise olumlu bir durum daha vardır. Yalnızca doğa yürüyüşü değil gerek doğa konaklaması gerekse de diğer doğa aktiviteleri açısından Fethiye bölgesinde pek çok doğal güzelliğe sahip nokta vardır.

- Son olarak turistik tesisler açısından da yine hem olumlu hem de olumsuz bir tablo görülmektedir. Fethiye ve Ölüdeniz birer turizm merkezi olduğu için yeme-içme, alışveriş gibi tesisler açısından oldukça zengin olsa da sezonsallık nedeniyle doğa yürüyüşçüleri bu imkanlardan yeteri kadar faydalanamamaktadır ve bu durum da Fethiye doğa yürüyüşü turizmi açısından bir uygulama eksikliğine yol açmaktadır.

4.5. Fethiye Yelken Turizmi Stratejik Analizi

Fethiye'de yelken turizminin stratejik durumu sörf turizmiyle büyük ölçüde paralellik içermektedir. Olumlu ve olumsuz yönlerindeki benzerlik yelken turizminin GZFT Analizi ile Değer Zinciri Analizi incelendiğinde daha da net ortaya koyulabilir.

Fethiye'nin yelken turizmi için pek çok imkanı olmasına, örneğin Çalış Plajı ve Fethiye Körfezi gibi yelken sporunun yapılmasını çok mümkün kılan iki önemli değere sahip olmasına karşın, sporun sahiplenilmesi ve yapılan altyapı yatırımları ile körfezdeki spora engel bazı durumlar bu turizm türünün Fethiye'deki gelişimi için hem olumlu hem de olumsuz bir tablo ortaya koymaktadır.

Fethiye Yelken Turizmi GZFT Analizi

Fethiye'deki yelken turizmi incelendiğinde Şekil 26'daki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 26: Fethiye Yelken Turizmi GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin yelken turizmi açısından güçlü yönleri şöyledir:

- Bölgenin uzun deniz sezonu, sakin suları ve uygun sıcaklıklarıyla yelken sporuna uygun özellikleri

- Fethiye Körfezi ve özellikle Çalış Plajı'nın yanı sıra Göcek gibi yelken sporu için çok cazip noktalara sahip olması

- Çalış Plajı'nda hali hazırda aktif durumda yelken okulları bulunması

- Bölgedeki denizin rüzgarlar, hava durumu ve tehlikeli deniz canlıları açısından herhangi bir tehlike içermeyen doğası

Fethiye'nin yelken turizmi açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Yelken sporu için eğitim ve uygulama altyapısındaki malzeme ve eğitmen eksiklikleri gibi yetersizlikler

- Bölge halkında ve turizm işletmecilerinde yelken sporuyla ilgili sahiplenme, eğitim ve bilinç eksikliği

- Eğitimli ve nitelikli eleman bulmakta zorluk

- İlçedeki odak eksikliği nedeniyle spora ve özellikle de sportif faaliyetlere sponsor bulma konusunda eksiklik

- Dünyada ve Türkiye'de yelken sporuna ilginin giderek artması

- Fethiye'nin diğer yelken sporu merkezlerine göre daha ekonomik bir turizm merkezi olması

- Dalaman havalimanına yakın olması

Fethiye yelken turizminin önündeki tehditler ise:

- Fethiye bölgesindeki deniz suyunun gitgide artan kirliliği

- Şehir atık sularının da Fethiye Körfezi'ne karışıyor olması

- Koylardaki yapılaşmanın doğal güzellikleri azaltarak denizlerin cazibesini kısıtlaması

Olarak özetlenebilir.

Fethiye Yelken Turizmi Değer Zinciri Analizi

Fethiye'deki yelken turizminin değer zinciri analizi, Şekil 27'deki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 27: Fethiye Yelken Turizmi Değer Zinciri Analizi

Buna göre, Fethiye yelken turizmi dolaylı faaliyetleri incelenirse;

- Çalış Plajı'nda faal durumda olan yelken okullarının varlığı hem destinasyon planlaması, hem de eğitim ve beceri geliştirme eksenlerinde olumlu bir durumdur.

Bunun yanı sıra,

- Fethiye Körfezi'ndeki turistik tekne trafiğinin düzensiz olması yelken sporunu olumsuz etkileyerek destinasyon planlaması anlamında bir olumsuzluk olarak göze çarpmaktadır.

- Ayrıca yerel halkın ve turizm işletmecilerinin yelken turizminin Fethiye'ye sağladığı ve potansiyel olarak sağlayabileceği katma değeri göremiyor olması da bir eğitim ve beceri geliştirme sorunudur.

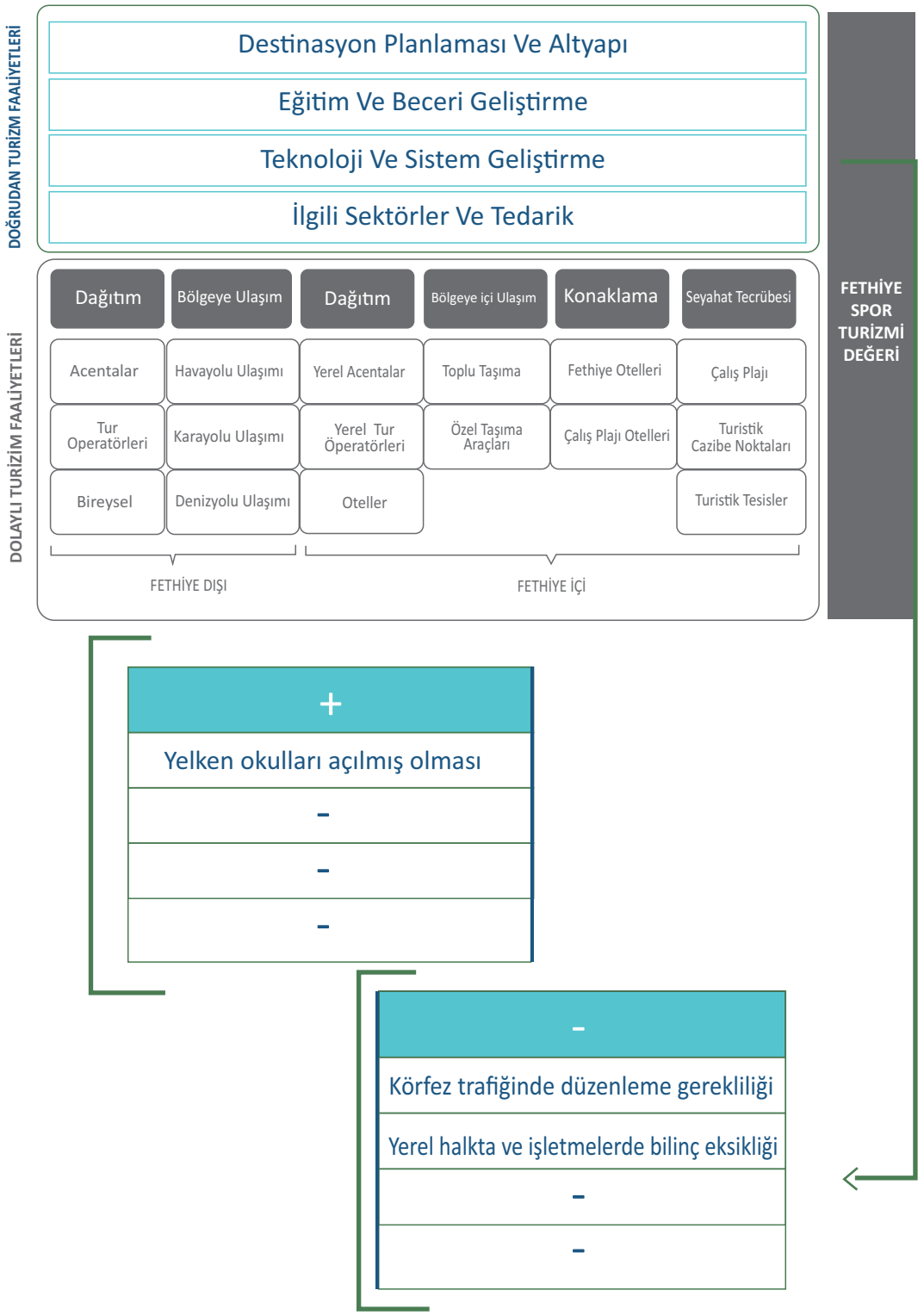

Şekil 28: Fethiye Yelken Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye yelken turizmi değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 29'daki gibidir:

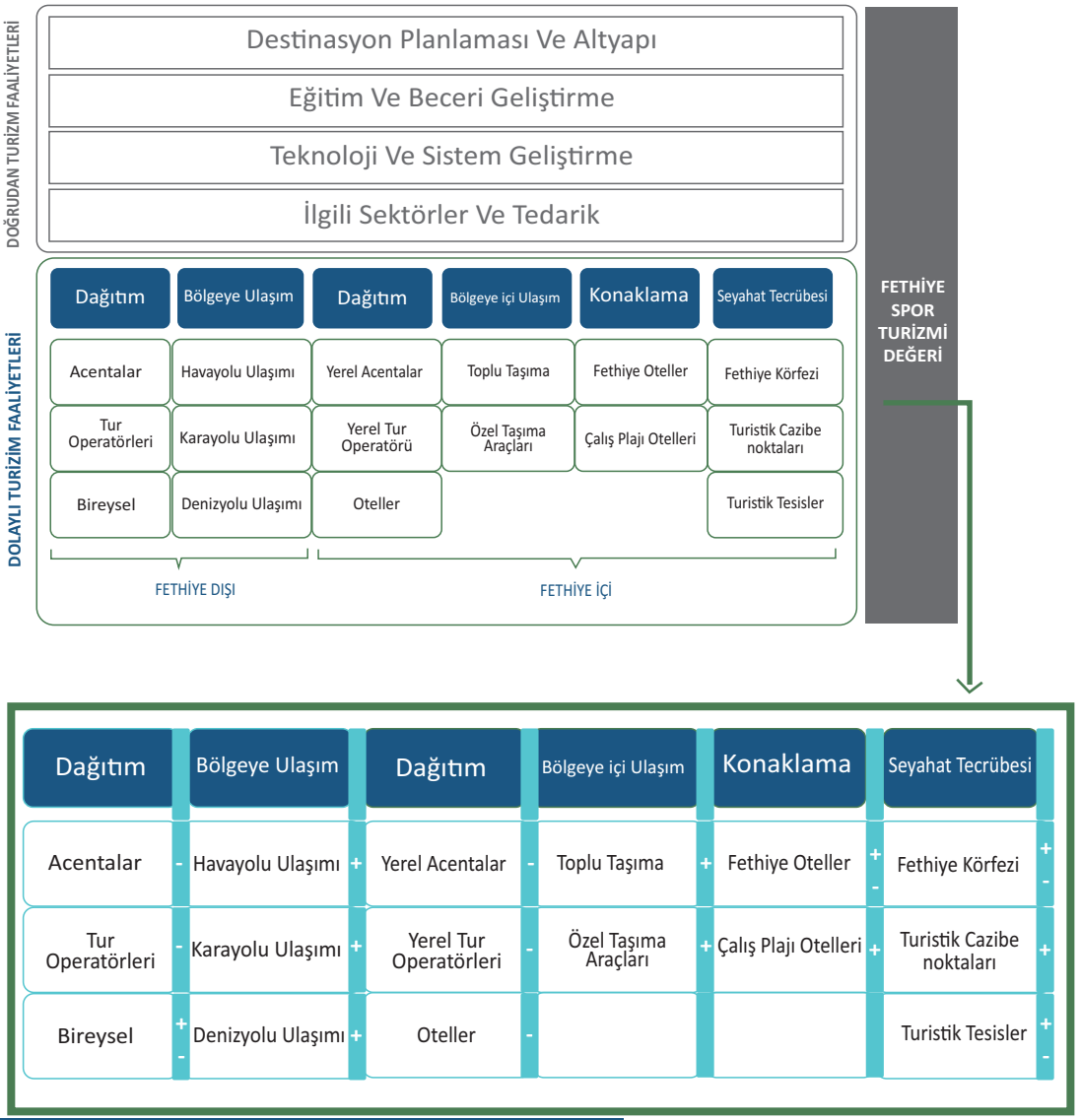

Şekil 29: Fethiye Yelken Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre;

Destinasyon Dışı Dağıtım:

- Fethiye'nin genel olarak bir yelken destinasyonu olarak algılanmasındaki eksiklik, Fethiye dışı dağıtım tarafında net olarak görülmektedir. Gerek yurt içi gerekse de yurt dışı pazarlardan Fethiye'ye yelken yapmaya turist getirmek üzere turizm acentaları veya tur operatörlerinde turistik ürün geliştirme veya tanıtım gibi herhangi bir faaliyete rastlanmamaktadır.

- Bireysel olarak Fethiye'ye yelken yapmaya gelecek turistlerde ise çevrimiçi kanallardan rezervasyon yaparak gelmek, Fethiye'de deniz turizminin kitlesel ölçekte gelişmiş olması nedeniyle sorunsuzdur.

- Bunun yanı sıra Fethiye'ye bireysel yelken sporu turistinin çekilmesinin önünde Fethiye'nin yelken konusundaki bilinirliği ve tanıtım eksikliği büyük bir engel olarak görünmektedir.

Bölgeye Ulaşım:

- Aynı diğer spor turizmi türlerinde olduğu için yelken turizmi açısından da Dalaman Havalimanı nedeniyle Fethiye ve Ölüdeniz'e havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir.

- Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

- Yelken sporu turizminin Fethiye içi dağıtımında da maalesef olumsuz bir tablo görünmektedir. Yelken sporunu yapma potansiyeli olan kişilerin Fethiye'de bu turizm türüne erişmeleri için turizm örgütlenmesi yerinde değildir.

- Fethiye'de yelken sporuyla ilgili bir turizm değeri yaratılabileceği konusunda turizmciler tarafında bir sahiplenme görülmediği için yelken turizmi ürünleri seyahat acentalarında ve tur operatörlerinde gündemin üst sıralarında değildir.

- Otellerde de benzeri bir durumdan bahsedilebilir. Çalış Plajı otelleri yelken turizminin gerçekleştiği noktaya çok yakın olmalarına karşın konaklayan misafirlerini bu spora yönlendirmek için güçlü bir çaba göstermedikleri görülmektedir.

Bölge İçi Ulaşım:

- Bölge içi ulaşımda ise Fethiye yelken turizminin gelişmesinin önünde engel teşkil edebilecek herhangi bir olumsuzluğa rastlanmamaktadır.

- Yelken sporunun yapıldığı Çalış Plajı olsun, gezi tekneleri veya daha ağır tonajlı teknelerin yelken yarışlarının gerçekleştiği Göcek olsun, yelken noktalarına çok yakın merkezler olduğu için Fethiye'nin ilçe olarak bu açıdan avantajlı olduğu söylenebilir.

Konaklama:

- Konaklama adımında da yine sörfte olduğu gibi hem olumlu hem de olumsuz bir tablo göze çarpmaktadır. Fethiye ilçe merkezi ve Göcek birer deniz kitle turizmi merkezi oldukları için bu noktalarda yeteri kadar fazla sayıda ve kalitede otel ve diğer konaklama tesisi olanakları bulunması olumlu bir durumdur.

- Aynı şekilde Fethiye merkezinde yelken sporunun yapıldığı Çalış Plajı özel olarak otellerin yoğun olduğu bir nokta olduğu için konaklama açısından bir avantaja sahiptir.

- Ancak olumsuz yönü ise konaklama işletmecilerinin yelken sporunu bir turizm değeri olarak görüp de sahiplenmemeleri, buna yönelik olarak da yelken sporunun konaklama açısından öncelikli olmadığıdır.

- Aynı zamanda özellikle Çalış Plajı'ndaki konaklama tesislerinin fiyat/kalite oranının kitle turizmine göre düzenlenmiş olması, daha üst bir profildeki yelken sporu turistlerinin bu noktaya çekilmesini kısıtlama potansiyeline sahiptir.

Seyahat Tecrübesi:

- Fethiye'de yelken sporu turistik deneyimi açısından da yine bazı olumlu ve bazı olumsuz unsurlar göze çarpmaktadır.

- Fethiye Körfezi ve Çalış Plajı'nın avantajları yelken sporu tecrübesini çok çekici hale getirerek yelken turizmini olumlu kılan faktörlerdir.

- Körfezdeki turistik tekne trafiği, deniz kirliliği, atık şehir suları gibi konular ise olumsuzluklara en önemli örnektir.

- Yelken sporu deneyiminin gelişmesinin önündeki engellerden biri de altyapının yetersiz kalması, yelken okullarının tesis ve malzeme gibi imkanlarının yeteri kadar iyi olmamasıdır.

- Yine turistik işletmelerdeki ve yerel halktaki sahiplenme eksikliği de deneyimi olumsuz etkileyen faktörlerdir.

- Yelken sporu için Fethiye'ye gelen kişilerin Fethiye ve çevresindeki turistik cazibe noktalarını da cezbedici bulduğu/bulacağı dikkate değer bir etmendir ve bu turizme olumlu yansıyan bir unsudurdur.

- Turistik tesisler açısından ise tıpkı sörf turizminde olduğu gibi olumlu ve olumsuz karışımı bir durum söz konusudur.

Fethiye kitlesel deniz turizmi merkezi olduğu için pek çok turistik tesisin bulunması açısından avantajlı durumdayken, kitle turizminin düşük profilde seyretmesi nedeniyle bu tesislerin genel olarak yelken sporu turistlerini tatmin edecek altyapı ve hizmet kalitesinde olmaması ise bir olumsuzluk olarak göze çarpmaktadır.

4.6. Fethiye Kürek Turizmi Stratejik Analizi

Fethiye'deki kürek sporu uzunca bir süre çeşitli etkinlikler kanalıyla ilgi çekerek Fethiye kürek takımlarının da başarılı olması sayesinde gündeme girmiş olsa da mevcut durumda bu ilgi azalmıştır.

Ayrıca gitgide artan turist teknelerinin körfezde yarattığı trafik nedeniyle Fethiye'deki kürek sporu etkinlikleri artık yapılmamaya başlamıştır. Bu durum da kürek sporu turizminden Fethiye'nin sağladığı katma değeri oldukça azaltmıştır.

Fethiye'deki kürek turizminin mevcut durumdaki güçlü ve zayıf yönleriyle önündeki fırsat ve tehditleri, aynı diğer spor turizmi türlerinde olduğu gibi GZFT analiziyle tespit etmek mümkündür.

Kürek sporunun Fethiye için yarattığı turizm katma değerini ise süreçsel olarak değer zinciri analiziyle incelemek ve geliştirmek için doneler yakalamak gereklidir.

Fethiye Kürek Turizmi GZFT Analizi

Fethiye'deki kürek turizmi incelendiğinde Şekil 30'daki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 30: Fethiye Kürek Turizmi GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin kürek turizmi açısından güçlü yönleri şöyledir:

- Bölgenin kürek sporuna uygun sakin denizi ve sıcak havaların yıl geneline yayıldığı iklimi sayesinde uzun sezonu

- Fethiye Körfezi'nin iç liman olması nedeniyle kürek yarışları ve kürek kampları/antrenmanları için uygun olması

- Fethiye Belediyesi tarafından yaptırılmış olan kürek yarış alanı ve kayıkhanenin bulunması- Bölgedeki denizin rüzgarlar, hava durumu ve deniz canlıları açısından güvenli olması

Fethiye'nin kürek turizmi açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Malzeme ve ekipman yetersizliği ve buna bağlı olarak kürek eğitimi ve uygulama altyapısındaki yetersizlikler

- Fethiye Körfezi iç limanda yaz aylarında gezi tekneleri nedeniyle yoğun ve kürek sporunu engelleyici bir trafik olması ve bu trafiğin düzensizliği

- Bölge halkında kürek sporuyla ilgili eğitim ve bilinç eksikliği

- Kürek konusunda eğitimli ve nitelikli personel eksikliği

Fırsatlar tarafında görülenler:

- Fethiye'de ulusal düzeyde kürek yarışlarının düzenleniyor olması

- Dalaman havalimanına yakın olması

Fethiye kürek turizminin önündeki tehditler ise:

- Fethiye bölgesindeki deniz suyunun gitgide artan kirliliği

- Şehir atık sularının da Fethiye Körfezi'ne karışıyor olması

- Koylardaki yapılaşmanın doğal güzellikleri azaltarak denizlerin cazibesini kısıtlaması

Fethiye Kürek Turizmi Değer Zinciri Analizi

Fethiye'deki kürek turizminin değer zinciri analizi, Şekil 31'deki gibi gerçekleştirilmiştir.

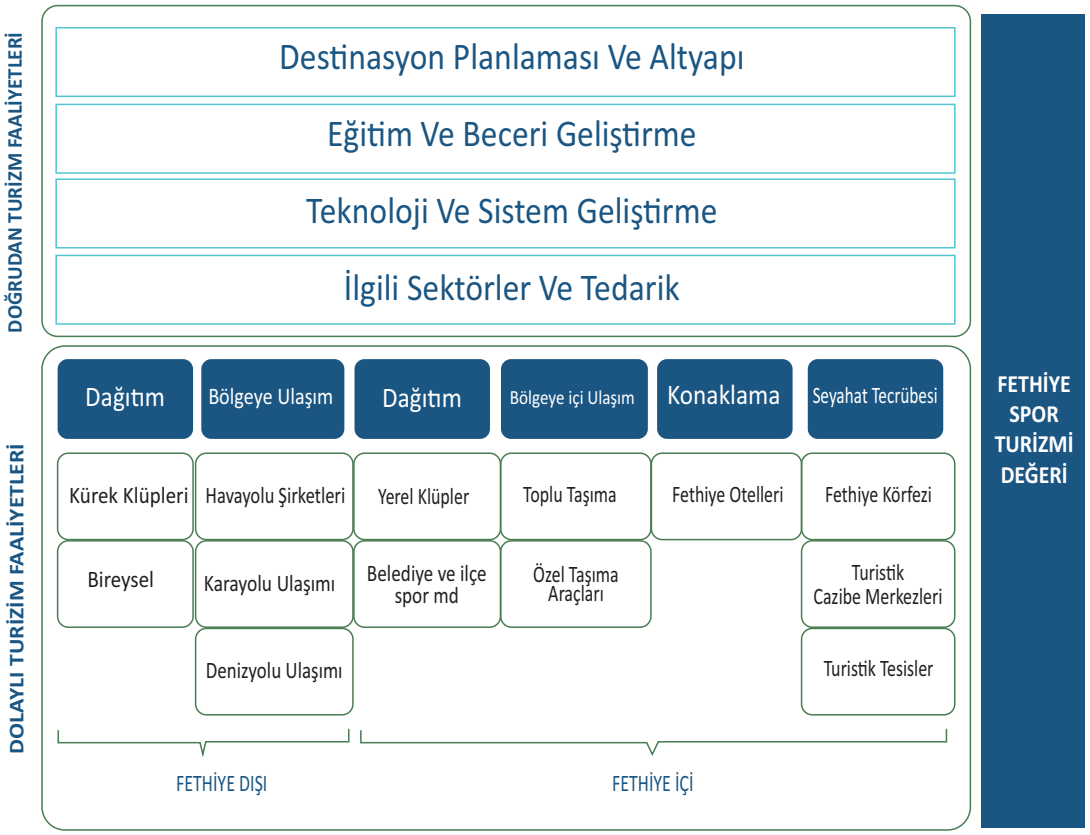

Şekil 31: Fethiye Kürek Turizmi Değer Zinciri Analizi

Buna göre, Fethiye kürek turizmi dolaylı faaliyetleri incelenirse;

- Fethiye Körfezi'nin ve yaptırılmış olan kayıkhanenin kürek kampları için uygun bir destinasyon altyapısını oluşturması.

Bunun yanı sıra,

- Fethiye Körfezi'ndeki turistik tekne trafiğinin düzensiz olması kürek sporunu olumsuz etkileyerek destinasyon planlaması anlamında bir olumsuzluk olarak göze çarpmaktadır.

- Ayrıca yerel halkın ve turizm işletmecilerinin kürek sporu turizminin Fethiye'ye sağladığı ve potansiyel olarak sağlayabileceği katma değeri göremiyor olması da bir eğitim ve beceri geliştirme sorunudur.

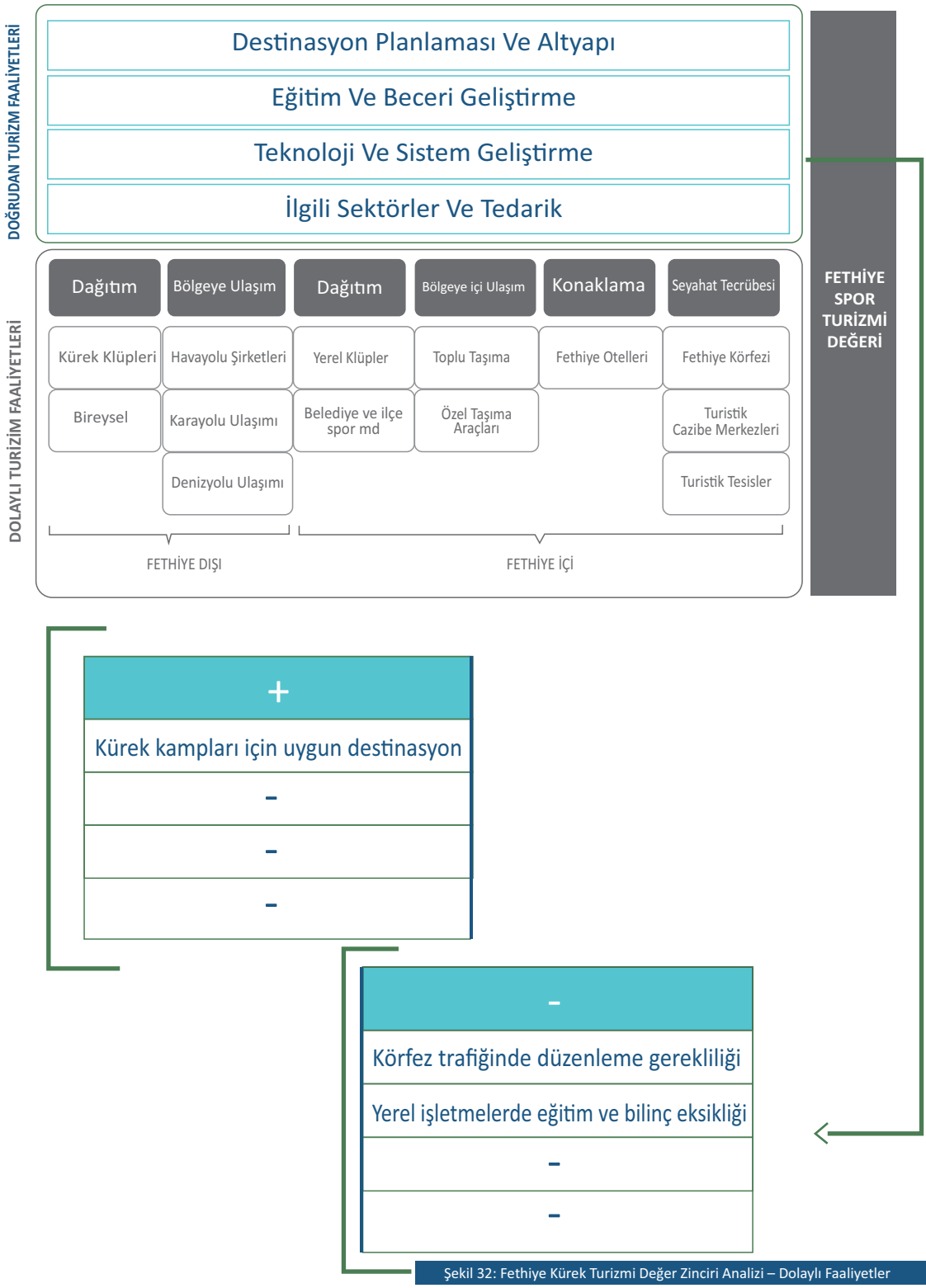

Şekil 32: Fethiye Kürek Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye kürek sporu turizmi değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 33'teki gibidir:

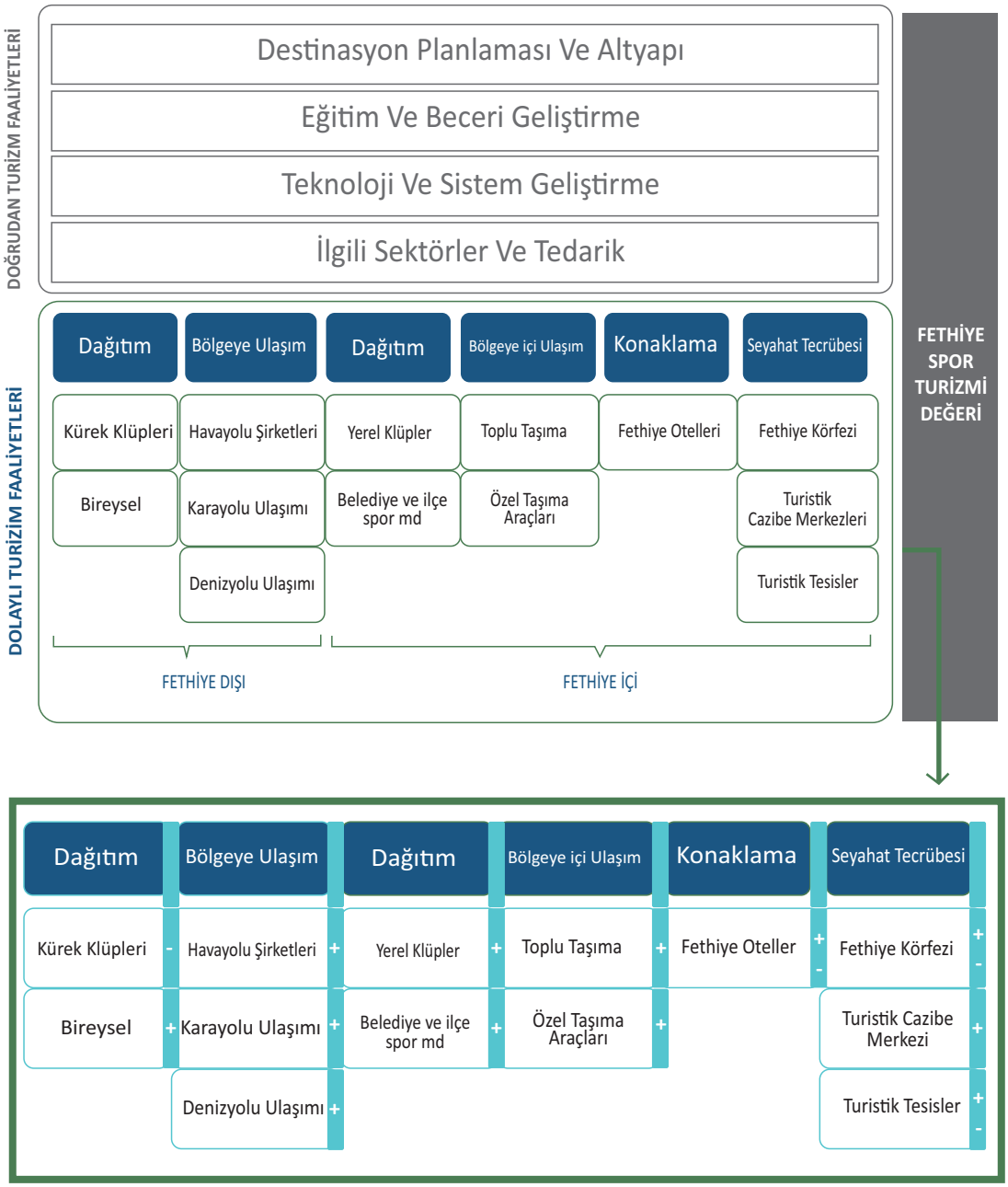

Şekil 33: Fethiye Kürek Sporu Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre;Destinasyon Dışı Dağıtım:

- Birkaç sene öncesine kadar ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli kürek takımlarını ve kulüpleri antrenman ve kamp yapmak üzere kendisine çeken Fethiye son yıllardaki iç liman tekne trafiğinin yarattığı olumsuzluk nedeniyle bu özelliğini ve cazibesini kaybetmiş durumdadır. Dolayısıyla kürek kulüpleri ve kürek takımları Fethiye'ye kürek sporu amaçlı gelme konusunda olumsuz bir tabloya dönmüştür.

- Kürek sporunun bireysel kısımda daha güçlü olan bacağı açık deniz küreğinde ise Fethiye'nin bireysel sporcuları çekmek için bir engeli olduğu söylenemez. Her ne kadar bilinirlik ve tanınırlık anlamında yapılabilecek iyileştirmeler olsa da genel olarak bireysel dağıtım bacağında olumlu bir görünüm olduğu söylenebilir.

Bölgeye Ulaşım:

- Aynı diğer spor turizmi türlerinde olduğu için kürek turizmi açısından da Dalaman Havalimanı nedeniyle Fethiye ve Ölüdeniz'e havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir.

- Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

- Kürek sporu turizminin Fethiye içi dağıtımında çok da olumsuz bir duruma rastlanmamaktadır. Yerel kulüpler ve belediye ve ilçe spor müdürlüğü gibi kurumlar kürek sporcularını doğru şekilde yönlendirmektedir. Genel olarak kürek sporunun bağlantıları yerelde bireysel ölçüde kurulmayıp kurumsal olarak kulüplerle yerel kurumlar arası bağlantı kurulduğu için destinasyon içi dağıtımda özel olarak olumsuz bir durum olduğunu söylemek doğru olmaz.

Bölge İçi Ulaşım:

- Bölge içi ulaşımda ise Fethiye kürek sporu turizminin gelişmesinin önünde engel teşkil edebilecek herhangi bir olumsuzluğa yine rastlanmamaktadır.

- Kürek sporunun yapıldığı noktalar Fethiye merkezine çok yakın olduğu için Fethiye'nin ilçe olarak bu açıdan avantajlı olduğu söylenebilir.

Konaklama:

- Konaklama adımında da yine bazı diğer spor turizmi türlerinde olduğu gibi hem olumlu hem de olumsuz bir tablo göze çarpmaktadır. Fethiye ilçe merkezi bir deniz kitle turizmi merkezi olduğu için bu noktada yeteri kadar fazla sayıda ve kalitede otel ve diğer konaklama tesisi olanakları bulunması olumlu bir durumdur.

- Aynı şekilde Fethiye merkezinde kürek sporunun yapıldığı Çalış Plajı özel olarak otellerin yoğun olduğu bir nokta olduğu için konaklama açısından bir avantaja sahiptir.

- Konaklama alanındaki olumsuzluk daha çok deniz sezonu dışında otellerin kapatması ve kürek sporcularının konaklama alternatiflerinin azalmasıyla alakalıdır.

- Ayrıca otel işletmecileri arasında kürek sporu turizmi öncelik arz eden bir turizm ürünü olarak görülmediği için kürek sporcularına yönelik özel bir ilgi olduğundan da söz edilemez.

Seyahat Tecrübesi:

- Fethiye'de kürek sporu turistik deneyimi açısından da yine bazı olumlu ve bazı olumsuz unsurlar göze çarpmaktadır.

- Fethiye Körfezi ve Çalış Plajı'nın avantajları tıpkı sörf ve yelken sporlarında olduğu gibi kürek sporu tecrübesini de çok çekici hale getirerek kürek turizmini olumlu kılan faktörlerdir.

- Körfezdeki turistik tekne trafiği, deniz kirliliği, atık şehir suları gibi konular ise olumsuzluklara en önemli örnektir.

- Yine turistik işletmelerdeki ve yerel halktaki sahiplenme eksikliği de deneyimi olumsuz etkileyen faktörlerdir.

- Kürek sporu için Fethiye'ye gelen kişilerin Fethiye ve çevresindeki turistik cazibe noktalarını da cezbedici bulduğu/bulacağı dikkate değer bir etmendir ve bu turizme olumlu yansıyan bir unsurdur.

- Turistik tesisler açısından ise tıpkı sörf ve yelken turizminde olduğu gibi olumlu ve olumsuz karışımı bir durum söz konusudur. Fethiye kitlesel deniz turizmi merkezi olduğu için pek çok turistik tesisin bulunması açısından avantajlı durumdayken, kitle turizminin düşük profilde seyretmesi nedeniyle bu tesislerin genel olarak yelken sporu turistlerini tatmin edecek altyapı ve hizmet kalitesinde olmaması ise bir olumsuzluk olarak göze çarpmaktadır.

4.7. Fethiye Bisiklet Turizmi Stratejik Analizi

Fethiye'nin doğası diğer pek çok spor türünde olduğu gibi bisiklet sporunda da çeşitli avantajlar yaratmaktadır. Çevredeki ormanlık alanlar ve Likya Yolu dağ bisikleti ve tur bisikleti branşları için çekici unsurlarla doluyken, bölgenin düz yapısı ve ilçe merkezine yakın parkur yapma imkanları ise yarış bisikletçileri için oldukça caziptir.

Bisiklet sporu turizmi incelenirken tüm branşlar gözetilerek GZFT analizi ve değer zinciri analizi yapılmış, bu spor turizmi türünden Fethiye'nin olabilecek en yüksek katma değeri sağlayabilmesi için bu analizlerden sonuçlar çıkarılmıştır.

Fethiye Bisiklet Turizmi GZFT Analizi

Fethiye'deki bisiklet turizmi incelendiğinde Şekil 34'deki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 34: Fethiye Bisiklet Turizmi GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin bisiklet turizmi açısından güçlü yönleri şöyledir:

- Fethiye'nin ilçe merkezindeki tanımlı bisiklet yollarının yanı sıra ilçe çevresindekileri de dahil ederek Türkiye'nin en geniş bisiklet parkurlarından birine sahip olması

- Bölgede bisikletle gezilebilecek doğal güzelliklere ve tarihi zenginliklere sahip alanların fazlalığı

- Bölge iklimi ve arazi koşullarının dağ bisikleti için uygun ve cezbedici olması

- İklim koşulları ve hava sıcaklığı nedeniyle uzun sezon

Fethiye'nin bisiklet turizmi açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Bisiklet sezonunun Eylül-Haziran arası, havanın çok sıcak olmadığı kış aylarını kapsaması nedeniyle konaklama ihtiyacının bu aylarda olması ancak konaklama tesislerinin deniz sezonu haricinde çoğunlukla hizmet vermemesi,

- Özel bisiklet yollarının yalnızca belirli alanlarda kalması,

- Yolların tabelalandırılması ve işaretlemede eksiklikler,

- Güvenlik altyapısında eksiklikler,

- Bilgilendirme ve tanıtım konusunda eksiklikler,

- Bölge içi ulaşımın bisiklet için hazır olmaması, toplu taşıma araçlarında veya özel araçlarda bisiklet taşımanın mümkün olmaması

Fırsatlar tarafında görülenler:

- Dünyada ve Türkiye'de son yıllarda bisiklet sporuna giderek artan ilgi,

- Dalaman havalimanına yakın olması,

- Fethiye'nin bir kitle turizmi destinasyonu olmasından dolayı ilçe merkezi ve kırsal alanlarda turizm altyapısının gelişmiş olması,

- Cumhurbaşkanlığı Uluslararası Bisiklet Turu'nun bir etabının Fethiye'de düzenleniyor olması

Fethiye bisiklet turizminin önündeki tehditler ise:

- Kitle turizminin yarattığı kalabalığın doğal alanları bisiklet sporu için uygun olmaktan çıkarması,

- Bölge halkı ve ulusal çapta bisikletliye trafik koşullarında tehdit oluşturacak şekilde araba kullanma alışkanlığı.

- Şehir atık sularının da Fethiye Körfezi'ne karışıyor olması

- Koylardaki yapılaşmanın doğal güzellikleri azaltarak denizlerin cazibesini kısıtlaması

Fethiye Bisiklet Turizmi Değer Zinciri Analizi

Fethiye'deki bisiklet turizminin değer zinciri analizi, Şekil 35'teki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 35: Fethiye Bisiklet Turizmi Değer Zinciri Analizi

Buna göre, Fethiye bisiklet turizmi dolaylı faaliyetleri incelenirse;

- Fethiye ilçe merkezindeki tanımlı bisiklet yolları ile çevredeki bisiklet parkurlarının bulunması olumludur.

Bunun yanı sıra,

- Tanımlı bisiklet yollarının yetersiz olması, özellikle Likya Yolu'nu bisiklet için kullanmaktaki olumsuzluklar bir destinasyon altyapısı problemi olarak öne çıkmaktadır.

- Yerel işletmelerdeki bisiklet sporu ve turizmi konusundaki eğitim ve bilinç eksikliği ise yine önemli bir dezavantajdır.

- Son olarak bölge içi ulaşım altyapısının bisikletlerin bölge içindeki transferine uygun yapılanmamış olması da bir diğer destinasyon yönetimi ve altyapı olumsuzluğudur.

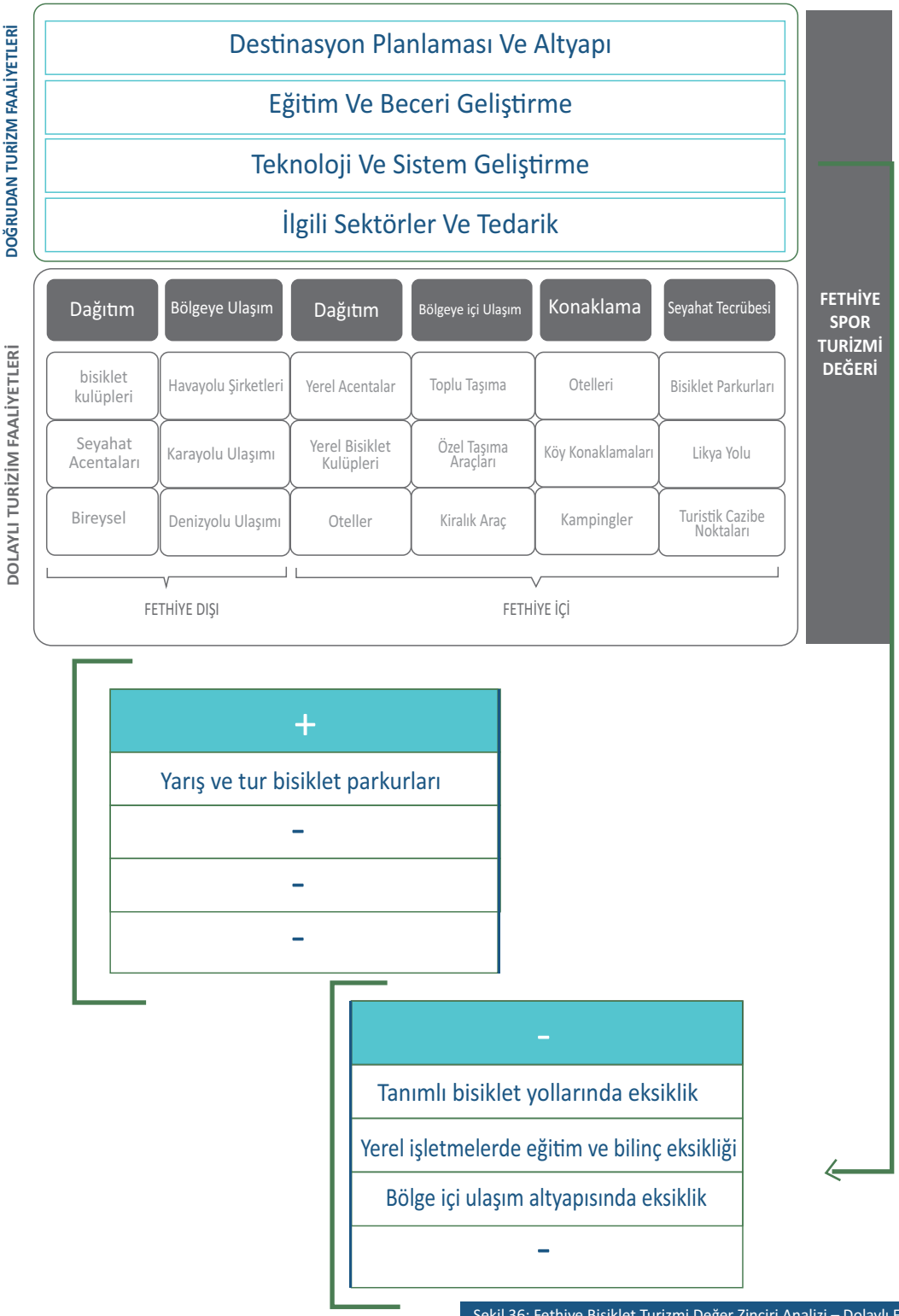

Şekil 36: Fethiye Bisiklet Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye bisiklet turizmi değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 37'deki gibidir:

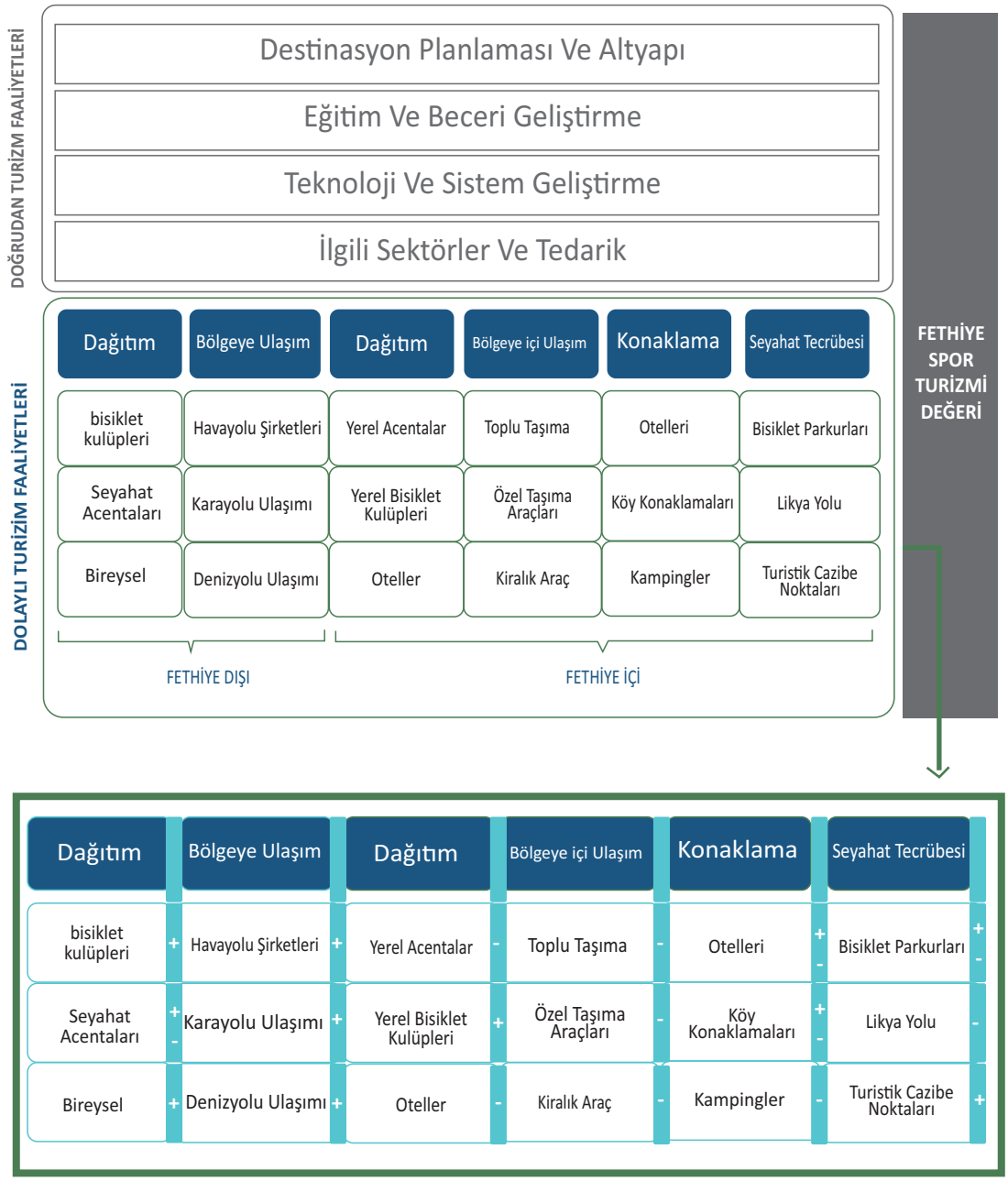

Şekil 37: Fethiye Bisiklet Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre; Destinasyon Dışı Dağıtım:

- Fethiye'ye yurt içi ve yurt dışından turist gönderme fonksiyonunun yerine getirilmesi aşamasında herhangi bir soruna rastlanmamaktadır.

- Bisiklet kulüpleri arasında Fethiye'nin bisiklet sporuna, örneğin kondisyon çalışmalarına veya dağ bisikleti gezilerine uygun olduğu bilinmekte ve bu yönde bir talep gözlenmektedir.

- Aynı durum bisiklet üzerine kurguladığı seyahatlerini bireysel olarak yapanlarda da görülebilir. Bu kişilerin Fethiye'ye talep oluşturması ve/veya Fethiye'nin bilinirliği konusunda bir problemi olduğundan bahsetmek güçtür.

- Seyahat acenteleri tarafında ise hem olumlu hem de olumsuz taraflardan bahsedilebilir. Bisiklet turizmi çoğunlukla acenteler aracılığıyla dönmüyor olsa da özellikle yurtdışında bu alanda aktif olan bazı acenteler mevcuttur ve bunların Fethiye'yle ilgili bilgi ve farkındalığı az da olsa vardır. Ancak bu alanda çok daha fazla ürün ve talep oluşması beklenmelidir.

Bölgeye Ulaşım:

- Aynı diğer spor turizmi türlerinde olduğu için bisiklet turizmi açısından da Dalaman Havalimanı nedeniyle Fethiye ve Ölüdeniz'e havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir.

- Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

- Bisiklet sporu açısından destinasyon içi dağıtımda problemler olduğu gözlemlenmektedir. Yerel bisiklet kulüpleri ve grupları açısından bir probleme rastlanmasa da bunun bir bisiklet turizmi örgütlenmesine yeterli olmadığı açıktır.

- Yerel acentelerde bisiklet turizmine ilgi yalnızca bisikletle gezmek isteyen turistleri bisiklet kiralayan noktalara yönlendirmek şeklindedir. Yerelde bu kişilere rehberlik edecek, bisiklet tecrübesini aktaracak ve bilgilendirecek eğitimli kişiler ve bilgilendirici materyallerde önemli bir eksiklik gözlemlenmektedir.

- Aynı şekilde kendi misafirlerini bu spora yönlendiren otellerde de bu konuda eğitimli personel ve bilgilendirme materyaline rastlanmamaktadır.

Bölge İçi Ulaşım:

- Bölge içi ulaşımda da yine bisiklet açısından Fethiye'nin hazır olduğu söylenemez.
Gerek toplu taşıma araçlarında, gerek özel araç kiralamalarında, gerekse de bireysel olarak kiralanan araçlarda bisiklet taşımak için aparatlar veya özel hazırlık bulunmamaktadır.

-Dünyanın pek çok yerinde toplu taşıma araçlarında bisikletler için özel düzenekler mevcutken Fethiye'de böyle bir hazırlık yoktur.

Konaklama:

- Konaklama adımında da yine bazı diğer spor turizmi türlerinde olduğu gibi hem olumlu hem de olumsuz bir tablo göze çarpmaktadır. Fethiye ilçe merkezi bir deniz kitle turizmi merkezi olduğu için bu noktada yeteri kadar fazla sayıda ve kalitede otel ve diğer konaklama tesisi olanakları bulunması olumlu bir durumdur.

Ancak konaklama tesisleri deniz sezonu dışında kapalı olduğu için ve de bisiklet sporu ağırlıklı olarak sıcak yaz aylarındansa daha serin havalarda Eylül-Haziran arasında yapılan bir spor olduğu için Fethiye'de konaklamada ciddi bir olumsuzluk olduğu görülmektedir.

Köy konaklamaları bu duruma iyi bir alternatif olsa da sağladıkları fayda daha ziyade tur bisikletçileri ve dağ bisikletçilerine daha fazla yaramaktadır. Ayrıca köy konaklamaları da son derece münferit şekilde olup, örgütlü ve düzenli bir köy konaklaması altyapısı olduğu söylenemez.

Kamp alanları ise özellikle dağ bisikletçileri ve tur bisikletçileri için açığı kapatmak üzere önemli bir Fethiye avantajıdır.

Seyahat Tecrübesi:

- Fethiye'nin Türkiye'nin en önemli ve en geniş bisiklet parkurlarından birine sahip olmasının yarattığı olumlu tablo yanında bisiklet turistleri için seyahat tecrübesi adımında bazı olumsuzluklardan söz etmek de mümkündür. Yol tabela ve işaretlemelerinin kısıtlı olması, bazı noktalarda bisikletlilere yönelik sürüş güçlükleri ve bu spora yönelik hazırlıkların az olması bisiklet parkurlarındaki tecrübenin çekiciliğini azaltan unsurlardır.

- Likya Yolu'nda ise hem SİT alanı, hem çevresel faktörler, hem de özel mülkiyet nedeniyle gerekli zemin iyileştirmeleri yapılamadığı için tecrübe yalnızca dağ bisikletinin belli uygulamalarıyla sınırlı olup, bu yol bisikletçiler için verimli bir turlama veya kondisyon parkuru olarak kullanılamamaktadır.

Turistik cazibe noktaları açısından ise Fethiye'nin çok avantajlı olduğunu söylemek mümkündür. Pek çok başka bisiklet parkuru noktasına göre Fethiye'de hem doğal güzellikler hem de kültürel varlıklar açısından zengin bir gezi yapmak mümkündür.

4.8. Fethiye Motor Sporları Turizmi Stratejik Analizi

Fethiye'deki motor sporlarını iki parça halinde ele almak gereklidir. Hem enduro ve motokros gibi disiplinlerde profesyonel yarışmalar, hem de gerek günübirlik gerekse de uzun soluklu motosiklet ve atv gibi araçlarla düzenlenen gezintiler.

Esenköy'deki enduro pistinde yarışlar gerçekleştiriliyor olması bu türlerin ilki açısından Fethiye'nin önemli bir avantajıdır. Ayrıca Serkan Özdemir gibi sporcuların bu alanda gösterdiği ulusal ve uluslararası başarıların da bu spora bölgede bir ilgi uyandırdığı bir gerçektir.

Motosikletli geziler açısından da durumun olumlu bir görüntüde olduğunu söylemek mümkündür. Fethiye pek çok motosikletli gezginin seyahat rotasının üzerinde yer almakta, gerek yol gezginleri, gerekse de yol dışı (off-road) gezginler için Fethiye'de pek çok cazibe unsuru yer almaktadır.

Günübirlik gezilerin ana parçası olan atv araçları ile safari benzeri seyahatler ise kitle turizminden beslenen bir diğer motorlu spor turizmi uygulaması olarak görülebilir.

Bu türlerin totalinin avantaj ve dezavantajları GZFT analizinde incelenip tüm spor turizmi ise değer zinciri analizi ile mercek altına alınmıştır.

Fethiye Motor Sporları Turizmi GZFT Analizi

Fethiye'deki motor sporları turizmi incelendiğinde Şekil 38'deki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 38: Fethiye Motor Sporları Turizmi GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin motor sporları turizmi açısından güçlü yönleri şöyledir:

Esenköy'deki doğal alan pist olarak düzenlenmiş olup 2012 yılından beri Türkiye Motosiklet Federasyonu'nun enduro ve kros yarışmalarına ev sahipliği yapan bir parkur olarak hizmet vermektedir. Fethiye ve çevresinde motosikletle gezilecek çok güzel yolların olmasının yanı sıra enduro ve kros gibi off-road motosikletler ve atv gibi arazi araçlarıyla girilebilecek çok güzel doğa alanları da mevcuttur.

- Yol motosikletçileri için de hem Fethiye'nin kendisi özel ve güzel bir durak noktasıdır, hem de çevredeki Köyceğiz, Kaş gibi noktalara yakınlığı nedeniyle Fethiye motosikletçiler için tercih edilen yol güzergahlarından birinin üzerindedir.

İklim koşulları ve hava sıcaklığı nedeniyle hem motorlu sporlar, hem de motosikletli geziler için Fethiye'nin uzun sezonu önemli bir avantajdır.

Fethiye'nin motor sporları turizmi açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Deniz sezonu dışında konaklama imkanı bulmak oldukça zor olduğu için bu aylarda motosiklet etkinlikleri de motosikletli geziler de zorluk yaşamaktadır

- Fethiye'de gerçekleşen motor sporları etkinlikleri ülke çapında ve ülke dışında yeterince iyi duyurulamamaktadır

- Motor sporcularına teknik malzeme, eğitmen desteği ve ekipman sağlanmasında eksiklikler olması bu alanda yeni sporcular yetişmesi yönünde bir eksikliktir.

Fırsatlar tarafında görülenler:

- Dünyada ve Türkiye'de son yıllarda motorsiklet sporuna ve diğer motorlu sporlara giderek artan ilgi,

- Fethiyeli motosikletçilerden ulusal ve uluslararası yarışmalarda derece alanların (ör: Serkan Özdemir) bu alanda farkındalık yaratması

- Dalaman havalimanına yakın olması,

Fethiye motorlu sporlar turizminin önündeki tehditler ise:

- Motorlu araçların doğaya ister istemez zarar verebileceği göz ardı edilmemelidir,

- Güvenli sürüşle ve ekipmanla ilgili kontroller yetersiz olup, kask ve koruyucu malzeme kullanımında özellikle günlük arazi aracı kiralamalarında yeterince ciddi bir uygulama olmadığı gözlemlenmektedir,

- Bölge halkı ve ulusal çapta motosikletliye trafikte tehdit oluşturacak şekilde araba kullanma alışkanlığı Olarak özetlenebilir.

Fethiye Motorlu Sporlar Turizmi Değer Zinciri Analizi

Fethiye'deki motorlu sporlar turizminin değer zinciri analizi, Şekil 39'daki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 39: Fethiye Motorlu Sporlar Turizmi Değer Zinciri Analizi

Buna göre, Fethiye motorlu sporlar turizmi dolaylı faaliyetleri incelenirse;

- Esenköy'deki enduro parkurunun altyapı açısından önemli bir avantaj olduğu açıktır.

Bunun yanı sıra,

- Yerel işletmelerdeki motorlu sporlar ve turizmde motorlu araçların kullanımı konusundaki eğitim ve bilinç eksikliği ise yine önemli bir dezavantajdır. Ayrıca doğa giren atv, cip gibi arazi araçlarının kaydının tutulmaması da bir sistem geliştirme eksiği olarak görülebilir.

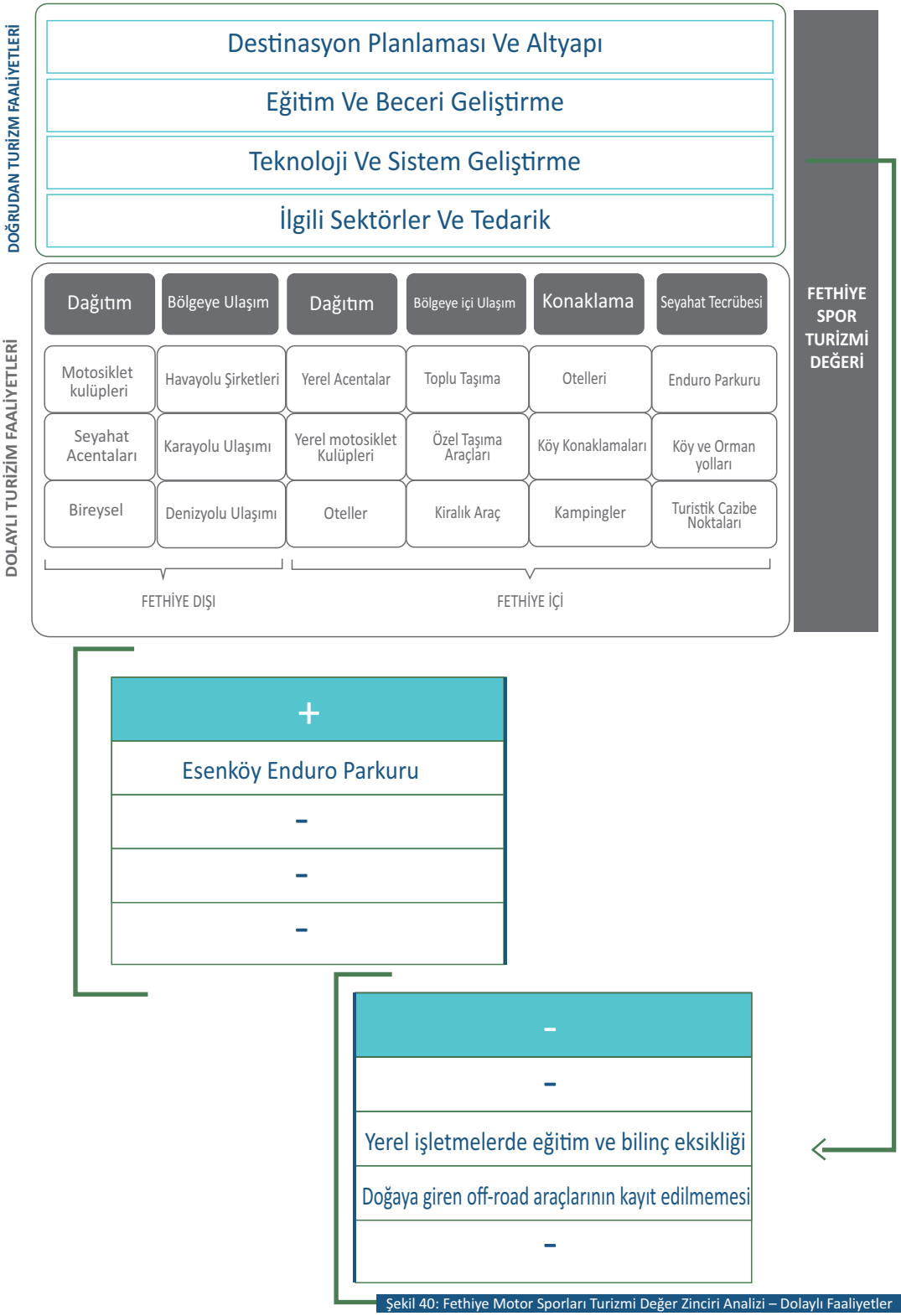

Şekil 40: Fethiye Motor Sporları Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye motor sporları turizmi değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 41'deki gibidir:

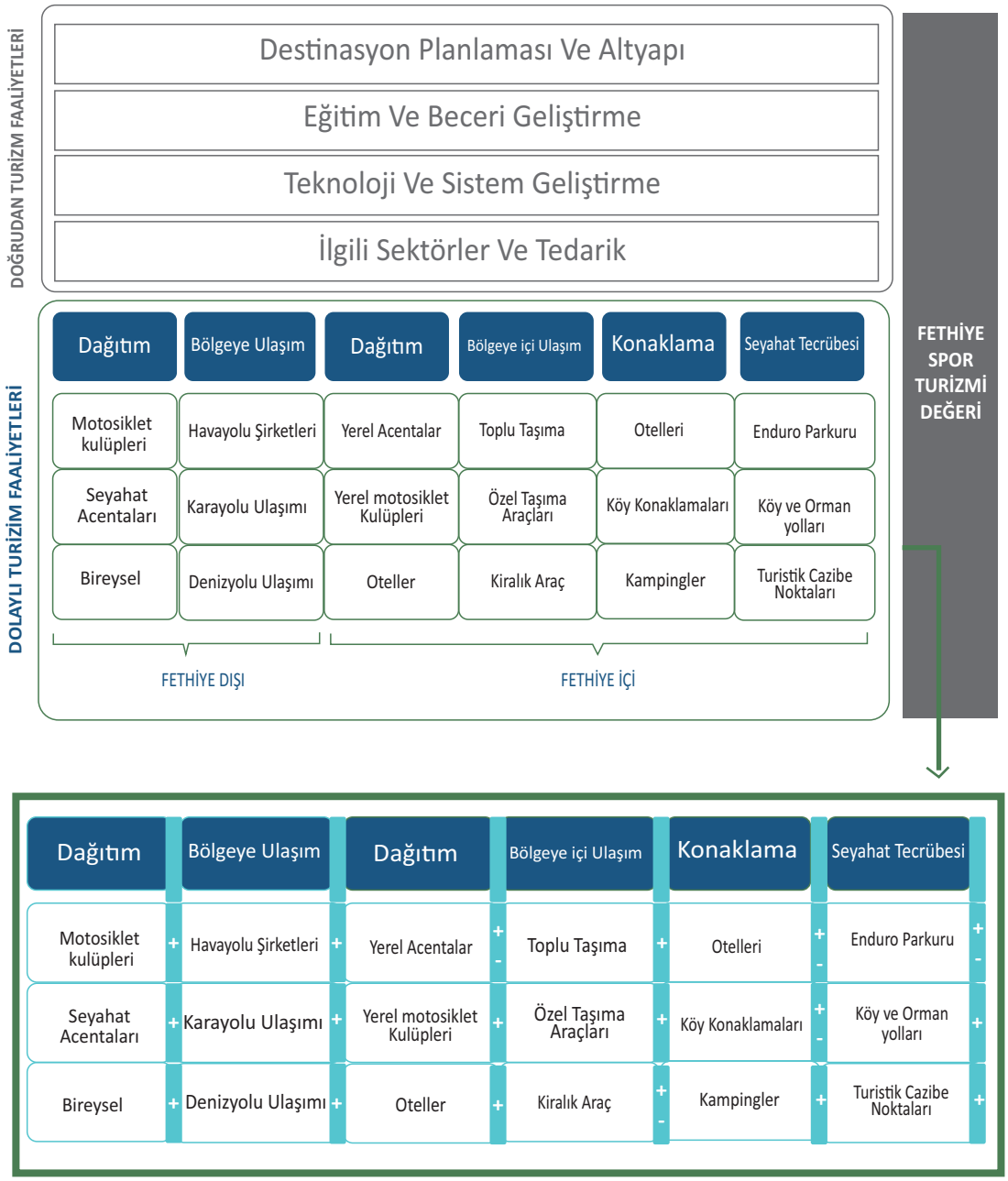

Şekil 41: Fethiye Motor Sporları Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre; Destinasyon Dışı Dağıtım:

Fethiye'ye yurt içi ve yurt dışından motor sporlarını aktif olarak yapacak sporcu veya motosikletli gezgin gönderme fonksiyonunun yerine getirilmesi aşamasında herhangi bir soruna rastlanmamaktadır. Motosiklet kulüpleri, Türkiye Motosiklet Federasyonu ve bireysel motosikletçiler arasında Fethiye bilinen bir gezi destinasyonu olmasının yanı sıra aynı zamanda Esenköy'deki enduro parkuru da bilinen bir pist olup, enduro ve kros müsabakalarında önemli bir etaptır.

Bölgeye Ulaşım:

Aynı diğer spor turizmi türlerinde olduğu gibi motor sporları turizmi açısından da Dalaman Havalimanı nedeniyle Fethiye ve Ölüdeniz'e havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir. Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

Motor sporları açısından destinasyon içi dağıtımda genel olarak olumlu bir tablo görünmektedir. Yerel motosiklet kulüpleri enduro ve kros sporu açısından spor turizmini yeterli derecede destekleyecek kadar aktiftir.

Motorlu araç kiralayan acentelerin sayısında ise bir eksiklik göze çarpmamaktadır.

-Ancak turistlere özellikle atv ve diğer arazi araçlarını kiralayan acentelerdeki eğitimli ve bilinçli personel eksikliği nedeniyle güvensiz sürüşler tehlikeli durumlara neden olmaktadır. Oteller ise yine motor sporları turizminde kendi rolünü yeteri kadar olumlu şekilde yerine getirerek, konaklayan misafirlerini bu sporlara yönlendirmektedir.

Bölge İçi Ulaşım:

Bölge içi ulaşımda da motor sporları açısından Fethiye turizminde genel olarak olumlu bir tablo görülmektedir.

Fethiye'deki pek çok noktaya Fethiye'den toplu taşıma ve özel araçla ulaşmak mümkündür.

Kiralık araç tarafında ise genel olarak atv ve cip tarzı araç kiralamaları mümkünse de motosiklet kiralamaları daha kısıtlıdır. Kiralanan araçların bakımı ve kullanılan güvenli sürüş ekipmanları (kask ve korumalı kıyafet gibi) konusunda ise eksikler olduğu gözlenmektedir.

Konaklama:

Konaklama adımında da yine bazı diğer spor turizmi türlerinde olduğu gibi hem olumlu hem de olumsuz bir tablo göze çarpmaktadır. Fethiye ilçe merkezi bir deniz kitle turizmi merkezi olduğu için bu noktada yeteri kadar fazla sayıda ve kalitede otel ve diğer konaklama tesisi olanakları bulunması olumlu bir durumdur.

Ancak konaklama tesisleri deniz sezonu dışında kapalı olduğu için ve de motor sporları yılın her mevsimi gerçekleştirildiği için bisiklet ve kürek sporlarında olduğu kadar olmasa da motor sporları açısından da bir olumsuzluk olduğu söylenebilir.

- Köy konaklamaları bu duruma iyi bir alternatiftir ancak köylülerin inisiyatifinde ve münferit olarak görülmektedir, bu alanda örgütlü bir turizm konaklama altyapısı olduğundan söz edilemez.

- Kamp alanları ise motosikletli gezginler için açığı kapatmak üzere yine önemli bir Fethiye avantajıdır.

Seyahat Tecrübesi:

- Esenköy'deki enduro parkuru Fethiye'ye önemli bir motor sporları imkanı sağlamaktadır. Profesyonel ve amatör yarışçılar açısından bu parkur ve tabi ki parkurun getirdiği motor sporları etkinlikleri yapılması olanağı bu spor turizmi için oldukça olumlu bir unsurdur.

- Enduro parkuru doğal bir alan olarak yıpranmaktadır ve bakımı için yatırım yapılmaya devam edilmelidir. Enduro ve kros konusunda Fethiye'de ulusal ve uluslararası başarılara imza atmış isimler olması da bu spor ve sporun yarattığı turizm açısından çok olumludur. Ancak bu alanda yeni sporcular yetiştirilebilmesi için gençlere imkan sağlanması konusunda ise eksikler görülmektedir.

- Motosikletli gezginler ve atv ile cip gibi arazi araçları kiralayarak gezenler için ise Fethiye ve çevresindeki köy ve orman yolları çok olumlu bir seyahat tecrübesi olarak bu spor turizmi türünde Fethiye'nin avantajlarıdır. Aynı şekilde Fethiye'nin çeşitli turizm güçleri ve turistik noktalarının cazibesi hem enduro ve kros gibi motor sporcularına Fethiye'yi ziyaret etmek için bir neden daha sağlamakta, hem de motosikletli gezginleri bölgeye çekmekte önemli rol oynamaktadır.

4.9. Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Türleri Stratejik Analizi

Yukarıda incelenenler dışında Fethiye'deki diğer spor turizmi türleri olan yüzme, koşu, plaj voleybolu ve avcılık, her biri benzer şekilde ancak farklı oranlarda Fethiye'ye turizm hacmi yaratmaktadır.

Ön saha çalışması ve literatür taramasında en yoğun spor turizmi hacmi üreten ve Fethiye'nin odak spor türleri olan 8 turizm türü (yamaç paraşütü, dalış, sörf, doğa yürüyüşü, yelken, kürek, bisiklet, motor sporları) kadar örgütlü şekilde yapılmadıkları için diğer spor turizmi türlerini bir bütün olarak incelemek doğru olacaktır.

Fethiye'nin diğer spor turizmi türlerinin total turizm değeri hem GZFT, hem de değer zinciri analizi yöntemiyle aşağıdaki gibi incelenmiştir.

Fethiye Diğer Spor Turizmi Türleri GZFT Analizi

Fethiye'deki diğer spor turizmi türleri incelendiğinde Şekil 42'deki GZFT analizi sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şekil 42: Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Türleri GZFT Analizi

Buna göre Fethiye'nin diğer spor turizmi türleri açısından güçlü yönleri şöyledir:

- Fethiye'de açık deniz yüzme sporu için uygun deniz ve plajlar olması

- Düz alanlarındaki parkurları ve ormanlık doğa yollarıyla Fethiye'nin koşu sporu için uygun bir coğrafya olması

- Fethiye'de plaj voleybolu sporunun yapılabilmesi için oldukça müsait plajlar olması

- Fethiye ve çevresinde avcılık için müsait doğal alanların bolluğu ve zenginliği

- İklim ve hava sıcaklıkları nedeniyle uzun spor turizmi sezonu

Fethiye'nin diğer spor turizmi türleri açısından zayıf yönleri ise aşağıdaki gibidir:

- Deniz sezonu dışında konaklama imkanı bulmanın zor olması

- Spor etkinliklerinin ve bölgedeki spor imkanlarının genel olarak iyi tanıtılmaması

Fırsatlar tarafında görülenler:

- Özellikle Covid19 salgınından sonra doğada yapılan spor ve aktivitelerin daha popüler hale gelmesi

- Fethiye SporFest kapsamında yüzme, koşu, plaj voleybolu ve trap atıcılık sporlarının yer alması

- Likya Yolu Ultra Maratonu, Babadağ Epic Trail gibi etkinliklerin düzenleniyor olması

- Dalaman Havalimanı'na yakın olması

Fethiye diğer spor turizmi türlerinin önündeki tehditler ise:

- Denizlerde artan kirlilik ve atık şehir sularının denize veriliyor olması

- Kontrolsüz avcılığın doğaya verebileceği potansiyel zarar olarak özetlenebilir.

Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Türleri Değer Zinciri Analizi

Fethiye'deki diğer spor turizmi türlerinin değer zinciri analizi, Şekil 43'teki gibi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 43: Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Türleri Değer Zinciri Analizi

Buna göre, Fethiye'deki diğer spor turizmi türleri dolaylı faaliyetleri incelenirse;

Fethiye SporFest Etkinliği önemli bir destinasyon yönetim faaliyeti olarak Fethiye'deki spor turizmine olumlu etkide bulunmaktadır. Bunun yanı sıra,

Olimpik yüzme havuzu eksikliği Fethiye'deki yüzme sporunun gelişmesine engel olan bir altyapı sorunudur. Ayrıca yerel işletmelerde eğitim ve bilinç eksikliği de spor turizmi türlerinin gelişmesi için engel teşkil etmektedir.

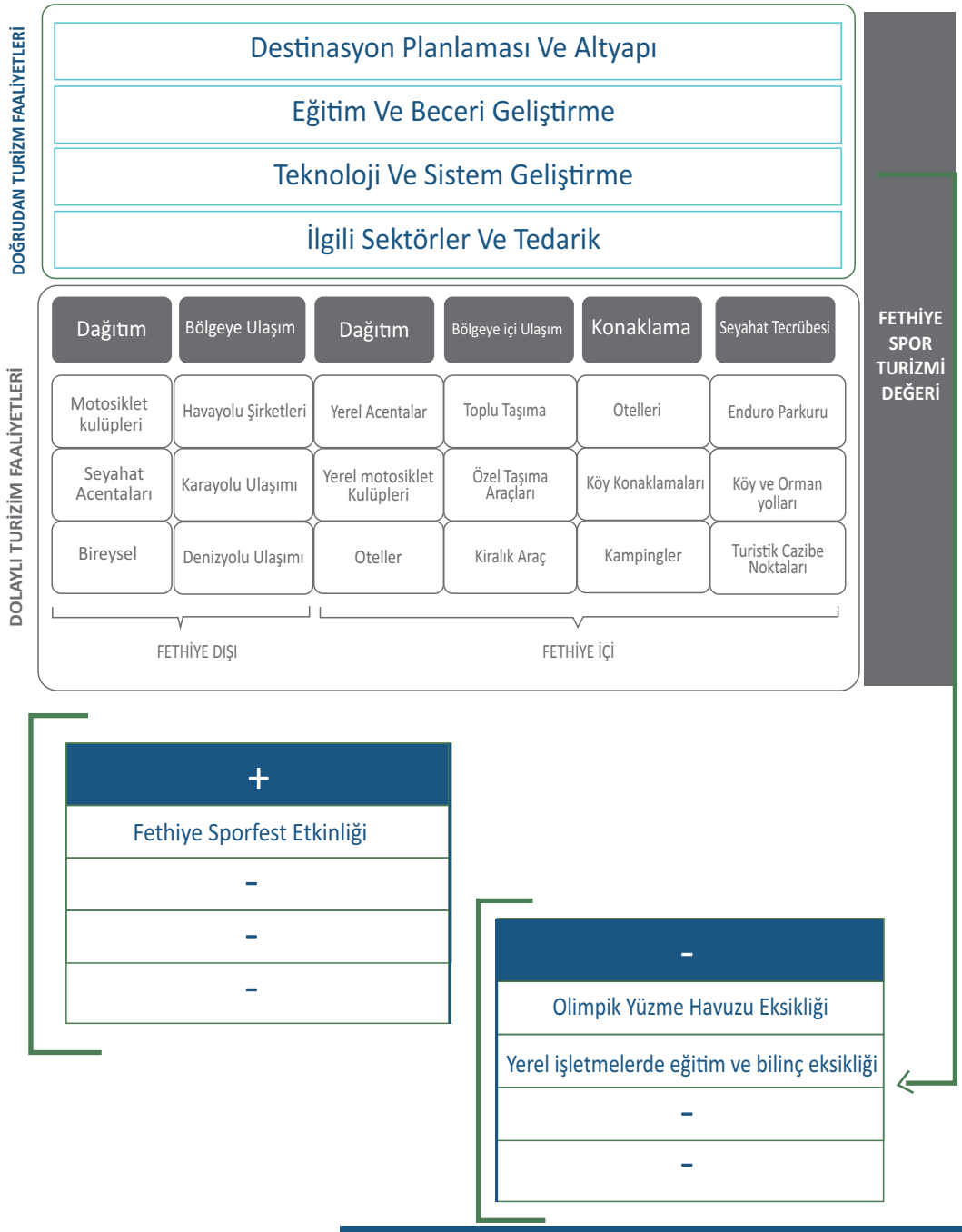

Şekil 44: Fethiye Diğer Spor Turizmi Türleri Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Doğrudan faaliyetler incelendiğinde ise Fethiye diğer spor turizmi türleri değer zinciri analizinin ortaya koyduğu tablo Şekil 45'teki gibidir:

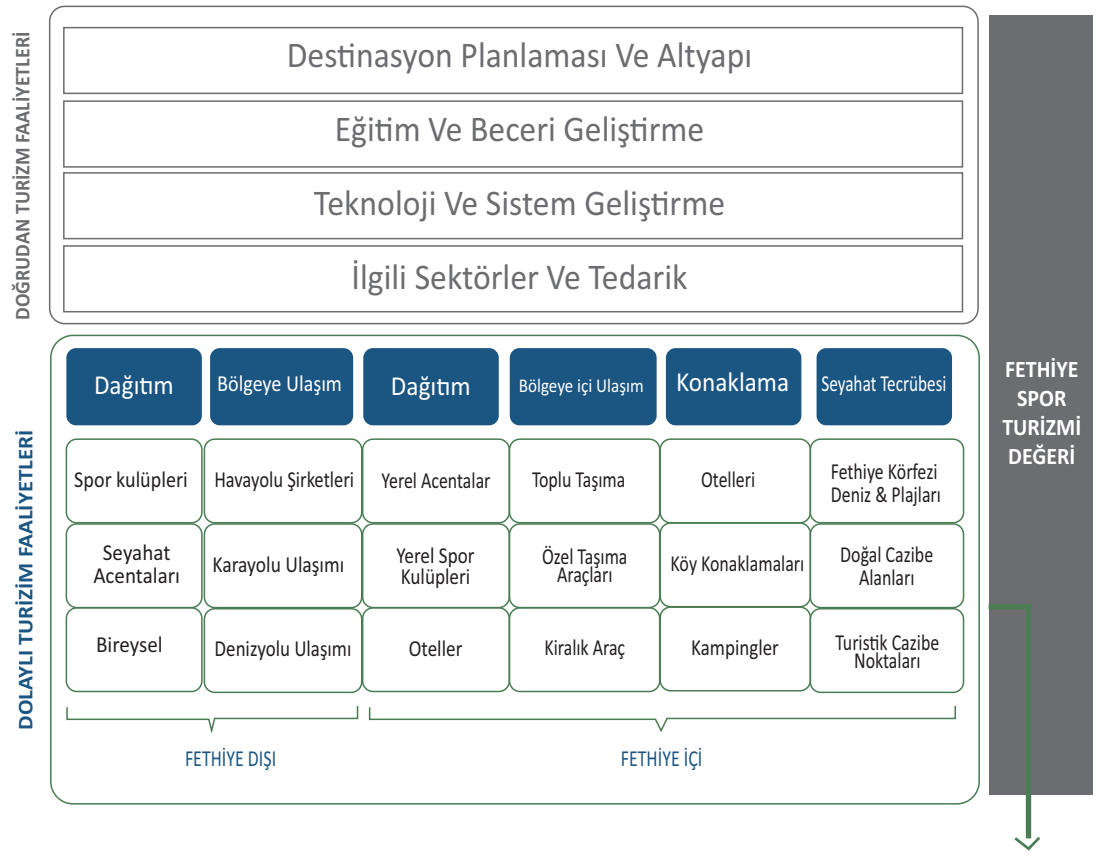

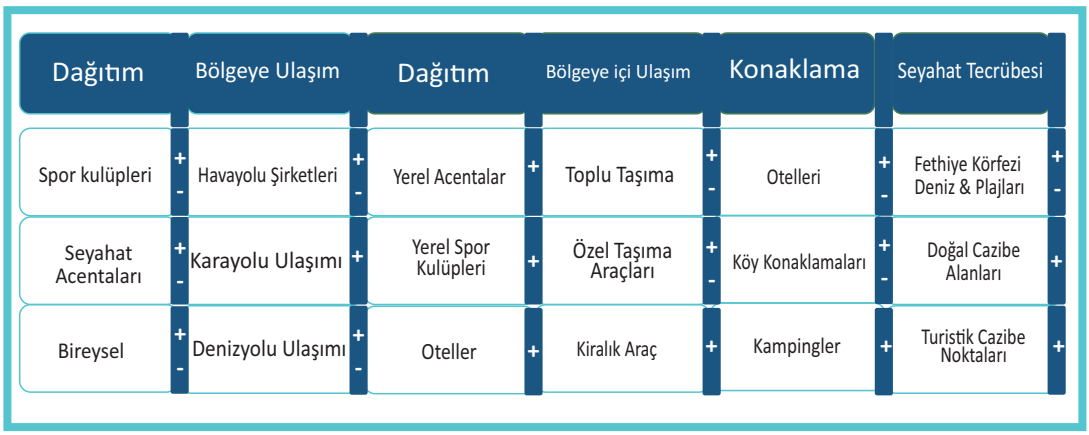

Şekil 45: Fethiye Diğer Spor Turizmi Türleri Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler

Buna göre; Destinasyon Dışı Dağıtım:

- Fethiye'ye yurt içi ve yurt dışından gelen profesyonel ve amatör sporcuların Fethiye'ye yönlendirilmesi işinde aktif olan bir etken spor kulüpleridir. Özellikle ultra maratonlar, play voleybolu müsabakaları ve yüzme yarışları gibi etkinliklerde spor kulüpleri etkin durumdadır.

Ancak spor kulüplerinin Fethiye'deki yüzme, koşu, plaj voleybolu ve avcılık sporlarıyla ilgili farkındalık ve tercih kısımlarında eksiklikler olduğundan bahsedilebilir. Seyahat acentelerinde de yine hem olumlu hem olumsuzluk işaret eden bir tablo görülmektedir. Bazı spor türlerinde seyahat acenteleri daha fazla ürün düzenler durumdayken, genel olarak Fethiye spor turizmiyle ilgili çok fazla inisiyatif kullanıp ürün yapmamaktadır.

Bireysel düzeyde ise sportif etkinliklerde daha pozitif, ancak genel anlamda biraz daha negatif bir tablo gözlemlenmektedir. Fethiye'nin bireysel spor turistleri açısından kolay ulaşılır ve kolay turizm tesisi bulunur yapısına karşın spor turizmi türlerinin pek çoğunda bilinirlik düzeyi düşüktür.

Bölgeye Ulaşım:

Aynı diğer spor turizmi türlerinde olduğu gibi yüzme, koşu, plaj voleybolu ve avcılık turizmi açısından da Dalaman Havalimanı nedeniyle Fethiye ve Ölüdeniz'e havayolu ulaşımının tüm pazarlardan oldukça kolay yapıldığı söylenebilir.

Aynı şekilde karayolu ve deniz yolu ulaşımında da bir problem olmayıp, değer zincirinin bu bacağı olumlu bir görünümdedir.

Destinasyon İçi Dağıtım:

Yerel acentelerin Fethiye'ye yüzme, koşu, plaj voleybolu ve avcılık amaçlı gelen turistlerin bu sporlar yapabilmeleri için imkan sağlama konusunda oldukça yetkin olmaları olumludur. Ancak acenteler için bu spor türleri turizm açısından bir öncelik teşkil etmemekte ve bu konuda proaktif bir tanıtım veya operasyon süreci işletmemektedirler.

Benzer bir durum oteller için de söylenebilir. Oteller sporculara hizmet verme ve onları doğru yönlendirme konusunda yetkin olsa da ilgili spor turizmi türlerine herhangi bir odakları bulunmamaktadır. Yerel spor kulüpleri açısından ise daha olumlu bir görünüm olduğu söylenebilir.

Fethiye'deki yüzme, koşu, play voleybolu ve avcılık alanlarında aktif olan grup ve kulüpler bu sporu yapmak için gelecek kişileri doğru yönlendirme ve yardımcı olma konusunda etkin ve gönüllüdür.

Bölge İçi Ulaşım:

Bölge içi ulaşımda da tüm diğer spor turizmi türleri açısından Fethiye turizminde genel olarak olumlu bir tablo görülmektedir. Fethiye'deki pek çok noktaya Fethiye'den toplu taşıma, özel araçla veya araç kiralayarak ulaşmak mümkündür.

Konaklama:

Fethiye ilçe merkezi bir deniz kitle turizmi merkezi olduğu için bu noktada yeteri kadar fazla sayıda ve kalitede otel ve diğer konaklama tesisi olanakları bulunması olumlu bir durumdur. Ancak konaklama tesisleri deniz sezonu dışında kapalı olduğu için ve de bazı sporlar yılın her mevsimi gerçekleştirildiği için konaklamada bir olumsuzluk da olduğu söylenebilir.

Köy konaklamaları bu duruma iyi bir alternatiftir ancak köylülerin inisiyatifinde ve münferit olarak görülmektedir, bu alanda örgütlü bir turizm konaklama altyapısı olduğundan söz edilemez. Kamp alanları ise sporcular, özellikle de avcılar için açığı kapatmak üzere yine önemli bir Fethiye avantajıdır.

Seyahat Tecrübesi:

Yüzme için Fethiye Körfezi'nin deniz imkanı, plaj voleybolu için plajlardaki geniş ve müsait alanlarla Belcekız'daki tanımlı alan önemli artılardır.

Ancak gerek denizler, gerekse de plajlarda bazı olumsuzluklardan da bahsetmek mümkündür. Denizler hızlı kirlenmekte ve tıpkı diğer bazı spor turizm türlerinde olduğu gibi bu durum yüzmeye de olumsuz yansıma potansiyeline sahiptir. Plajlarda ise kitle turizmi yoğunluğunun yarattığı olumsuzluk dikkate değer.

Doğal cazibe alanları özellikle koşu ve avcılık sporları açısından oldukça olumludur. Fethiye ve çevresindeki orman ve köy yolları, patikalar ve el değmemiş doğa her iki spor açısından da olumlu bir durumdur.

Fethiye'nin genel olarak turistik cazibe noktaları açısından zengin olması spor

5 SONUÇ

Bölüm 3'teki keşif bulgularında detaylı şekilde anlatıldığı üzere de spor turizmi konusunda Fethiye genel olarak başarılı bir tablo çizmektedir. Ancak yamaç paraşütü gibi bazı spor türlerindeki yüksek başarıya rağmen, Fethiye'nin spor turizmi potansiyelinin tamamından faydalandığını, başarıyı her spor turizmi türüne yaydığını söylemek güçtür. 2022 itibarıyla Fethiye turizmi, turizm sezonunun yalnızca yaz aylarıyla sınırlı kalması, yükselen rekabet nedeniyle karlılığın azalması ve doğasını ve denizlerini kirletme riski taşıyan aşırı turizmin tehdidi gibi sorunlarla yüz yüzedir.

Bu çalışmanın pek çok yerinde dikkat çekildiği ve Bölüm 4'teki Fethiye Spor Turizmi Stratejisi'nde belirtildiği gibi bu sorunların çözümü için Fethiye'deki spor turizminin topluca gelişimi kritik önem taşımaktadır. Bu açıdan Fethiye spor turizmi stratejik analizlerinden çıkan sonuçları hem spor turizmi türlerinin özelinde, hem de genel olarak Fethiye'nin spor turizminden sağladığı faydaya yönelik ele almak gereklidir.

Bölüm 5.1'deki değerlendirmeler, hem Bölüm 4'teki stratejik analizlerin sonuçlarından yola çıkarak spor turizmi türlerine yönelik yöntem ve uygulama önerileri getirmekte, hem de bu spor turizmi türü analizlerindeki ortak bileşenleri tespit edip genel bir vizyon ortaya koyarak, tüm Fethiye spor turizmine yönelik uygulama önerileri içermektedir.

5.1. Fethiye Spor Turizmi Stratejik Analiz Sonuç Değerlendirmeleri

Bölüm 4.1-4.9'te Fethiye spor turizmi türleri özelinde gerçekleştirilen değer zinciri analizlerinin skorları toplamı, doğrudan ve dolaylı faaliyetlerine göre gösterildiğinde aşağıda Şekil 46'daki görünüm ortaya çıkmaktadır:

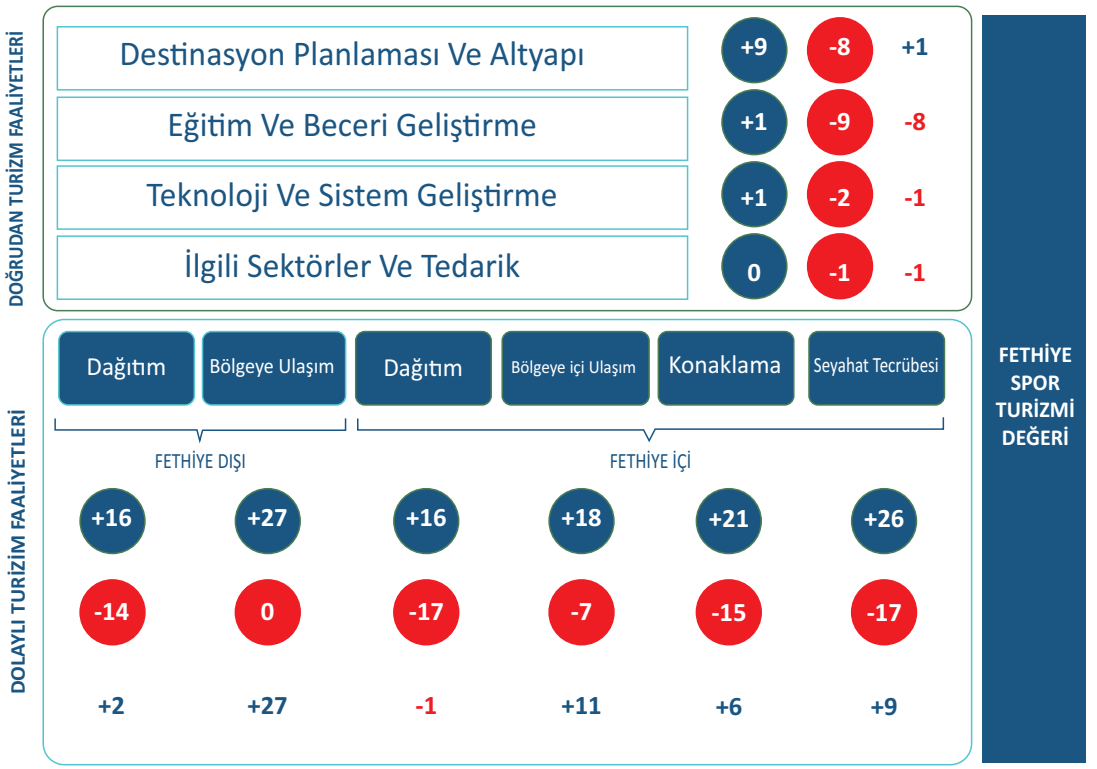

Şekil 46: Fethiye Spor Turizmi Değer Zinciri Analizi – Toplu Skorlar

Bu tablo da genel olarak yukarıda detaylı şekilde anlatılan geliştirme ihtiyaçları ve uygulama önerilerini kısa bir özet şeklinde göstermektedir.

Dolaylı Turizm faaliyetlerinden eğitim ve beceri geliştirmenin oldukça yüksek bir negatif skor (-8) çıkması, spor turizmi konusunda Fethiye halkı ve turizm işletmecilerinin eğitim alması, vizyon oluşturması ve yetkinlik geliştirmesi ihtiyaçlarını net bir şekilde göstermektedir

Yine Dolaylı Faaliyetler arasındaki destinasyon planlaması ve altyapının hem yüksek pozitif hem de yüksek negatif skorlanmış olması, Fethiye'nin destinasyon olarak spor turizmine çok yatkın özellikleri olduğunu, ancak bunlarda epey geliştirme gerektiğini işaret etmektedir.

Fethiye'nin en büyük avantajlarından biri dışarıdan ulaşımın kolay olmasıdır ve bu da doğrudan turizm faaliyetlerindeki +27 bölgeye ulaşım skoruyla görülmektedir.

Bölge İçi Dağıtım ise doğrudan turizm faaliyetleri arasındaki tek negatif skordur. Bu skor bölgedeki turizm işletmecileri olan acenteler, tur operatörleri, rehberler, oteller gibi kurumlarla sporcular, spor kulüpleri ve uzmanlar arasında bir kopukluğa ve işbirliği ihtiyacına işarettir.

Konaklamada hem bolca otel olmasının avantajıyla pozitif skor çok yüksek (+21) çıkmış, hem de sezon dışı konaklama imkanlarının kısıtlı olması ve otellerin spor turizmine ilgisinin yüksek olmaması nedeniyle bu noktada yüksek negatif skor da (-15) oluşmuştur. Sezon dışı konaklama sorununun çözülmesi gerektiği ve otel işletmecilerinde spor turizmi vizyonu ve bilincinin arttırılması ihtiyacı net şekilde görülmektedir.

Seyahat Tecrübesi alanındaki hem yüksek pozitif (+26) hem de yüksek negatif (-17) skorlar ise her bir spor turizmi türüne özel bazı eylemlerin gerekliliğini ortaya koyarken, deniz ve çevre kirliliği ile turizm vizyon ve bilinç eksikliği gibi tüm spor türleri genelinde bazı gelişme alanlarını da işaret etmektedir.Son olarak Bölge Dışı Dağıtım tarafı ise Fethiye'nin yerleşmiş bir turizm destinasyonu olması nedeniyle yüksek bir pozitif skor çıkarırken, pek çok spor turizmi türünde bilinirliğinin düşük olması ve Fethiye'ye yönelik spor turizmi ürünlerinin oluşmamış olmasından dolayı aynı zamanda yüksek bir negatif skora da sahiptir. Bu ise Fethiye spor turizminin hedef pazarlarda daha iyi tanıtılması ve Fethiye spor turizmi ürünlerinin oluşturulması ihtiyacına işarettir.

Yukarıdaki değerlendirmeler, Fethiye spor turizminin genel tablosunu ortaya koymaktadır. Ancak Bölüm 4.1-4.9 arasındaki stratejik analizler aynı zamanda her bir spor turizmi türünün kendisine yönelik bazı önemli tespitlerin yapılmasına da olanak

sağlamaktadır. Spor turizmi türlerinin özelinde yapılacak değerlendirmeler ise yukarıdaki genel Fethiye spor turizmi değerlendirme ve ihtiyaç tespitinin yanı sıra her bir spor turizmi türü için de yapılması gerekenleri ortaya koyması açısından önemlidir.

Bundan dolayı Bölüm 4.1-4.9 arasındaki stratejik analiz, özellikle de değer zinciri analizi sonuçlarına bir de spor turizmi türü özelinde bakıldığında ve değer zinciri analizindeki dolaylı turizm faaliyetleri olan;

- Destinasyon Planlaması Ve Altyapı
- Eğitim Ve Beceri Geliştirme
- Teknoloji Ve Sistem Geliştirme
- İlgili Sektörler Ve Tedarik

Fethiye'deki spor turizm türleri için değerlendiğinde aşağıdaki Tablo 47'deki gibi skorlara ulaşılmaktadır:

	yamaç paraşütü	Dalış	Sörf	Doğa Yürüyüşü	Yelken	Bisiklet	Kürek	Motor Sporları	Diğer sporlar	TOPLAM
Destinasyon Planlaması Ve Altyapı	1+ 1-	1+ 2-	1+ 1-	1+	1+ 1-	1+ 1-	1+ 1-	1+	1+ 1-	9+ 8-
Eğitim Ve Beceri Geliştirme	1+ 1-	1-	1-	1-	1-	1-	1-	1-	1-	1+ 9-
Teknoloji Ve Sistem Geliştirme	1+			1-				1-		1+ 2-
İlgili Sektörler Ve Tedarik						1-				1-

Şekil 47: Fethiye Spor Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Turizm Faaliyeti Skorları

Toplam skorlara bakarak turizm türlerinin teker teker analizleri sonucunda dolaylı turizm faaliyetlerinin değerlendirmesi aşağıdaki gibi yapılabilir:

Destinasyon planlaması ve altyapı tarafında Fethiye spor turizminin hem olumlu hem de olumsuz bir görünümü vardır.

Hemen her spor turizmi türünde Fethiye'nin bir destinasyon olarak az ya da çok hazırlığı bulunduğu için en yüksek pozitif skor (+9) bu alanda çıkmıştır. Bu durum da Fethiye'nin yüksek spor turizmi potansiyelinin işaretlerinden biridir. Ancak bunun yanında negatif skor da -8 olarak en yükseklerden biridir. Buradan çıkan sonuç ise Fethiye'nin bir spor destinasyonu olarak planlamasında halen bazı eksikler ve tamamlanmamış yönler olduğudur.

Fethiye'yi daha güçlü bir spor destinasyonu haline getirmek için bir spor turizmi vizyonu oluşturulması gerektiği ve bu vizyonu temel alan mesleki ve sektörel eğitimlerin Fethiye genelinde verilmesi gerektiği görülmektedir.

Fethiye'nin spor turizminden katma değer sağlaması için dolaylı faaliyetler açısından bu konu kritik öneme sahiptir.Teknoloji ve sistem geliştirmede ise özellikle doğa yürüyüşü ve motor sporlarına yönelik bazı ihtiyaçlar öne çıkmaktadır.

Likya Yolu veya diğer yollardaki yürüyüşçü ve diğer sporcularla, Fethiye genelindeki doğal alanlara motorlu araçlarla giden kişilerin hali hazırda kaydı tutulmamakta ve bu kişiler sağlıklı şekilde takip edilmemektedir.

Bu kişilerin belirli bir sertifikasyona sahip olup olmadığı da bilinmediği için ortaya çıkabilecek tehlikeli durumlara karşı şu anda Fethiye'nin hazırlıklı olduğu söylenemez.

Bu durum ise hem güvenlik zafiyetleri yaratmakta, hem de sporcuların tecrübesinin optimal düzeyin altında kalmasına neden olmaktadır.

Fethiye'de sporcuların kayıt altına alınabilecekleri, takip edilebilecekleri ve sportif faaliyet gerçekleştirecekleri noktalarla ilgili doğru ve güvenlik usullerince bilgilendirilebilecekleri teknolojik ve sistematik altyapı, bir ihtiyaç olarak göze çarpmaktadır.

İlgili sektörler ve tedarik alanında ise bisiklet sporuna özel bir ihtiyaç diğerleri arasında daha ön plandadır.

Bu da bisiklet sporunun gerçekleştirileceği alanlara bisikletlerin taşınmasında yaşanan güçlükle ilgilidir.

Toplu taşıma veya özel taşıma araçlarında bisiklet taşımak için gerekli düzeneklerin bulunmasını sağlamak gibi basit ancak kritik bir müdahaleyle Fethiye için bu spordan edinilen faydayı üst düzeye çekmek mümkündür.

Bölüm 4'teki değer zinciri analizlerinin doğrudan turizm faaliyetleri açısından sonuçları ise aşağıdaki tablodaki gibidir:

Dağıtım		Bölgeye Ulaşım		Dağıtım		Bölge İçi Ulaşım		Konaklama		Seyahat Tecrübesi	
Kürek Kulüpleri (Kürek)	1-	Havayolu Ulaşımı	9+	Yerel Acentalar (Dalış, Sörf, Yelken, Bisiklet, Motor Sporları, Diğer)	5+ 7-	Dalış Tekneleri (Dalış)	1+ 1-	Fethiye Otelleri (Tüm Sporlar)	9+ 9-	Likya Yolu (Bisiklet)	1+ 2-
Acentalar (Dalış, Sörf, Yelken, Bisiklet, Diğer)	4+ 5-	Karayolu Ulaşımı	9+	Yerel Tur Operatörleri (Dalış, Sörf, Yelken)	1+ 4-	Babadağ Teleferik (Yamaç Paraşütü)	1+ 1-	Köy Konaklamaları (Doğa Yürüyüşü, Bisiklet, Diğer)	4+ 4-	Fethiye Körfezi (Kürek, Yelken, Diğer)	3+ 3-
Tur Operatörleri (Dalış, Sörf, Yelken)	1+ 3-	Denizyolu Ulaşımı	9+	Oteller (Sörf, Doğa Yüryüşü, Yelken, Bisiklet, Diğer)	4+ 6-	Özel Taşıma Araçları (Yamaç Paraşütü, Bisiklet)	8+ 2-	Çalış Plajı Otelleri (Sörf, Yelken)	2+ 2-	Bisiklet Parkurları	1+ 1-
Bireysel (Dalış, Yelken, Diğer)	7+ 1-			Yerel Bisiklet Klüpleri	1+	Toplu Taşıma (Bisiklet)	6+ 1-	Kampingler	4+	Turistik Tesisler (Yamaç Paraşütü, Dalış, Sörf, Yelken, Kürek)	6+ 6-
Bisiklet Kulüpleri	1+			Yerel Kürek Klüpleri	1+	Kiralık Araçlar (Bisiklet,Motor Sporları)	2+ 2-	Ölüdeniz Otelleri	2+	Çalış Plajı (Sörf)	1+ 1-
Yamaç Paraşütü Kulüpleri	1+			Belediye ve İlçe Spor Md	1+					Dalış Noktaları	1+ 1-
Motosiklet Kulüpleri	1+			Yamaç Paraşütü Okulları	1+					Babadağ	1+ 1-
Spor Kulüpleri	1+ 1-			Yamaç Motosiklet Kulüpleri	1+					Doğal Cazibe Noktaları	2+
				Yerel Spor Kulüpleri	1+					Turistik Cazibe Noktaları	6+
										Sörf Okulları	1+
										Dalış Tekneleri	1+ 1-
										Enduro Parkurları	1+ 1-
										Köy ve Orman Yolları	1+
TOPLAM	16+ 14-	TOPLAM	27+	TOPLAM	16+ 17-	TOPLAM	18+ 7-	TOPLAM	21+ 15-		26+ 17-

Şekil 48: Fethiye Spor Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Turizm Faaliyeti Skorları

Buradaki toplam skorlara süreç bazında bakarak da aşağıdaki sonuçlara varmak mümkündür:

Fethiye'nin genel anlamda spor turizmi türlerindeki durumu olumludur. Toplam skorlara bakıldığında değer zincirinin yalnızca bir bacağında (Bölge İçi Dağıtım) negatif skor görünmekte, onun dışında toplam skorlar pozitif durmaktadır. Ancak toplam skorlar pozitif olsa da turizm süreçlerinin bir tanesi hariç (Bölgeye Ulaşım) tüm bacaklarında pozitif skorların yanında dikkate alınması gerekecek kadar yüksek negatif skorlar da bulunmaktadır. Dolayısıyla bu süreçleri tamamen olumlu değerlendirmemek, her birinin pozitiflerine olduğu kadar negatiflerine de eğilmek gereklidir.

Öncelikle Fethiye'ye destinasyon dışından dağıtım tarafında hem olumlu, hem de olumsuz bir tablo bariz şekilde görülmektedir. Genel olarak spor turizmi türlerinin çoğunda Fethiye'nin tercih edilmesini sağlayan belli başlı itici güçler varsa da bunların önemli kısmı ya da bireysel sporcular (+7 ile en yüksek skor) veya ilgili spor kulüp ve dernekleridir.

Turizmin tipik oyuncuları olan seyahat acenteleri ve tur operatörleri tarafında skorlar genelde negatif görünmektedir. Bunun da en önemli nedeni Fethiye'nin ağırlıklı olarak deniz odaklı kitle turizmi destinasyonu olarak bilinip bu şekilde algılanıyor olmasıdır.

Dolayısıyla mevcut turizm düzeni içerisinde ulusal ve uluslararası ölçekte acente ve tur operatörleri Fethiye'ye hep deniz turizmi ürünleri hazırlamakta, bunların içerisine nadiren spor turizmi ürünü eklenmektedir. Bu durumu düzeltmek için spor turizmine odaklı acentelerle işbirliği yapılarak Fethiye'ye yönelik spor turizmi ürünlerinin oluşturulması önemli bir geliştirme olacaktır.

Fethiye dışından Fethiye'ye ulaşım, yukarıda da belirtildiği gibi en sorunsuz ve en olumlu görünen kısımdır. Özellikle Fethiye'nin Dalaman Havalimanı'na yakın bir konumda olması ve bu havalimanının yurtiçi ve yurtdışı uçuşlar açısından oldukça yoğun kapasiteyle çalışması, bunun yanı sıra Fethiye'nin karayolu bağlantılarının da iyi olması bu olumlu görünümde etkendir.

Fethiye spor turizmi değer zinciri analizindeki en düşük skoru çıkaran destinasyon içi dağıtım tarafıdır. Bunun önemli nedenleri ise Fethiye'deki turizm acenteleri, tur operatörleri ve konaklama tesisleri ile spor turizmi gerçekleştiren kurum ve kişiler arasındaki operasyonel kopukluk ve mevcut durumda turizm işletmelerinin ağırlıklı olarak deniz odaklı kitle turizmi üzerine odaklanmış olmalarıdır.

Hemen her spor turizmi türünde değişen oranlarda aksaklıklar yaşanıyor olsa da, genel anlamda yamaç paraşütü ve dalış gibi hali hazırda ekonomik getirisi görece yüksek olan türlerde de, ekonomik getirisi az olan veya hiç olmayan türlerde de genel olarak seyahat acenteleri ve tur operatörleriyle bu sporları gerçekleştiren birey ve kurumlar arasında bazı aksaklıklar olduğu gözlemlenmektedir.

Fethiye'de spor dünyası ile turizm dünyasının birbirine bağlandığı, Fethiye spor turizmi açısından en önemli kırılma noktası olduğu için bu bacak özel olarak önemlidir. Fethiye'deki turizm örgütlenmesinin spor turizmi vizyonuna yönelik yenilenmesi ve Fethiye'nin bu konuda yeni bir bakış açısı kazanması, ancak değer zincirinin bu kısmındaki başarıyla birlikte olabilir. Bundan dolayı eğitim ve bilinç geliştirme faaliyetleri ile Fethiye genelinde spor turizmine bir sahiplenme yaratılmalı, turistik işletme sahipleri ise spor turizmi kanalıyla daha yüksek katma değerli turizm pratiğine kavuşabilecekleri konusunda bilinçlendirilmelidirler.

Bunun yanı sıra spor alanındaki bireyler ve kurumlar da turizm faaliyetlerine adapte edilmeli ve hazırlanmalı, gerekli eğitim ve beceri geliştirme çalışmaları yapılarak, ihtiyaç duyulan sertifikaları almaları sağlanmalıdır.

Bölge içi ulaşım da genel olarak Fethiye'nin güçlü olduğu ve fazla sorun yaşamadığı bir alandır. Zincirin bu halkasında tespit edilen negatiflikler genelde belli spor türlerine özel durumlardır. Örneğin dalış sporu için dalış teknelerinin yalnızca belli bir tür dalış ürününe göre düzenlenmekte olması, dalış noktalarına ulaşımın uzun sürmesi gibi olumsuzluklar düşünülebilmektedir.

Babadağ Teleferik'le ilgili Bölüm 3'te belirtilen bazı uygulama ve kullanım güçlükleri de yine bölge içi ulaşıma yansıyan olumsuzluklardandır.

Bisiklet sporunu gerçekleştirirken sporcuların bisikletlerini bir noktadan diğerine araçla taşıma konusunda yaşadıkları güçlük ise başlı başına adres edilmesi gereken ve rahatlıkla çözülebilecek bir konudur.

Konaklama ise Fethiye'nin hem çok yüksek pozitif skor aldığı, hem de oldukça yüksek negatif skor aldığı bir zincir halkasıdır. Bölüm 4'te belirtildiği gibi Fethiye'nin spor turizm stratejisinin ortaya çıkış noktalarından birisi turizm sezonunu uzatıp tüm yıla yaymak iken, Fethiye'deki otellerin önemli bir kısmının deniz sezonu dışında kapalı olması, sezon dışı faaliyetlerin gelişememesine neden olup bir kısır döngü yaratmaktadır.

Fethiye turizmi açısından kilit role sahip bu sorunun çözümü için yaz sezonu dışında açık tesislerin bulunmasına yönelik bazı çalışmaların yapılması, otel işletmecileriyle Fethiye spor turizmi paydaşları işbirliğiyle çözüm üretilmelidir.

Burada turizm sektörüne bir destekle bazı değişimlerin başlatılması mümkün olabilir. [ÖNERİ: sezon boyunca açılması için belli sayıda otele teşvik verilebilir]

Konaklamayla ilgili bir diğer gelişme noktası da kır ve köy konaklamaları konusunda olabilir. Fethiye'nin köy kültürü ve kırsal yapısı özellikle spor turistleri için son derece caziptir. Hali hazırda köylerde konaklama alternatifi mevcutsa da bu tesislerin çoğu iptidai, kontrol dışı ve istenen düzeyden çok uzaktır. Köy evlerinin konaklama imkanlarının iyileştirilmesi ve bazılarının turistik işletmeye çevrilmesi veya doğayla iç içe konaklama tesisleri (örneğin tiny house ve glamping tesisleri) oluşturulması da bu yönde önemli bir geliştirme olacaktır.

Son olarak otellerin spor turizmi konusunda bilinçli ve aktif olması da kritik bir rol oynamaktadır. Bölüm 3'de belirtildiği gibi spor turizminin yanı sıra turizm sporu da oldukça önemlidir ve otelde konaklayan kişilerin Fethiye'deki spor imkanlarıyla ilgili bilgilendirilip bu ürünleri sağlayan profesyonel ve yetkili kişi ve kurumlarla buluşturulması önemlidir

Son olarak seyahat tecrübesi adımında da yine hem olumlu hem de olumsuz bir tablo görünmektedir. Buradaki olumlu kısımlardan faydalanmak veya olumsuzlukları gidermek çoğunlukla spor turizmi türlerinin her birinin özelindeki konulardır.

Örneğin Likya Yolu'nda yapılması gereken tadilat, işaretleme çalışmaları ve zemin düzeltme daha ziyade doğa yürüyüşü ve eğer gerekli düzenlemeler yapılırsa da bisiklet turizmini etkileyecek geliştirmelerdir.

Ancak buna istisna bir durumlar da vardır ki bunlardan 2 tanesi oldukça önemli ve Fethiye'nin spor turizmi başarısı açısından kritiktir:

1. Deniz kirliliği;

Hali hazırda tekne turizminin çok yoğun düzeyde seyrediyor olması ve Fethiye'nin atık su altyapısının mevcut ihtiyacın altında kapasiteyle çalışıyor olması, denizin teknelerden ve şehirden gelen atık sularla kirlenmeye başlamasına neden olmaktadır. Sörf, yelken, kürek, dalış, yüzme gibi Fethiye'nin spor dallarının pek çoğu bu durumdan olumsuz etkilenmektedir.

2. Motivasyon;

Turistik işletmelerde ve halktaki spor turizmi bilinci ve bu yöndeki kararlılık Fethiye'de henüz olması gereken noktada değildir. Fethiye halkı ve turizmcileri sahiplenmediği takdirde bir spor turizmi başarısı elde etmek mümkün değildir. Ancak bu kişi ve kurumların eğitilmesi ve yerel yönetimler eliyle spor turizmi uygulamalarının doğru şekilde yapıldığının gözetim altında tutulması şarttır.

5.2. Fethiye Spor Turizmi Uygulama Önerileri

Bölüm 4'teki Fethiye spor turizmi türleri stratejik analizi sonuçları Bölüm 5.1'de hem genel anlamda Fethiye spor turizminin bütünü için, hem de Fethiye'deki her bir spor turizmi türü özelinde incelenerek bazı önemli çıkarımlarda bulunulmuştur.

Bu sonuçlardan yola çıkarak Bölüm 4'ün başında formüle edilen ve Fethiye'nin daha uzun turizm sezonu, daha yüksek turizm karlılığı ve doğasının korunması amaçlarına ulaşmasını sağlayacak Fethiye spor turizmi stratejisine yönelik bazı uygulamalar yapılması gerekliliği tespit edilmiştir.

Fethiye spor turizmi uygulama önerileri doğrudan turizm faaliyetlerini geliştirmeye yönelik uygulamalar ve dolaylı turizm faaliyetlerini geliştirmeye yönelik uygulamalar olarak iki grup halinde aşağıda listelenmiştir:

Doğrudan Turizm Faaliyetlerini Geliştirmeye Yönelik Uygulamalar:

1. Yamaç Paraşütü Bilgi Merkezi
2. Likya Yolu Ziyaretçi Merkezi
3. Fethiye Körfezi Tekne Trafiği Düzenlemesi
4. Çalış Plajı Su Sporları Bölgesi
5. Toplu Taşıma Araçlarında Bisiklet Taşıma Düzeneği

Dolaylı Turizm Faaliyetlerini Geliştirmeye Yönelik Uygulamalar:

A. Dört Mevsim Otel İşletme Desteği
B. Fethiye Spor Turizmi Bilgi Merkezi
C. Fethiye Spor Turizmi Seminerleri
D. Fethiye Spor Turizmi İşbirliği Çalıştayı
E. Fethiye Spor Turizmi Portalı
F. Fethiye Spor Turizmi Mobil Uygulaması

Bu faaliyetlerin birbirleriyle ilişkileri ise Fethiye spor turizmi değer zinciri analizi üzerinde Şekil 50'deki gibi gösterilebilir.

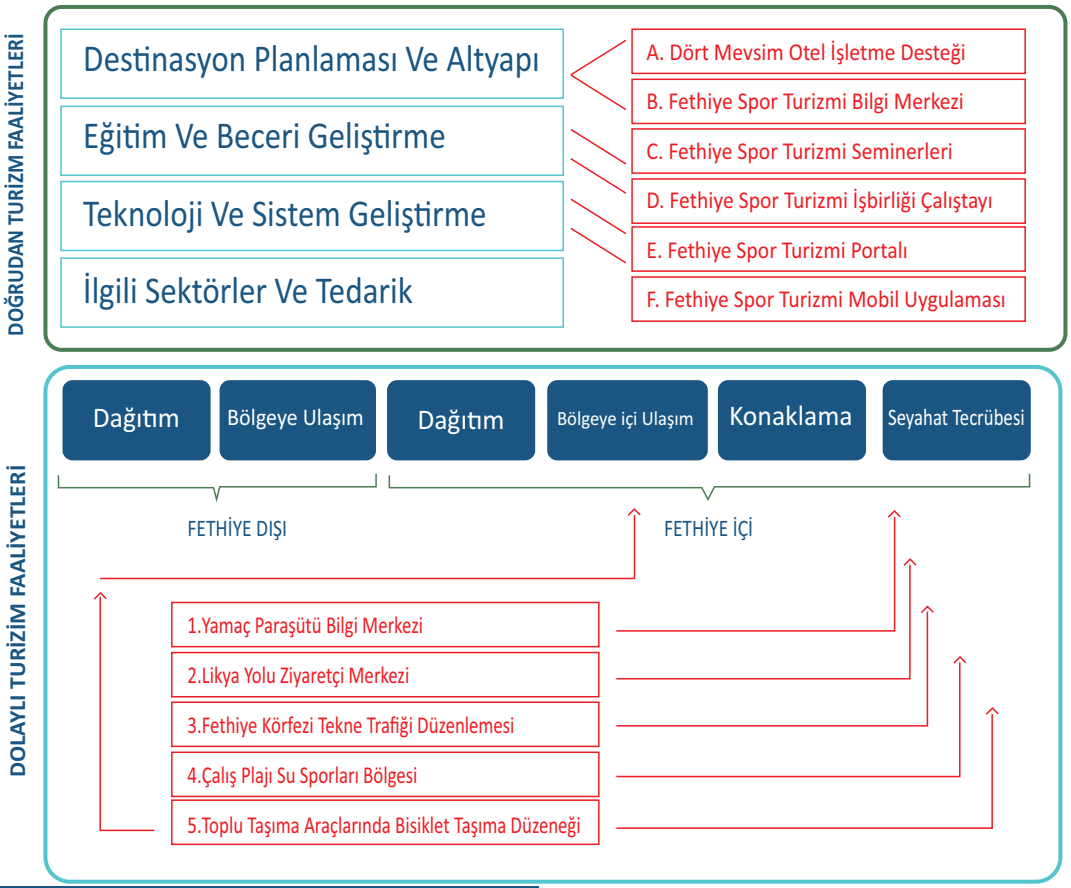

Şekil 49: Fethiye Spor Turizmini Geliştirmeye Yönelik Uygulamalar

5.2.1. Doğrudan Turizm Faaliyetlerini Geliştirmeye Yönelik Uygulamalar

Spor turizmi türlerinin Fethiye'ye daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için ilgili spor turizmi türlerindeki turizm süreçlerini doğrudan etkileyen faaliyetlerde belirlenen geliştirme ve uygulama fikirleridir.

1. Yamaç Paraşütü Bilgi Merkezi

Fethiye'ye en büyük turizm katma değeri sağlayan spor turizmi türü günümüzde kuşkusuz ki Babadağ'da gerçekleştirilen yamaç paraşütüdür. Yamaç paraşütünden sağlanacak turizm katma değerini en yüksek düzeye çekmek için kaçınılmaz ihtiyaçlardan biri sporcuların ve bu sporu deneyimlemek üzere gelmiş turistlerin güvenliğini sağlamaktır.

Hali hazırda Babadağ Teleferik ve teleferikle ulaşılan atlayış pistleri oldukça iyi düzenlenmiş altyapı yatırımlarıdır. Ancak bu noktalarda yamaç paraşütüyle tandem atlamayı planlayan turistlere olduğu kadar pistlerden herhangi birinden çıkış yapacak pilotlara çeşitli düzeylerde bilgi veren bir merkezin kurulmasında birden fazla fayda olacaktır.

Turistler açısından deneyimleyecekleri sportif deneyim ve bölgeyle ilgili önceden bilgi edinmek oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra böyle bir bilgi merkezi aynı zamanda yamaç paraşütü turizmini de arttıracak, tandem atlamak isteyecek kişilerin sayısını yukarı çekecek ve doğal tanıtım yapacak bir araç olacaktır.

Sporcular için ise böyle bir merkez güvenlik brifingi fırsatı olup, bölgeyi atlayış yapmadan önce tanımalarını sağlayacak ve bu spordaki güvenlik düzeyini arttıracak bir uygulamadır. Bu uygulamanın hayata geçirilmesi için mutlaka uzman görüşleri alınmalı ve bilgi merkezindeki altyapı, hizmetler ve sunulacak bilgi, alanında uzman kişi ve kurumlar tarafından tasarlayarak hayata geçirilmelidir.

2. Likya Yolu Ziyaretçi Merkezi

Türkiye'nin yurt dışında en çok tanınan doğa sporu cazibe noktalarından biri olan Likya Yolu'nun Batı ucu Fethiye'de olmasına karşın, Fethiye'den Likya Yolu'nu yürümek üzere yola çıkan yürüyüşçülerin herhangi bir şekilde kaydı tutulmamaktadır. Bu durum başlı başına güvenlik açığı olup, aynı zamanda bilgi edinme ve turizm sürecinin yönetimi açısından da bir açığı göstermektedir.

Fethiye Ovacık'tan başlayan Batı ucunda kurulacak bir Likya Yolu Ziyaretçi Merkezi, hem tüm doğa yürüyüşçülerine çıkacakları yol ve kendilerini bekleyen macerayla ilgili bilgi vermeye, hem de yürüyüşçülerin kayıtlarını tutmaya ve bunları turizm istatistiklerinde ve güvenlik amaçlı değerlendirmeye yarayacaktır. Böyle bir merkez aynı zaman Likya Yolu'ndaki doğanın ve tarihi eserlerin korunması için gerekli bilincin oluşturulmasını da sağlayacaktır. Doğa yürüyüşçülerine verilecek eğitimler, hem bu kişilerin doğaya zarar verecek eylemlerde bulunmasının önüne geçmeye, hem de tarihsel alanlara istemeden de olsa verilecek zararları da engelleyecektir.

3. Fethiye Körfezi Tekne Trafiği Düzenlemesi

Fethiye'de gerçekleştirilen su sporlarının ortak problemi Fethiye iç limandaki turistik teknelerin yarattığı trafiğin sporculara rahatsızlık vermesi ve güvenlik problemlerine neden olmasıdır.

Körfezde yetkili kurumlar tarafından koyularak uygulanması denetim altına alınacak seyir kuralları, hem turistik teknelerin, hem de sporcuların güvenliğini sağlamak için olumlu bir hamle olacaktır.

Bu uygulama mutlaka ilgili ve yetkili birimler tarafından tasarlanarak hayata geçirilmeli, uygulaması ise yetkili birimlerce düzenli olarak yapılmalıdır.

Ayrıca bu uygulamayla ilgili gerekli eğitim ve duyurular da gerek turistik tekne işletmeci ve kaptanlarına, gerek amatör denizcilere, gerekse de su sporlarıyla uğraşan işletmeci, eğitmen ve turistlere mutlaka yapılmalıdır.

4. Çalış Plajı Su Sporları Bölgesi

Sörf ve tekne sporlarının ortak sorunu ise Fethiye Çalış Plajı'nda kendilerine ayrılan alanları rahat bir şekilde kullanamıyor olmaları, yerel halktan ve çeşitli çevrelerde tepki görmeleri nedeniyle faaliyetlerini durdurmak zorunda kalmalarıdır.

Eğer Fethiye'nin su sporları turizminden, özellikle de sörf ve yelken gibi yüksek katma değerli spor turizmi türlerinde yüksek fayda sağlaması isteniyorsa, bu sporların sağlıklı ve konforlu şekilde yapılması için gerekli alanların tüm resmi işlemleri tamamlanarak tahsis edilmesi gereklidir.

Bu konuda gerekli mevzuatın oluşturulması ve izinlerin çıkarılması ilgili ve yetkili kurumlar tarafından gerçekleştirilmelidir.

Tahsis edilen alanların doğru şekilde kullanıldığı da yine resmi kurumlar ve yetkililer tarafından denetlenmeli, bu sporu gerçekleştiren işletmecilerin ve turistlerin güvenlik ve konforu da garanti altına alınmalıdır.

Çalış Plajı Su Sporları Bölgesi'nin özel olarak tanımlanması ve uygulamanın hayata geçirilmesinin yanı sıra çevredeki halkın ve işletmecilerin bu sporun Fethiye'ye olan faydalarından doğru şekilde bilgilendirilmeleri ve bu konuda bilinçlendirilmeleri de bu uygulamanın başarılı olması için şarttır.

5. Toplu Taşıma Araçlarında Bisiklet Taşıma Düzeneği

Bisiklet sporuna özel bir uygulama ihtiyacı ise bisikletlerin Fethiye içinde ve Fethiye merkezle Fethiye çevresindeki parkurlar arasında taşınması konusunda görülmektedir.

Hali hazırda toplu taşıma araçlarında bisikletleri doğru şekilde taşıyabilecek aparat veya portbagaj gibi düzenekler bulunmamaktadır. Bu durum da bisikletçilerin zaman zaman sürüş yapamadıkları durumlarla karşılaştıklarında, örneğin zorlu bir parkurda artık sürüş yapamaz duruma gelecek şekilde yorulduklarında veya sakatlandıklarında ya da bir güvenlik sorunuyla karşılaştıklarında yer değiştirmelerini oldukça zor bir hale getirmektedir. Aynı zamanda profesyonel bisikletçilerin Fethiye ve çevresindeki mevcut parkurlar arasında istedikleri gibi antrenman tasarlaması konusundaki özgürlükleri de bu taşıma kısıtlaması nedeniyle istenen düzeyde değildir.

Fethiye Belediyesi tarafından işletilen otobüs ve minibüslerin en azından bir kısmında, özellikle de Fethiye bisiklet parkurlarına çalışan hatlarında bisiklet taşıma aparatlarının bulundurulması oldukça kolayca hayata geçirilebilecek ve etkin sonuç alınacak bir uygulama olacaktır.

5.2.2. Dolaylı Turizm Faaliyetlerini Geliştirmeye Yönelik Uygulamalar

Spor turizmi türlerinin hemen hemen hepsi dolaylı turizm faaliyetlerinden az ya da çok etkilenmektedir. Fethiye'deki spor turizmi türlerini geliştirmek için önerilen bazı uygulamalar spor turizmi süreçlerine dolaylı etkide bulunacak, ancak pek çoğu da oldukça yüksek etki sahibi olması beklenecek hamlelerdir.

A. Dört Mevsim Otel İşletme Desteği

Fethiye spor turizmi stratejisinin en önemli itici güçlerinden bir tanesi turizmin 12 aya yayılması ve turizm açısından yoğun geçen yaz ayları dışındaki dönemde de turizmde canlılığın sağlanmasıdır. Ancak bunun gerçekleşmesi için potansiyel taşıyan doğa yürüyüşü, bisiklet, koşu gibi sporların ortak sorunu ise deniz sezonu dışındaki dönemlerde Fethiye'de konaklama imkanı bulmanın zor olmasıdır.

Bunun en önemli nedeni turistik konaklama işletmecilerinin deniz sezonu haricinde çok düşük seyreden turizm için yatırım yapmak istememeleri, işletme maliyetlerinin karşılanmasının güç olacağı düşük turizm hacmi yaratan aylarda otellerini kapatmayı daha karlı görmeleridir. Ancak bu durum da bir kısır döngü yaratmaktadır çünkü oteller sezon dışı turizm olmadığı için kapatırken, sezon dışı gerçekleştirilen sportif turizm aktiviteleri ise bu dönemlerde konaklama imkanı bulunamadığı için zorluk yaşamaktadır.

Bunun en önemli nedeni turistik konaklama işletmecilerinin deniz sezonu haricinde çok düşük seyreden turizm için yatırım yapmak istememeleri, işletme maliyetlerinin karşılanmasının güç olacağı düşük turizm hacmi yaratan aylarda otellerini kapatmayı daha karlı görmeleridir. Ancak bu durum da bir kısır döngü yaratmaktadır çünkü oteller sezon dışı turizm olmadığı için kapatırken, sezon dışı gerçekleştirilen sportif turizm aktiviteleri ise bu dönemlerde konaklama imkanı bulunamadığı için zorluk yaşamaktadır.

Bu durumun çözümü ise otel işletmecilerinden seçilen bir gruba deniz sezonu dışında açık tuttukları dönemde işletme desteği sağlayarak bulunabilir. "Dört Mevsim Turizm Otel İşletme Desteği" gibi bir başlık altında gerçekleştirecek uygulamaya gönüllü olarak katılımı sağlanacak otel işletmecilerinin bu dönemde zarar etmemesi için kendilerinin ısınma, temizlik, bakım, temel yönetim hizmetleri gibi ihtiyaçlarını karşılamak üzere belli maddi destekler sağlanarak bu söz konusu kısır döngünün kırılması için etkin bir adım atılabilir.

B. Fethiye Spor Turizmi Bilgi Merkezi

Fethiye'ye belli bir spor türünü gerçekleştirmek üzere gelmiş kişilerin yanı sıra başka amaçlarla gelmiş kişilerin Fethiye'de yaptıkları spor faaliyetleri de Fethiye'ye turizm faydası sağlamaktadır. Her iki kesimin de Fethiye'de yaşayacakları spor turizmi deneyiminde kritik unsurlardan biri bu kişilerin Fethiye'deki spor turizmi imkanları, uygulamaları ve spor turizmi cazibe noktalarıyla ilgili doğru şekilde bilgilendirilmeleridir.

Tüm bunları gerçekleştirmek ve spor turizmini Fethiye'de daha ileri götürmek için açılacak bilgi merkezleri veya bilgi noktaları önemli bir rol taşıyacaktır. Bu merkezlerden faydalanacak spor turistleri Fethiye'de güvenli ve konforlu şekilde spor yaparak tatillerini geçirebilecek, profesyonel sporcular ise doğru şekilde bilgilendirilerek yaptıkları spordan en yüksek verimi almaları sağlanacaktır.

Söz konusu bilgi merkezi noktası veya noktaları, geleneksel turizm bilgi noktaları şeklinde bireysel temasla ve görüşmelerle bilgilendirmenin yapılacağı noktalar olarak organize edilebileceği gibi, teknolojinin nimetlerinden faydalanılarak dijital ekran veya kiosk gibi bilgi düzeneklerden de oluşabilir.

Bilgi merkezi veya bilgi merkezleri, Fethiye'deki spor turizmi cazibe noktalarına olabildiğince yakın olmalıdır. Bu sayede hem sporun gerçekleştirildiği alanlarla ilgili bilgi vermek daha anlamlı ve verimli olacak, hem de bölgeye başka amaçlı gelmiş kişilerin dahi spor yapması teşvik edilecektir.Fethiye çapında konumlanacak bilgi merkezi veya merkezleri, ilgili uzman ve yetkili kurumlar tarafından tasarlanmalı, hazırlanmalı ve yerlerine konumlanarak yönetim ve işletilmeleri sağlanmalıdır.

C. Fethiye Spor Turizmi Seminerleri

Bölüm 4'te yapılan stratejik analizlerin hemen hepsinde varılan ortak bir sonuç bölge halkı ve turizm işletmecilerinde Fethiye'deki spor turizmi türleriyle ilgili tam bir bilinç ve sahiplenmenin olmadığı yönündedir.

Yamaç paraşütü ve dalış gibi bazı istisnaları olsa da bu durum Fethiye'deki turizmin tamamına yakında görülmektedir. Bölgede geleneksel olarak oluşmuş ve devam eden turizm deniz-kum-güneş kaynaklı kitle turizmidir. Bu turizm tipinin dinamikleri ise zaman zaman spor turizmi gibi alternatif turizm türleriyle ters düşebilmektedir.

Aslında Fethiye'de kitle turizminin gelişmiş durumda olması pek çok açıdan spor turizmine olumlu yansıyan bir durumdur. Ancak bunun tersi de görülebilmektedir. Gerek sezonsal farklılıklar gerek hizmet yapılandırması, gerek fiyatlama gerekse de katma değerli ürün satışları gibi çeşitli alanlarda özel bir yapılandırma gerektiren spor turizminin gelişmesinin önünde kitle turizmi geleneği bir engel olarak durmaktadır. Bu durumun üstesinden gelmek için tüm Fethiye halkı ve Fethiye turizm paydaşları olarak spor turizminden Fethiye'nin sağlayacağı katma değeri doğru anlamak ve Fethiye spor turizmi hedeflerine samimiyetle inanmak gereklidir. Böyle bir sahiplenmeyi sağlamanın bir yolu ise doğru mesajların verildiği, doğru bilgilerin aktarıldığı ve katılanların spor turizminin faydaları ve Fethiye'ye kattıkları/katacakları üzerine eğiten bir seminer/webinar serisini hayata geçirmek olabilir.

Söz konusu bilgilendirmenin son derece gerçekçi, samimi bir dille anlatılarak, resmiyetten ve akademik jargondan uzak duran, halka ve turizm işletmecilerine hitap eden bir tarzda düzenlenmiş eğitim seanslarından oluşması önemlidir. Ayrıca verilecek mesajların ve çizilecek vizyonun mevcut sorunlardan ve Fethiye turizm paydaşlarının gündeminden kopuk olmaması, gerçekçi bir şekilde mevcut durumu ve varılmak istenen noktayı yansıtması şarttır.

Böyle bir eğitimin dijital ortamda webinar haline getirilerek yalnızca tek bir seferde yapılıp unutulacak bir faaliyet değil, tekrar tekrar başvurulacak bir bilgilendirme kaynağı olarak yaratılarak uygulamaya alınması doğru olacaktır.

D. Fethiye Spor Turizmi İşbirliği Çalıştayı

Yukarıda önerilen spor turizmi seminerleri bilgilendirme açısından çok faydalı olacaktır. Ancak bilgilendirme, spor turizmi bilincinin oluşturulup bu konuda vizyon yaratılması için tek başına yeterli değildir. Özellikle Fethiye turizm işletmecilerinin kitle turizminden spor turizmine dönüşümü tetikleyecek zihin değişikliği ancak ve ancak bu paydaşların aktif katılımıyla olabilir.

Bundan dolayı spor turizmi türlerinin bir tanesi pilot olarak seçilip oradan başlanarak, nihai hedef olarak tüm spor turizmi türlerinde ilgili paydaşların masa başında bir araya gelip interaktif şekilde o spor turizmi türünün nasıl yapılandırılması gerektiğiyle ilgili katkıda bulunduğu bir çalışma ortamı yaratmak çok etkili olacaktır.

Bu şekilde bir çalıştay ise mutlaka uzman kadrolar tarafından hazırlanarak fasilitasyonu gerçekleştirilmeli, içeriğin bilgileri ve varılmak istenen sonuçlarla ilgili hazırlık ise bölgedeki ilgili yerel yönetimler ve yetkililer tarafından belirlenmelidir.

E. Fethiye Spor Turizmi Portalı

Bölüm 4'te yapılan analizlerin pek çoğunda bazı spor turizmi türlerinden Fethiye'nin hedef pazarlarda yeteri kadar iyi tanınmadığı sonucu bulunmuştur. Bir diğer bulgu ise Fethiye'deki spor turizmi cazibe noktaları ve spor turizmi aktivite seçenekleriyle ilgili yönlendirmelerin iyi yapılamadığı, bölgeye gelen turistlerin çoğunlukla bu konuda yalnız kaldıkları yönündedir.

Hem Fethiye spor turizmi değerlerinin hedef pazarlarda doğru tanıtılması ve bölgeyi ziyaret etme ihtimali olan potansiyel turistlerin bölgeye çekilebilmesi, hem de bölgeyi ziyaret edecek veya etmekte olan kişilerin spor turizmi deneyimlerini doğru kurgulayabilmeleri için güvenilir ve doğru kaynaktan sağlanmış bir bilgi deposuna ihtiyaç vardır.

Bir spor turizmi destinasyonu olarak Fethiye'nin total algısını da güçlendirecek olan böyle bir girişim, Fethiye spor turizmi türlerinin bir arada ve tek tek anlatıldığı, ziyaretçilere detaylı rehberler, seyahat için bilgiler, güvenlik brifingleri, ilham verici fikirler sunulduğu bir ortam yaratacaktır.

Böyle bir bilgi platformunun mutlaka dijital ortamda olması gereklidir. Günümüzde kişilerin bilgi ihtiyaçlarının iki ana kaynağı arama motorları ve sosyal medya ağlarıdır.

Bu alanlarda kolayca bulunan ve zevkli bir tecrübeyle kolayca gezilen, istendiğinde aranılan bilgiyi rahatlıkla ziyaretçisine sunacak bir web sitesi ve sosyal medya hesapları, Fethiye spor turizminin hem doğru tanıtılmasına hem de doğru icra edilmesine büyük katkıda bulunacaktır.

F. Fethiye Spor Turizmi Mobil Uygulaması

Yukarıda anlatılan Fethiye Spor Turizmi Portalı ile bağlantılı veya bağımsız olacak şekilde geliştirilecek bir mobil uygulamayla Fethiye'ye spor turizmi amaçlı gelen kişilerin deneyimleri büyük ölçüde geliştirilebilir.

Fethiye spor turizmi cazibe noktalarının, sağlık ve güvenlik gibi ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli noktalarla ilgili sportif faaliyeti yapmak için ihtiyaç duyacakları malzeme ve hizmet desteğini nereden alacakları konusunda mobil uygulama ile ziyaretçiler doğru şekilde bilgilendirilebilirler.

Ayrıca kişisel verilerin kullanımı konusunda izinlerin ve bireylerin rızasının olması koşullarına bağlı olmak üzere, özellikle tehlikeli olabilecek noktalarda tek başına bulunan kişilerin takip edilmesi ve güvenliklerinden emin olunması da yine böyle bir mobil uygulamayla daha kolay olacaktır. Ayrıca böyle durumlarda bu kişilerin yardım istemesi ve yerlerini bildirmeleri de mümkün hale gelecektir.

Bahsi geçen tarzda bir mobil uygulamanın Fethiye'nin turizm değerlerinin tanıtılması ve bir sporu gerçekleştiren kişilere diğer spor türleriyle ilgili bilgi verilmesini sağlaması da mümkündür.

Söz konusu uygulama modern yazılım teknikleriyle, kişilerin kullanım ve kişisel veri mahremiyetlerine saygılı, bireysel özgürlükleri kısıtlamayan, yardımcı ve bilgilendirici olmayı hedefleyecek, kullanıcılarını reklam tarzı mesajlarla boğmayacak bir yapıda kurgulanması doğru olacaktır. Böyle bir uygulamanın tasarlanma sürecini yönetecek ve içeriğini oluşturacak kişilerin Fethiye spor turizmi paydaşlarıyla ilgili yetkin kurum ve kişilerden oluşması tavsiye edilmektedir.

5.2.3. Çözüm Gerektiren Diğer Sorunlar ve Eksiklikler

Bölüm 4'teki stratejik analizlerde tespit edilen ve Fethiye'nin spor turizmi katma değerine olumsuz yansıyan bazı sorun ve eksiklikler ise Bölüm 5.2.1 ve 5.2.2'de belirtilen çözüm önerileri ve uygulamaların dışında kalan konulardır. Fethiye bir kitle turizmi destinasyonu olarak gelişmiş durumda olduğu için her kitle turizmi merkezi gibi aşırı turizm kaynaklı bazı sorunlardan da etkilenmektedir. Bunların başında ise denizlerdeki kirlenme gelmektedir.

Dalış, sörf, yelken, kürek gibi tüm su sporları konusunda bu çalışma kapsamında yapılan incelemeler, uzman görüşleri ve paydaş bakış açıları aynı sorunu işaret etmektedir. Dalış parkurlarında sualtı canlılığının ciddi oranda hasar görmüş olması Fethiye'nin bir dalış destinasyonu olarak cazibesini azaltmakta, sörf, kürek ve yelken sporunun sağlıklı ve keyifle yapılabilmesinin önünde engel olarak ise Çalış Plajı'ndaki su kirliliği çıkmaktadır.

Denizlerdeki kirlenmenin bu konunun uzmanı kişi ve kurumlar tarafından mercek altına alınması ve nedenlerinin sağlıklı şekilde araştırılması gereklidir. Bu çalışma kapsamında yalnızca saha gözlemleri ve spor uzmanlarının gözlemlerden kaynaklanan görüşlerine dayanarak deniz kirliliğinin temel nedenleri ise aşağıdaki gibi tespit edilmiştir:

1. Fethiye ilçesinin atık sularının denizlere karışıyor olması. Muski Genel Müdürlüğü Fethiye Atıksu Arıtma Tesisi'nin mevcut Fethiye nüfusuna ve turist kalabalığına cevap veremiyor olma ihtimali yüksektir. Şehirden gelen atık suların yarattığı kirlilik sporcular tarafından gözle görülür nitelikte ve rahatsız edici boyuttadır.

2. Teknelerin atık sularını denize bırakmaları. Her ne kadar yasak da olsa yeteri kadar iyi kontrol gerçekleştirilmediği ve çevre koruma konusunda toplumda olduğu gibi kimi teknecilerde de bilinç düzeyi istenen noktada olmadığı için teknelerin sıklıkla koylarda veya iç limanda denize sintine bastıkları bilinen ve gözlenen bir durumdur.

3. Dalış noktalarının pek çoğunda su altı canlıları, özellikle deniz çayırları teknelerin attıkları çapalardan zarar görmekte, tekne trafiğinin çok yoğun olduğu Fethiye'de bu durum sualtı canlılığının neredeyse tamamen yok olması noktasına kadar gelmektedir.

Yukarıda deniz kirliliğinin ve sualtı canlılığının yok olmasının nedeni olarak görülen gezi teknesi yoğunluğu Fethiye'de başka sorunlara da neden olmaktadır. Kontrolsüz deniz trafiği özellikle iç liman bölgesinde zaman zaman tehlike yaratmakta, özellikle de su sporlarının gerçekleştirilmesine engel olmaktadır.

Bir süre önce Fethiye'de düzenlenmekte olan kürek spor takımı kampları, yoğun tekne trafiğinden yaşanan rahatsızlık nedeniyle artık yapılmamaktadır. Fethiye bu sebepten dolayı tercih edilen bir kürek sporu destinasyonu olmaktan çıkmıştır. Bu durum da kitle turizmiyle spor turizminin çakışmasına tipik bir örnektir.

Fethiye'de spor turizmi açısından eksiklerden bir tanesinin de Fethiye'de bir olimpik yüzme havuzu bulunmamasıdır. Her ne kadar Fethiye bölgesi denizlerinin doğal güzellikleriyle ünlü plaj ve koylarla doluysa da yüzme sporunun profesyonel olarak gelişmesi için olimpik standartlarda yüzme havuzları esastır.

Bir olimpik yüzme havuzu yalnızca yüzme ve bağlantılı sporların gelişimi için değil, aynı zaman dalış gibi su sporlarının da destekleyicisi olarak Fethiye'ye önemli bir spor turizmi faydası sağlayacaktır.

5.3. Fethiye Spor Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Bölüm 5.2'de önerilen uygulama ve yöntemler, Fethiye spor turizmi stratejisinin hayata geçirilmesi ve Bölüm 4'teki stratejik analizlerde tespit edilen eksiklik ve aksaklıkların giderilerek Fethiye'ye daha yüksek spor turizmi katma değeri sağlanması için esastır. Her bir spor turizmi türü özelinde ise bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen ve Fethiye spor turizmi paydaşları tarafından hayata geçirilen inceleme ve tespitler doğrultusunda birer eylem planı oluşturulması şarttır.

Her ne kadar bu çalışma Fethiye spor turizmi türleri için kapsamlı birer eylem planı oluşturma amacı taşımıyorsa da, daha sonradan gerçekleştirilecek eylem planı çalışmalarına girdi niteliği taşıyacak ve eylem planlarına hedef olabilecek bazı öneri ve yönlendirmeler aşağıda özetlenmiştir. Fethiye'deki odak spor turizmi türlerinin her biri için bu çalışma kapsamındaki bulgular ve stratejik analizler doğrultusunda kısa vade, orta vade ve uzun vade için eylem planı hedefleri bu çalışmanın çıktılarından biridir.

5.3.1. Yamaç Paraşütü Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Fethiye'de yamaç paraşütü spor turizminin yaşadığı aksaklıklarının aşılması, olası risklerin bertaraf edilmesi ve bu spor turizmi türünden Fethiye'nin daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vade:

- Babadağ Teleferik kullanımının özellikle spor turizmi profesyonellerinin gönüllü ve sorunsuz faydalanabileceği şekilde düzenlenmesi
- Atlama pistleri ve iniş pistlerindeki güvenlik risklerinin incelenerek gerekli önlemlerin alınması

Orta Vade:

- Atlama pistlerine araçla ulaşımda otopark ve yürüyüş yolu gibi sıkıntıların giderilmesi

- Atlama pistleri arasındaki geçişleri kolaylaştıracak altyapı çözümü üzerinde çalışılması

Uzun Vade:

- Babadağ'ın yamaç paraşütü eğitimleri için dünya çapında bir cazibe noktası haline getirilmesi

5.3.2. Dalış Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Fethiye'de dalış, turizmin önemli parçalarından biriyse de hali hazırda pek çok aksaklık yaşamaktadır. Ayrıca bu sporun Fethiye'deki uygulamaları çok giriş seviyesi bir turizm tecrübesiyle sınırlı durumdadır. Bundan dolayı dalışın turizminin yaşadığı aksaklıklarının aşılması, olası risklerin bertaraf edilmesi ve bu spor turizmi türünden Fethiye'nin daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vade:

- Dalış okulları ve seyahat acenteleri arasındaki iletişimi geliştirmek için dalış turizmine odaklı bir çalıştay düzenlenmesi
- Fethiye'de tecrübeli dalıcılara yönelik turistik ürünlerin arttırılması için yerel yönetim ve yetkililerce girişimlerde bulunulması

Orta Vade:

- Planlanmakta olan Fethiye Sualtı Tarih Parkı Projesi'nin hayata geçirilmesi

- Denizlerin kirliliğini azaltmaya yönelik çalışmalara hız verilmesi

Uzun Vade:

- Sualtı canlılığının tekrar tesisi için çevre koruma çalışmaları

5.3.3. Sörf Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Fethiye'de sörf, potansiyelinin çok altında kalmış olan bir spor turizmi türüdür. Sörf turizminin yaşadığı aksaklıklarının aşılması, olası risklerin bertaraf edilmesi ve bu spor turizmi türünden Fethiye'nin daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vade:

- Çalış Plajı'ndaki sörf alanlarına resmi tahsis sağlanması ve tahsis edilen alanların kullanımındaki sorunların çözülmesi

- Fethiye sörf turizminin tanıtımı için destinasyon pazarlama çalışmaları yapılması

Orta Vade:

- Fethiye'deki halkın ve turizm işletmecilerinin sörf sporunun katma değeriyle ilgili bilinçlendirilmesi

- Sörf müsabakaları ve üniversite spor kampları gibi sörf etkinliklerinin düzenlenmesi için planlı girişimde bulunulması
- Fethiye Körfezi iç limanda deniz trafiğinin su sporlarının rahatlıkla yapılmasını mümkün kılacak şekilde düzenlenmesi ve denetlenmesi

Uzun Vade:

- Deniz kirliliğini azaltmaya yönelik çalışmalara hız verilmesi

5.3.4. Doğa Yürüyüşü Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Fethiye spor turizmi açısından doğa yürüyüşü, Likya Yolu'nun batı ucunun Fethiye Ovacık'ta olmasından dolayı büyük önem taşımaktadır. Ancak hali hazırda bu sporun yaşadığı pek çok güçlük ve sıkıntı mevcuttur.

Doğa yürüyüşü turizminin yaşadığı aksaklıklarının aşılması, olası risklerin bertaraf edilmesi ve bu spor turizmi türünden Fethiye'nin daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vade:

- Seyahat acentelerinin ve doğa yürüyüş kulüplerinin koordinasyonunun ve işbirliğinin sağlanması
- Turizm işletmecilerinde doğa yürüyüşü sporuyla ilgili bilgi düzeyini arttırmaya yönelik eğitimler düzenlenmesi

Orta Vade:

- Likya Yolu Bilgilendirme Merkezi kurulması

- Likya Yolu'nu yürüyen kişilerin kayıt altına alınabileceği ve güvenliklerini sağlayabilecek bir sistem ve altyapı kurulması

- Sezon dışı konaklama sorununun çözümüne yönelik "Dört Mevsim Otel İşletme Desteği" (Bölüm 5.1) tarzı uygulamalar geliştirilmesi

Uzun Vade:

- Likya Yolu'ndaki tadilat, zemin düzeltme gibi ihtiyaçlara yönelik altyapı çalışması yapılması

- Likya Yolu üzerinde dağ bisikleti için tanımlı yol ve patikalar oluşturulması

5.3.5. Yelken Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Tıpkı sörfte olduğu gibi yelken sporu da Fethiye'de potansiyelinin altında kalmış durumdadır. Her ne kadar Göcek'te yüksek tonajlı teknelerle ilgili sportif faaliyetler gerçekleştiriliyor olsa da Fethiye içindeki tablo olumsuzdur.

Yelken turizminin yaşadığı ve çoğu sörf turizmiyle benzerlik gösteren pek çok güçlük ve sıkıntı mevcuttur.

Yelken turizminin yaşadığı aksaklıklarının aşılması, olası risklerin bertaraf edilmesi ve bu spor turizmi türünden Fethiye'nin daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vade:

- Çalış Plajı'ndaki yelken alanlarına resmi tahsis sağlanması ve tahsis edilen alanların kullanımındaki sorunların çözülmesi

- Fethiye yelken turizminin tanıtımı için destinasyon pazarlama çalışmaları yapılması

- Düzenlenen yelken müsabakalarında başarılı olma potansiyeli taşıyan sporculara malzeme ve teknik destek sağlanması

Orta Vade:

- Fethiye'deki halkın ve turizm işletmecilerinin yelken sporunun katma değeriyle ilgili bilinçlendirilmesi

- Fethiye Körfezi iç limanda deniz trafiğinin su sporlarının rahatlıkla yapılmasını mümkün kılacak şekilde düzenlenmesi ve denetlenmesi

Uzun Vade:

- Deniz kirliliğini azaltmaya yönelik çalışmalara hız verilmesi

5.3.6. Bisiklet Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Bisiklet sporu Fethiye'de tur bisikleti, dağ bisikleti ve yarış bisikleti branşlarının her birinde aktif durumdadır. Bölgenin coğrafyasının ve uzun sezonunun müsaitliğine karşın yaşanan bazı aksaklıklar bu sporun Fethiye'de potansiyelinin altında kalmasına neden olmaktadır.

Bisiklet turizminin yaşadığı aksaklıklarının aşılması, olası risklerin bertaraf edilmesi ve bu spor turizmi türünden Fethiye'nin daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vade:

- Seyahat acentelerinin ve bisiklet kulüplerinin koordinasyonunun ve işbirliğinin sağlanması

- Turizm işletmecilerinde bisiklet sporuyla ilgili bilgi düzeyini arttırmaya yönelik eğitimler düzenlenmesi

- Bisikletçilerin Fethiye içi ve çevresindeki ulaşımlarını kolaylaştırmak amacıyla toplu taşıma araçlarında bisiklet taşıma aparatları bulunması için gerekli hazırlıkların yapılması

Orta Vade:

- Bisiklet kulüplerinin ve bireysel bisikletçilerin konforlu ve verimli antrenman yapabilmeleri için hazırlıkların yapılması

- Fethiye'de düzenlenmekte olan bisiklet etkinliklerinin daha geniş katılımlı olması için tanıtım ve organizasyon faaliyetlerinin geliştirilmesi

- Sezon dışı konaklama sorununun çözümüne yönelik "Dört Mevsim Otel İşletme Desteği" (Bölüm 5.1) tarzı uygulamalar geliştirilmesi

Uzun Vade:

- Likya Yolu üzerinde dağ bisikleti için tanımlı yol ve patikalar oluşturulması

5.3.7. Kürek Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Kürek turizmi Fethiye'de altyapısı kurulmuş, ancak sonrasında körfez iç limandaki deniz trafiği nedeniyle ciddi aksaklıklar yaşamış bir spor turizmi türüdür. Kürek turizminin yaşadığı aksaklıklarının aşılması, olası risklerin bertaraf edilmesi ve bu spor turizmi türünden Fethiye'nin daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vade:

- Fethiye'de kürek kampları ve müsabakalarının gerçekleştirilmesi için federasyon ve Fethiye dışındaki kulüplerle görüşülmesi

- Fethiye açık deniz kürek sporu imkanlarının bireysel düzeyde tanıtılması için tanıtım çalışmaları yapılması

- Turizm işletmecilerinde kürek sporuyla ilgili bilgi düzeyini arttırmaya yönelik eğitimler düzenlenmesi

Orta Vade:

- Sezon dışı konaklama sorununun çözümüne yönelik "Dört Mevsim Otel İşletme Desteği" (Bölüm 5.1) tarzı uygulamalar geliştirilmesi

- Fethiye Körfezi iç limanda deniz trafiğinin su sporlarının rahatlıkla yapılmasını mümkün kılacak şekilde düzenlenmesi ve denetlenmesi

Uzun Vade:

- Fethiye'de kürek sporcuları yetiştirilmesi ve mevcut sporcuların daha başarılı olması için kapsamlı çalışmalar yapılması

5.3.8. Motor Sporları Turizmi Eylem Planı Hedefleri

Esenköy'deki enduro parkuru ve Fethiye'nin motosikletli gezginler için çok tercih edilebilir bir nokta olması nedeniyle motor sporları turizminin Fethiye'de önemli bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir.

Motor sporları turizminin yaşadığı aksaklıklarının aşılması, olası risklerin bertaraf edilmesi ve bu spor turizmi türünden Fethiye'nin daha yüksek katma değer sağlayabilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibidir:

Kısa Vade:

- Fethiye'de gerçekleştirilen enduro ve kros müsabakalarının tanıtımı için çalışmalar yapılması

- Turizm işletmecilerinde motorlu sporlarla ilgili bilgi düzeyini arttırmaya yönelik eğitimler düzenlenmesi

Orta Vade:

- Sezon dışı konaklama sorununun çözümüne yönelik "Dört Mevsim Otel İşletme Desteği" (Bölüm 5.1) tarzı uygulamalar geliştirilmesi

Uzun Vade:

- Fethiye'de motor sporcuları yetiştirilmesi ve mevcut sporcuların daha başarılı olması için kapsamlı çalışmalar yapılması

6 ŞEKİL VE TABLOLAR DİZİNİ

Fotoğraf 1 : Fethiye Babadağ Yamaç Paraşütü
Tablo 1 : Görüşülen Fethiye spor turizmi paydaşları
Fotoğraf 2 : Yamaç paraşütçüleri
Fotoğraf 3 : Babadağ 1700 metre pisti
Tablo 2 : Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yamaç Paraşütü Uçuş İstatistikleri
Fotoğraf 4 : Fethiye Babadağ Teleferik
Fotoğraf 5 : Fethiye dalış tecrübesi
Fotoğraf 6 : Deneme dalışları
Fotoğraf 7 : Dalışta su altı canlılığı
Fotoğraf 8 : Fethiye Çalış Plajı'nda uçurtma sörfçüleri
Fotoğraf 9 : Fethiye sörf tecrübesi
Fotoğraf 10 : Likya Yolu haritası
Fotoğraf 11 : Likya Yolu tabelaları
Fotoğraf 12 : Likya Granfondo bisiklet yarışı
Fotoğraf 13 : Fethiye bisiklet tecrübesi
Fotoğraf 14 : Fethiye yelken tecrübesi
Fotoğraf 15 : Fethiye Körfezi yelken yarışları
Fotoğraf 16 : Fethiye Körfezi'nde kürek takımları
Fotoğraf 17 : Fethiye Esenköy Motokros Yarışları
Şekil 1 : Uluslararası Turist Sayısı-Yıllık Değişim, Dünya Turizm Örgütü, 2020
Şekil 2 : Uluslararası Turist Sayısı-Turizm Gelirleri, Dünya Turizm Örgütü, 2020
Şekil 3 : Uluslararası Turist Sayısı-2019'a göre Değişim Oranları, Dünya Turizm Örgütü, 2022
Şekil 4 : Türkiye'nin Dünya Turizmindeki Sıralaması, Dünya Turizm Örgütü, 2020
Şekil 5 : Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, UNDP 2021
Şekil 6 : Spor turizmi kategorizasyonu, Delpy (1988)
Tablo 3 : Fethiye'de spor turizmine Delpy yaklaşımı
Tablo 4 : Fethiye spor turizmi türleri mevcut durum skor tablosu
Şekil 7 : Fethiye spor turizmi stratejisi
Şekil 8 : SWOT analizi
Şekil 9 : Değer Zinciri Analizi
Şekil 10 : Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi GZFT Analizi
Şekil 11 : Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Değer Zinciri Analizi
Şekil 12 : Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler

Şekil 13 : Fethiye Yamaç Paraşütü Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 14 : Fethiye Dalış Turizmi GZFT Analizi
Şekil 15 : Fethiye Dalış Turizmi Değer Zinciri Analizi
Şekil 16 : Fethiye Dalış Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler
Şekil 17 : Fethiye Dalış Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 18 : Fethiye Sörf Turizmi GZFT Analizi
Şekil 19 : Fethiye Sörf Turizmi Değer Zinciri Analizi
Şekil 20 : Fethiye Sörf Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler
Şekil 21 : Fethiye Sörf Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 22 : Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi GZFT Analizi
Şekil 23 : Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Değer Zinciri Analizi
Şekil 24 : Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler
Şekil 25 : Fethiye Doğa Yürüyüşü Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 26 : Fethiye Yelken Turizmi GZFT Analizi
Şekil 27 : Fethiye Yelken Turizmi Değer Zinciri Analizi
Şekil 28 : Fethiye Yelken Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler
Şekil 29 : Fethiye Yelken Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 30 : Fethiye Kürek Turizmi GZFT Analizi
Şekil 31 : Fethiye Kürek Turizmi Değer Zinciri Analizi
Şekil 32 : Fethiye Kürek Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler
Şekil 33 : Fethiye Kürek Sporu Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 34 : Fethiye Bisiklet Turizmi GZFT Analizi
Şekil 35 : Fethiye Bisiklet Turizmi Değer Zinciri Analizi
Şekil 36 : Fethiye Bisiklet Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler
Şekil 37 : Fethiye Bisiklet Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 38 : Fethiye Motor Sporları Turizmi GZFT Analizi
Şekil 39 : Fethiye Motorlu Sporlar Turizmi Değer Zinciri Analizi
Şekil 40 : Fethiye Motor Sporları Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler
Şekil 41 : Fethiye Motor Sporları Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 42 : Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Türleri GZFT Analizi
Şekil 43 : Fethiye'deki Diğer Spor Turizmi Türleri Değer Zinciri Analizi
Şekil 44 : Fethiye Diğer Spor Turizmi Türleri Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Faaliyetler
Şekil 45 : Fethiye Diğer Spor Turizmi Türleri Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Faaliyetler
Şekil 46 : Fethiye Spor Turizmi Değer Zinciri Analizi – Toplu Skorlar
Şekil 47 : Fethiye Spor Turizmi Değer Zinciri Analizi – Dolaylı Turizm Faaliyeti Skorları
Şekil 48 : Fethiye Spor Turizmi Değer Zinciri Analizi – Doğrudan Turizm Faaliyeti Skorları
Şekil 49 : Fethiye Spor Turizmini Geliştirmeye Yönelik Uygulamalar

Notlar

Notlar

Notlar

FETHİYE TİCARET ve SANAYİ ODASI

Taşyaka Mahallesi 144 Sokak No: 119/1 Fethiye / MUĞLA
T: 0 252 614 11 15 F : 0 252 614 57 91
www.fto.org.tr
info@fto.org.tr